

NOVA DOBA

ZLATO ZA ZVESTOBO

Izhaja vsako sredo. Glavni in odgovorni urednik Janez Sever.
Izdaja PRESE d.o.o. naslov redakcije PRESE NOVA DOBA, Ašker-
čeva 15, 63000 Celje. Nenaročenih rokopisov ne vračamo, na
nepodpisana pisma se ne oziramo.

Cena za izvod izven Slovenije: Hrvaška in BiH 240 DIN,
Avstrija 42 ATS, Nemčija 5 DEM, Švica 5 SFR, ZDA in
Kanada 5 USD, Švedska 20 SEK, Avstralija 6 AUD, Italija
1.200 LIT

CENA 100 SIT

SLOVENIJA, SREDA, 3. FEBRUAR 1993

ŠT. 5, LETO XXVII

**S. HRIBAR:
SLOVENCİ IN
SLOVENSKI
KONGRES**

**P. BIBIČ:
DA BI NEBESA
MILOST NAM
SKAZALE...**

**POSLANCI:
PENZIJE ZA
1200 UR
SEDENJA**

**SKUPINSKO
POSILSTVO
Z MATERJO**

**DIRKA S
PRAZNO
KRSTO**

**ALI JE
JELINČIČ
IZDAJALEC**

CERKEV IN DRŽAVA

PREKMURCI IN MADŽARI

...benti, državo, če tepe tiste, ki delajo

Zakaj je zunanji minister Lojze Peterle najprej poromal v Vatikan?

Odličnike odlikovati

Če bi pred prvim uradnim potovanjem slovenskega zunanjega ministra Lojzeta Peterleta na ulici povprašali naključnega človeka o smeri uradne odprave, bi slednji najbrž malce za šalo in malce zares zamahnil z roko proti zahodu, proti Italiji. Rajža v Vatikan, ki jo je bilo mogoče pri Peterletu tudi povsem logično predvideti, se je resnično dogodila. Zakaj?

Težko je vedeti, ali je Peterle bolj vernik ali bolj politik. Glede na to, da je človekova ljubezen do boga nemerljiva, tudi Peterletova, si upamo trditi, da je njegovo bistvo vendarle politično. Je pa Peterle politik posebne vrste. Takšne, ki določenim nepomembnim stvarim pripisuje veliko važnost, nekaterih usodnih dogodkov, njih zvez in rezultatov, pa sploh ne opazi ali noče videti.

Tako je naš novi zunanji minister, še ves opit od velikega come backa na slovensko politično sceno, v diplomatskem kovčku v Vatikan odnesel tudi najvišje slovensko odlikovanje za človeka, ki si ga je baje zaslužil. To naj bi bil, vsaj po Peterletovem in izgleda tudi po Kučanovem, državni sekretar Svetega sedeža kardinal Angel Sodano. V obrazilu podeljevanja zlatega znaka svobode visokemu cerkvenemu dostojanstveniku stoji, da je Vatikan vplival na predlanskoletno priznanje samostojne deželice na sončni strani Alp s strani Evropske gospodarske skupnosti. Mogoče je pisemce iz Vatikana res vplivalo na kakšnega zagrizenega klerikalca, sedečega v KEVS, da je postal bolj dojemljiv za ubežnike iz SFRJ, je pa povsem gotovo, da Slovenija ni dobila priznanja Evropske skupnosti zaradi dva dni »prehitevanja« Vatikana.

Kakorkoli že, so bili najbrž mnogi politiki kot osebnosti in predstavniki svojih držav bolj zaslužni pri priznavanju Slovenije kot Sodan in njegov Vatikan. Hitro smo pozabili nemškega Genscherja in avstrijskega Mocka. Pozabil ju je tudi Peterle, Rupel ju ne bi zagotovo. Zagotovo tudi ne bi nekdanji minister nosil medalj v Vatikan. Konec koncev so podeljevanja medalj sila subjektivne odločitve ljudi v zunanjem ministrstvu, na katere se predsednik Kučan samo podpisuje. Včasih so se ljudje podeljujoč medalje združevali v komisije, zdaj pa še izgleda teh ni več.

Je pa Peterle najbrž zapuščal Petrov trg nekoliko užaloščen, saj ni sveti oče našel niti minutke čase za svojo zvesto ovčko. Pa še prav je imel, saj se človeka spozna po tem, s kom se družijo. Božji namestnik na zemlji pač mora paziti na svoj ugled.

Zdaj seveda ostaja vprašanje, kaj bo čez štirinajst dni nesel v Vatikan svetemu očetu predsednik Kučan. Kot je znano, je župnik Falez, zdaj naš predstavnik pri Sveti stolici, že pred tem pohitel k svetemu očetu v imenu slovenskih vernikov in mu, papežu, v zahvalo za pomoč pri osvobajanju izročil pozlačeno kopijo Plečnikovega keliha. Morebiti se bo gospod predsednik Kučan zaradi trenutnih razmer odločil, da bo pri svetem očetu »zamrznil« svojo že zamrznjeno partijsko knjižico. In sprejel blagoslov v duhu svetega pisma, da je en spreobrnjen več vreden kot devet vernih.

Franc Furland

Polde Bibič:

Da bi nebesa milost nam skazale ...

Velikokrat se zgodi, da nekdo govori misli, ki so kakor tvoje, kot da prihajajo tebi iz srca in želodca in jeter. Kot bi sam govoril. Tako je bilo na zadnji tribuni Slovenskega kulturnega zbora v Cankarjevem domu, proti koncu januarja, ko sem poslušal Aleša Debeljaka. Njegove besede so mi bile tako blizu, kot da bi jih nabiral v moji duši. To je to!, sem si rekel, ko je razgaljal opičje posnemanje tržne usmeritve v umetnosti. Kar počno Američani, ni nujno, da je dobro za nas. Kar naprej se najdejo provincialci, ki nas hočejo vkalupljati. Enkrat po nemško, drugič po srbsko, rusko ali po ameriško. ... Aleš Debeljak nas je spomnil, kako je nekalupljeni Marquez povzdignil zanikrno kolumbijsko zakotje, vasico Macondo v svetovno metropolo. Tu se zgledujemo, ne po ameriški managerski norosti, ki bi, če bi se ji prepustili, zatrla resnične vrednote Prešernovega, Kosovelovega, Strniševega naroda. V Drami ne bi nikdar uprizorili Zajčevega »VORANCA« ali Smoletovih »ZLATIH ČVELJČKOV« ali Strniševega »SAMOROGA«, če bi uprizarjali igre samo po njihovi tržni vrednosti. Te in podobne uprizoritve so po umetniški vrednosti vrh naše gledališke ustvarjalnosti, njihov tržni izkupiček pa ni zadoščal za preživetje.

Poslušal sem Aleša Debeljaka in same od sebe so mi misli odplavale k Prešernu. Večkrat se mi to dogaja. Prešeren je poln resnic, ki so žive še danes. Veliki umetniki so imeli in še imajo z družbo, ki v njej živijo, še pa še bridkih izkušenj. Uprli so se lahko samo tako, da so povedali, naslikali, zapeli, sklesali podobe zveržen pridobitniške, posestniške družbe. Tržno usmerjene. »Grab'te denarje vkup gotove...« Poslušam

Debeljaka in se sprašujem, se je kaj spremenilo od Prešerna, ki je verjel v odrešujočo moč umetnosti? Prosil je nebo, da bi »z domačim pesmam' Orfeja poslale«, ki bi rešil Slovence mračne grabežljivosti, ki bi jih razsvetlil, da bi postale »vesele... viharjev jeznih mrzle domačije.« Ne moremo reči, da nam nebesa niso poslale Orfejev. Od Prešernovih časov do danes so jih slovenske matere rodile lepo družino. Krasnih pesnikov. Vrednih velikega Vrbjana. Kaj pa slovenska družba danes? Je našim Orfejem od Župančiča in Murna pa vse do Milana Jesiha in Janija Oswalda uspelo »otajati' Kranja našega sinove?« Ne bom veliko govoril. Ker bi spet in spet samo ponavljal, kako malo dajemo ali dajejo Slovenci od svojega zaslužka za kulturo. V primerjavi z narodi, kjer ima umetnost veliko večje možnosti za tržno obnašanje. Tam dajejo za kulturo dva in pol procenta narodnega dohodka, pri nas zdaj že komaj tričetrt in če bo odstotek padel, kot je doslej, bomo kmalu na ničli. Kako se ne bi pri tem spomnil »ELEGIJE SVOJIM ROJAKOM«? Zanimivo: kot nam Aleš Debeljak ponuja, naj se zgledujemo po Amsterdamu ali Marqezu, nam daje Prešeren v premislek Itako, ki »ni b'la bogata... vènder davno že slovi...«.

Spomnim se Staneta Severja. Zelo rad je govoril verze »Elegije«. V televizijskem pogovoru s Sandijem Čolnikom je na glas razmišljal:

»Mi smo vendarle potrošniški narod... že od nekdaj. Mi smo nagnjeni k temu. Poglejte... kaj je pred približno stopetdesetimi leti Prešeren napisal o Slovincih. Zato ta pojav ni nič sodobnega. Nič moderne. Že Prešeren je rekel: »Kranjc! ti le dobička išeš,

/bratov svojih ni ti mar, /kar ti bereš, kar ti pišeč, / mora dati gótov dnar! - Kar ni tuje zaničuješ, / starih šeg se zgublja sled, / pevcov svojih ne spoštuješ, / za dežele čast si led! -« Če je pesnik to ugotovil pred stopetdesetimi leti, potem to ni nič novega pri nas...«

Seveda je kar naprej govoril te verze. Mogoče so se mi tudi zaradi tega tako globoko zarisale v zavest. Da jih tudi sam kar naprej ponavljam. Pa vendar - nikdar dovolj. Nikdar dovolj! Dr. Edvard Kovač je na istem simpoziju Slovenskega kulturnega zbora govoril besede, ki so se me močno dotaknile. Osebnost. Govoril je sicer o razumnih, vendar to, kar je rekel, velja tudi za umetnike, zanje morda še bolj. Rekel je, da naj se umaknejo iz političnega življenja, da naj izstopijo iz strank. Imeti morajo svojo izrazito kulturniško držo. Živeti morajo kot posamezniki, ki razmišljajo in snujejo po svoje. Pri taki držbi pa jih politika, oziroma stranke ovirajo. Jemljejo jim avtonomijo.

To razmišljanje me je prizadelo, ker je to moja osebna stiska. Vsa moja natura me vleče v umetniškost, v umetniško svobodnost, celo razpuščenost. »Umetnik mora živeti samo za svojo umetnost, ničesar drugega zanj ne sme obstajati!« Kdo je že to rekel? Michelangelo? Stanislavski? Resnično rad bi bil samo igravec, živel samo za oder. Toda ta prekleta slovenska usoda, ko je bilo treba kar naprej dokazovati in prepri-

čevati tehokrate in bančnike, da ni naroda brez svoje samobitne umetnosti, me je znova in znova metala med »pocukrane kulturnopolitičke«. V slepi veri, da bom zmozel prave politike prepričati. Jih celo spreobrniti. Prešeren je to lahko počel samo s svojimi verzi. Mnogo bolj snažno kot mi, ki smo se prerekali in cenkali z oblastniki. On pač ni imel priložnosti dokazovati svojo resnico po parlamentih. Mi danes to imamo. In moramo se braniti. Biti napadalni. Tudi v Prešernovem imenu. Kot bi bil rad svoboden, prost vseh strank in forumov pa z druge strani čutim za svojo dolžnost, da se bijem za našo, svojo umetniško svobodo znotraj organizmov, ki prisegajo samo na menagerske mehanizme. Če ne drugega, zaradi ravnovesja. Ni še prišla tista prava pomlad, ko bomo res svobodni. Slovenska pomlad nas je že na samem začetku prisilila, da smo sebi v obrambo ustanovili Slovenski kulturni zbor. Ne bomo se še mogli znebiti prepričevanj na dolgih in številnih duhamornih sejah. Da bi izborili kulturi avtonomijo pa tak gmoten položaj, ko bo lahko uveljavljala svoj duhovni vpliv. Zato bo, to govorim tudi sebi v opravičilo in tolažbo, kdo le še moral vztrajati v politiki, stranki. Rad ali nerad. Verjamem pa, da si tudi tako lahko zadržiš osebno svobodo. In mislim, da je to vseeno boljše, kot pa prepustiti se in čakati. »De bi nebesa milost nam skazale!«.

NOVA DOBA

Glavni in odgovorni urednik: Janez Sever

Uredniki: LucaS (fotografija), Anton Koritnik (svobodne aktivnosti), Zoran Vlajč (dopisništvo Koper)

Tajnica redakcije: Suzana Rober

Izdaja PRESE d.o.o., direktor: Janez Sever, pomočnica direktorja Valerija Glavač - Tiska Družbeno podjetje Delo - Tisk časopisov in revij, p.o. - Naslov uredništva: Celje - knežje mesto, Aškerčeva 15, 63000 Celje, tel. (063) 441-215, 441-606, telefax (063) 25-849. Dopisništvo Koper, Cankarjeva 5, 66000 Koper, telefon (066) 23-868, telefax (66) 51-702. Za naročnino glej naslovnico. Žiro račun pri celjski SDK št. 50700-603-31455. Na podlagi Zakona o prometnem davku in mnenja Ministrstva za informiranje z dne 30. 1. 1992 sodi časopis med proizvode informativne narave, za katere se plačuje 5-odstotni prometni davek od prometa proizvodov.

NOVA DOBA

NOVA DOBA

POL
KILOGRAMA
ZLATA

Začetek nove velike
nagradne igre za bralce
in naročnike NOVE
DOBE!

NOVA DOBA osvešča, obvešča
in nagrajuje!

Svetovni slovenski kongres - vseslovenski projekt?

Ideja vseslovenskega povezovanja je začela že kmalu po vojni kot protest proti uradnemu sektaštvu do lastnih ljudi - toda javno in celo z določenim tveganjem - jo je prvi predstavil g. Vlado Habjan, zato mu tudi nesporno pripada njeno avtorstvo, zasluga in čast.

Mene je ideja prevzela, ker je bila v njej implicitno prisotna ideja sprave, kot ideja povezovanja vseh Slovencev, ne glede na politično, ideološko, strankarsko pripadnost in prepričanje, prav to je namreč bistvo sprave. Privlačila me je narodnostna opredeljenost ideje SSK, hkrati pa neke vrste kozmopolitstvo; ideja SSK je doslej edina, ki jemlje za področje svojega delovanja slovenski narod kot tak in v celoti; vsi Slovenci, ne glede na to, kje živimo, smo enakopravni in enakovredni sestavni del slovenskega naroda.

Žal je bila takratna oblast zaradi svojega principialnega sektaštva gluha za pomen in moč take ideje in glede na to je logično in bilo je nujno, da se je ideja SSK „prijela“ v takratnih oporečniških vrstah, kar se je kasneje oblikovalo kot demossovski zaledje. Če bi bila takratna SZDL oziroma tedanja uradna oblast vsaj malo bolj naklonjena takšni zamisli, verjamem, da Kongres ne bi doživel takšne dejanske politične neznanovanosti, kakršna se mu, žal, pozna še danes.

Spominjam se, koliko težav sem imela, ko sem nagovarjala in vabila ljudi iz opozicije (po prvih volitvah) in ljudi, ki s politiko in ideološkimi spori niso hoteli imeti nič, da bi pristopili h Kongresu. Le deloma je to uspelo; navzven je prevladoval vtis, da je to „desničarska zadeva“.

Navznoter je bilo drugače: navznoter so politično nezaupanje vnesli - če lahko pogojno tako rečem - levičarji in v povezavi z užaljenim monopolistom „zakuhali“ t. i. afero „slovenski tolar“, ki se je razplamtela v medijih in zadala prvi udarec Kongresu. Tega ni bilo mogoče zbrisati niti tedaj, ko je bilo javno dokazano, da je bila afera neutemeljena.

Očitki s te strani so se glasili, da si je Kongres uzurpirala Slovenska demokratska zveza oziroma njeni člani, ki smo bili - smo delali! - pri Kongresu, četudi z vso odgovornostjo lahko trdim, da nismo vnašali strankarske politike v Kongres in prav nikakršne ideologije ali sektaštva do kogarkoli. Skratka, „levičarjem“ je bila SDZ napoti, ker naj bi bila demossovska, desničarska.

Glede na izvorno navezanost ozi-

roma ukoreninjenost ideje SSK v nekdanjem oporečniškem, potem pa demossovskem zaledju, je bilo logično, da je Kongres tudi kasneje delil usodo Demosa oziroma, da so se dogajanja v Demosu zrcalila tudi v Kongresu, kar velja tako za Konferenco za R Slovenijo kot tudi za Slovence po svetu.

In tako se je zgodilo, da je potem, ko je SDZ razpadla in je nastala Demokratska stranka, z druge strani prišel očitke, da si pa Demokratska stranka oziroma njeni člani skušamo uzurpirati Kongres in da se gremo „politiko“. To je pač logično, tudi v Demosu je bila najprej SDZ, potem pa DS točka razhajanja.

Na nesrečo je bila moja malenkost povsod zraven, najprej v Demosu oziroma v SDZ in potem v Demokratski stranki in ker sem bila predsednica Konference, je bilo logično, da sem bila točka spora, sporna oseba, najprej z ene, potem druge strani, četudi lahko z mirno vestjo rečem, da nisem vnašala politike v SSK, da nisem imela nikoli z nikomer nobenega političnega spora, še polemike ne.

No, in tako smo dobili še drugo afero, ki so ji botrovale še - po moji presoji - osebno prestižne in okoriševalske namere, afera je znana kot „Plečnikov kelih“. In četudi je bilo javnosti že nekajkrat pojasnjeno in odgovorjeno na netočne ali namerno izkrivljajoče trditve in so bile javno zanikane obtožbe na račun delovanja Konference in pred-

vsem na moj osebni račun, je interes za Kongres vidno upadel. Bil pa je - v začetku - izjemno velik, kot ilustracija naj povem, da je Konferenca v času mojega predsednikovanja, v letu in pol, dobila od slovenskega gospodarstva v materialu, uslugah ali denarju približno 1,5 milijona DEM. V času mojega odhoda oziroma zamenjave je imela Konferenca svoje lepo opremljene prostore v strogem centru mesta, najeto vilo, strokovne kadre, dober delovni program in dovolj sredstev za svoje nadaljnje delo. Danes pa se vse te možnosti sesipajo, Konferenca je tudi v finančni stiski. Ne le zaradi stanja v Konferenci, ampak najbrž tudi zaradi podobnega stanja v drugih konferencah po svetu in tistih, ki so najglasnejši, pa ne v smislu sodelovanja in sprave, ampak v smislu razdiranja, očitkov in izsiljevanja v odnosu do domovine, kar vse pri ljudeh in tudi sponzorjih vzbuja vtis, da je to „izgubljena stvar“.

Vsega tega ne navajam zato, da bi ponovno razplamtela nasprotja in polemike - tako je pač moje videnje in doživljanje stvari - ampak zato, da bi se napak v preteklosti ovedli in začeli drugače, znova. V tem smislu menim, da bi se morali povrniti k izvirnim načelom kongresne misli, če naj tako rečem. To pa pomeni, da bi nas Kongres združeval ne glede na strankarsko pripadnost, politične nazore, versko oziroma svetovnonazorsko prepričanje - z edinim namenom: združevati sile slovenskega naroda v njegovo dobrobit in v dobrobit njegovih posameznikov. Takšna ustanova seveda ne bi bila nad-strankarska, ampak ne-strankarska, se pravi, da bi sodelavci svoja osebna prepričanja, politične ali ideološke narave, pustili „zunaj“, pred vrati Kongresa, če naj se izrazim figurativno. To pa seveda ne pomeni, naj bi se v Kongres združevali ljudje, ki so politično anemični, svetovnonazorsko neopredeljeni itd., ampak živi ljudje, takšni, kakršni pač smo - pod predpostavko, da svojih političnih prepričanj in ideologije ne skušajo vnašati v Kongres oziroma uresničevati jih prek Kongresa.

Če bi nam to uspelo, potem bi Kongres imel tudi v prihodnosti dovolj dela in nalog in bi jih tudi uresničeval. In našel bi tudi sponzorje za svoje delo!

Pogoj za to bi bil - po mojem mnenju - zamenjava pretežnega dela vodstva Konference, v pretežni večini z novimi ljudmi. V svetu Konference naj bi ostalo le nekaj njegovih sedanjih članov zaradi kontinuitete upra-

vljanja. Če se to ne bo zgodilo, se bo „izvirni greh“ razraščal v nove in nove spore, ki bodo do kraja razgradili vse, kar smo doslej ustvarili.

Področje prihodnjega dela za Kongres pa je velikansko! Načini povezovanja med Slovenci doma, v zamejstvu in po svetu, so brezštevni, samo poiskati jih je treba, samo trasirati jih je treba. Prav vzpostavljane raznovrstnih stikov med nami, kulturnih, znanstvenih, gospodarskih, je ogromna in izvirna naloga Kongresa, izvirna zato, ker bi temeljila na ideji prijazne sopripadnosti ljudi slovenskega rodu oziroma tistih, ki jim slovenstvo kaj pomeni. Na tak način bi tkali medsebojne vezi in se vse bolj zavestno vključevali v skupnost, občestvo, ki ima svoje ime: slovenski narod; njegova razseljenost ne bi več pomenila predvsem izgube za slovenstvo kot tako, ampak obogatitev. In mi doma bi bili prek Slovencev po svetu tako rekoč neposredno narod sveta.

Vse to bi bilo izvedljivo, če bi prenehali z medsebojnim sektaštvom; v nasprotnem primeru ne vidim nobene perspektive za tako lepo in obetajočo idejo svetovnega povezovanja Slovencev.

Občni zbor Konference 23. januarja Zal - po mojem mnenju - ni dal zagotovil za takšno, nestransko povezovanje. Predlog kandidatne liste ni upošteval lastnih principov, predvsem pa ne enakih principov za vse. Če je bila moja malenkost odstavljena s funkcije predsednice zaradi političnih razlogov (kar so okrancjali še z drugimi očitki), potem naj bi to veljalo tudi za druge kandidate, ki tudi nastopajo izrazito politično ali pa imajo izrazito politične, vodstvene funkcije v svojih strankah. Predlog kandidatne liste tega ni upošteval, na samem zboru pa dodatni predlogi (g. Starman, g. Malenšek) dajejo še toliko manj upanja, da bo Konferenca res strankarsko neopredeljena in neideološka. Tudi vzdušje in diskusije na samem zboru niso dali takega upanja. Glede na to, torej iz načelnih razlogov, za svet Konference sama nisem kandidirala.

Ne morem pa reči, da mi je vseeno, kakšen Svetovni slovenski kongres oziroma Konferenco za Slovenijo bomo imeli v prihodnje. Nasprotno, iskreno si želim, da bi tudi ljudje, ki mi sicer ne vzbujajo zaupanja, delovali v izvirnem smislu ideje Svetovnega slovenskega kongresa! Bilo bi res absurdno, če bi jo „zapacali“.

Spomenka Hribar

iz Domusa, Centra za zaščito potrošnikov v Ljubljani sporočajo

Oznake zavajajo kupce

V letu 1992 je DOMUS, Center za zaščito potrošnikov po naročilu Ministrstva za trgovino opravil primerjalno ocenjevanje kvalitete proizvodov široke potrošnje. Pregledali so sadne jogurte, sladoled, jedilna olja, ribje konzerve, krompir, pastirizirane kumarice, kompote in mesne izdelke.

Pri ocenjevanju so pri vseh izdelkih, razen pri mesu, ugotovili vrsto nepravilnosti v deklariranju, ne skladja med oznako in dejansko vrednostjo izdelka. Največ napak je bilo pri uvoženih italijanskih „sladoledih“, kjer so deklaracije napačno prevedene in zavajajo potrošnika. Gre le

za sladoledu podobne proizvode oziroma - po proizvodni deklaraciji - za mlečne izdelke.

Pri sadju in zelenjavi so problem kompoti, pri katerih ni naveden podatek o sladkorju v naliivu.

Precej je nepravilnosti pri sveži zelenjavi. Na našem trgu je večina zelenjave brez

vsake deklaracije, tam, kjer je kakovost označena, je skoraj v vseh primerih napačna.

Pri pregledovanju deklaracij na ribjih konzervah so opazili, da so deklaracije kar v polovici primerov napačne.

V Domusu torej ugotavljajo, da je večina izdelkov, ki prihajajo na naš trg, napačno ali pomanjkljivo označena, obvestili so proizvajalce, uvoznike, tržne inšpektorje in Republiško tržno inšpekcijo, od katerih pričakujejo, da bodo takoj ukrepali.

VULKANIZACIJA
GORŠIČ JANEZ

63000 CELJE
MARIBORSKA 54/a TELEFON 063 31-401

**DA BO VOŽNJA
TUDI POZIMI VARNA!**

Na zalogi imamo zimske in letne gume, obnovljene po ugodnih cenah in z enoletno garancijo.

Gume Sava prodajamo na tri čeke.

Montaža zastoj.

SE PRIPOROČAMO, ŠE VEDNO SMO NAJBOLJŠI

Razkroj Slovenske nacionalne stranke

Je Jelinčič izdajalec?

Polovica poslancev SNS je odpovedala pokorščino svojemu „velikemu vodji“ Zmagu Jelinčiču, zato jih je ta izključil iz SNS. Vendar pa je to šele vrh ledene gore oziroma finale dogodkov, ki so pripeljali do tega. Sedaj Jelinčič te poslance in ostale svoje „nezveste“ obtožuje sodelovanja z Varnostno informativno službo, ti pa mu vračajo s popolnoma istimi obtožbami. Kakorkoli že, zdi se, da v tej stranki kar mrgoli „udbašev“.

Plaz je sprožil član SNS Ludvig Klaus s svojim odprtim pismom, v katerem je nanizal hude obtožbe na račun Zmaga Jelinčiča, zaradi česar mu je ta tudi obljubil srečanje na sodišču. V pogovoru za naš časopis smo Ludvika Klauza povprašali, kaj je povzročilo tako hud razdor v stranki in s čim utemeljuje svoje obtožbe proti Jelinčiču.

Zmago Jelinčič trdi, da ste iz stranke že pred časom izstopili.

„To ni res. Izstopna izjava, ki jo je Jelinčič kazal novinarjem, je ponaredek, jaz sem že od vsega začetka član te stranke in še vedno delam v sektorju za informiranje.“

V svojem pismu Jelinčiču pripisujete tudi sodelovanje z Varnostno informativno službo.

„Tako po aretacijah, ki so bile izvedene 27. avgu-

sta lani v zgodnjih jutranjih urah (takrat nas je bilo aretiranih osemnajst), smo za te trditve pričeli dobivati določena oprijemljiva dejstva, ki sicer še niso bila trdni materialni dokazi, o katerih govorim, vendar pa smo po opravljenih razgovorih s predsedniki območnih odborov, ki so bili takrat aretirani, in s skrbno analizo dogajanja, prišli do spoznanja in dokazov, da je v te aretacije kot sodelavec VIS-a vmešan tudi Zmago Jelinčič, saj je lahko le on posredoval vse potrebne podatke Varnostno informativni službi. Levica je potrebovala nekoga, ki bi v njenem imenu obvladovala desničarske tokove, za to pa je bil najbolj primeren Jelinčič.

On pa je z namenom vreči sum na druge na prvem kongresu stranke izjavil, da sta v teh zadevah sodelovala tudi sode-

lavca VIS-a, s šiframa Gasilec in Mura. Ugotovili smo, da je z Gasilcem mislil mene, saj je v podjetju Slovenija-les moje delo tudi požarna zaščita in me sodelavci v podjetju včasih kličejo tudi s tem nadimkom, pod šifro Mura pa naj bi se skrivala izvršna sekretarka stranke Marjetka Štibler, ki je rojena ob Muri.“

Kakšne dokaze imate za trditve, da je Jelinčič sodelavec VIS-a?

„Dejstvo je, da je obiskoval strankine območne odbore po vsej Sloveniji in tam sistematično 'rezal glave' našim najboljšim članom in sodelavcem. To nam je bilo zelo sumljivo, po drugi strani pa je tudi širil laži za hrbtom določenih članov in govoril drugim članom stranke: 'ta in ta je udbaša, s tem ne imejte nobenih stikov in ga odstranite'. Naivneži so mu to verjeli in najboljše naše člane izločali iz stranke. Kaj več o materialnih dokazih zaenkrat še ne bi govoril, to bomo dokazali na sodišču, ko bo do tega prišlo, po vseh zbranih gradivih smo ugotovili, da Jelinčič načrtno ustvarja razdor v stranki.

Spori so nastali tudi za-

radi velikih ideoloških razhajanj v stranki oziroma zaradi povezovanja z levico v parlamentu, kar smo sicer pričakovali, saj je vse kazalo na to že prej. Čakali smo na primeren trenutek, da z vsem tem seznanimo javnost in ta trenutek je nastopil takrat, ko je Jelinčič odprl karte in podprl Janeza Drnovška, ter ko je skupaj s Cirilom Ribičičem želel zrušiti obrambnega ministra Janeza Janšo.“

Za vašo stranko je bila značilna popolna disciplina, o kakšnem glasovanju po vesti ni bilo govora.

„V stranki ni bilo nobene demokracije, Jelinčič si je prisvojil vso oblast, razpustil je tudi formalno predsedstvo, ki je delovalo pred aretacijami. Skupaj s Polono Dobrajc, s katero mimogrede rečeno živi v izvenzakonski skupnosti, sta preselelila kompletne arhive SNS s sedeža stranke v Jelinčičevo stanovanje. Sedaj se zopet v medijih pojavlja trditev Zmaga Jelinčiča, da SNS ni usmerjena niti levo niti desno, kar nas zelo spominja na predvolilni slogan liberalne stranke. Poudaril bi, da je SNS desna stranka – mi smo desničarji in bomo to tudi ostali.“

Poizkušali smo zadeve urediti, se pogovoriti s predsednikom, vendar to ni bilo mogoče, saj Jelinčič vztrajno trdi, da je stranka on sam. Prišli smo tudi do prese- netljivih spoznanj, saj smo ugotovili, da je VIS z namenom, da razruši SNS, vcep- pljala v jedro naše stranke obtožbe češ, da so posamezniki udbaši, belogardisti, jugoslovanarji in podobno. VIS je dolgo delala za raz- kol slovenske desnice in to ji je tudi uspelo.

V Sloveniji se po osamosvojitvi ni nič spremenilo, saj je Slovenija še vedno Jugoslavija v malem, tu se brez vsakršnih proble- mov naseljujejo tujci, postali smo Meka za ljudi z nek- danjih jugoslovenskih repu- blik. Vse vodilne strukture v policiji in v vojski so ostale takšne, kot so bile pred osamosvojitvijo in zato trdimo, da komunistična stranka še vedno obstaja – še vedno drži v šahu politično pri- zorišče. Menimo tudi, da je načrt za razbitje sloven- ske desnice pripravila direk- tno vlada. Ker ni bilo no- benih kadrovskih sprememb, so nemočni tudi pravosodni organi, ki nič ne storijo proti divjim privatizacijam, sicer pa tega tudi nočejo, saj so še

vedno v rokah rdečih, ki so skoraj petdeset let načrtno jugoslovanizirali Slovenijo.“

Vse te trditve zastopa tudi Jelinčič.

„Res je, vendar eno go- vori, drugo pa dela, mi pa nameravamo tako tudi delati.“

Govori se, da je Jelinčič od vodij območnih odborov zahteval predvsem denar.

„Zahteval je, naj bi območ- ni odbori njemu osebno pošiljali polovico denarja od članarin, s katerim bi ne- posredno upravljali, kljub temu, da že razpolaga z denarjem, ki pripada SNS kot parlamentarni stranki iz proračuna.“

Veliko se govori tudi o tem, da so Jelinčiču člani stranke in njeni simpatizerji posodili tudi večje vsote denarja, ki ga sedaj noče vr- niti?

„Sposojal si je določene vsote denarja, ki jih ni vrnil. S temi podatki še ne bomo šli v javnost kljub temu, da z njimi razpolagamo. Te zadeve se bodo reševale na sodišču.“

Za kakšne vsote gre?

„Te vsote se gibljejo od nekaj tisoč tolarjev do nekaj deset tisoč nemških mark.“

Janez Vodnar

Materi so na Žalah izročili prazno rakev brez otrokovega trupla

Krsta z računom

Štirideset tisoč tolarjev za grozo. Ko je nesrečna mati po prevozu iz Ljubljane doma na Kozjanskem odprla rakev, je bil v njej namesto trupla nje- nega zadnjerojenega otroka – račun. Na Žalah so trdili, da je v krsti truplo bilo. Če pa bi ji mr- tvega otroka vendarle pripeljali, ji ne bi poza- bili zaračunati prevoznih stroškov.

Prizadeta čustva in nemoč ob hoji po poti, ki jo nekomu nameni življenje, so vsem, ki jim umrejo njihovi z glo- boko ljubeznijo v srce zapi- sani svojci, stalne, z žalostjo

obarvane sence, ki se tudi v prihodnosti ne odmaknejo. Z izgubo dveh ljudi, ki jih je imela rada, bo morala zaživeti tudi Tilka Biderman iz Dobja pri Lesičnem. de-

vetindvajsetletna mati le še dveh otrok, tretji je umrl star štiri mesece.

Življenje Tilke Biderman ni skoparilo s hladnimi, kru- timi udarci, s katerimi bo morala naprej. Lanskega maja je izgubila moža Sta- neta, štiridesetletnika, umrl je zaradi raka na črevesju. 7. avgusta je povila fantka, ki mu je dala ime Sandi. „Bil je zdrav dojenček, le ponoči se je veliko potil, sicer pa ni bil bolan. Do sobote, 28. no- vembra. Zjutraj se je zbu- dil in kmalu nazaj zaspal. V sobo sem prišla, da bi se pre- oblekla, in videla sem, da težko diha. Bilo je vedno slabše, ves je pomodrel. No- sila sem ga na rokah in po- tem dihala vanj,“ se pretre- seno spominja Tilka.

Zdravnika so poklicali ta- koj in je tudi kmalu prišel. Okoli pol enajste ure so otroka že odpeljali z rešilcem v celjsko bolnišnico. Ma- teri so sporočili, da je stan- je kritično in da so morali fantka prepeljati s helikop- terjem v ljubljanski Klinični center. „Tam je ostal tri tedne, ves čas v kritičnem stanju, priključen na apa- rature, ki so mu pomagale živeti. 19. decembra je umrl.“ Zakaj, materi še niso pojasnili, kot pravi, so su- mili na poškodbe pljuč in možganov.

Tilka Biderman ni bo- gata, denar si prisluži kot se- kalka usnja v šentjurskem Tolu, dobi okoli šestindvajset tisoč mesečno. Pred kratkim je morala pokopati že moža, zdaj je morala še otroka.

Ob bolečini zaradi otrokove smrti se je morala ukvarjati še z mislijo: kako ga bom pokopala, kako bom plačala in koliko, bom sploh lahko? Da bi porabila manj denarja, se je odločila iti sama po umr- lega otročička. In skupaj s sosedom in sestro so se od- pravili na žalostno pot.

Materina pripoved se pre- vesi v umazano plat, ki so jo skrojili na ljubljans- kih Žalah: „Najprej smo morali urediti vse papirje in formalnosti, da bi sploh lahko dobili otroka. Plačati sem morala štirideset tisoč, sama nisem imela dovolj, dvignila sem vso plačo, dvaj- set tisoč pa mi je poso- dil sosed. Rekli so nam, da naj počakamo. In zu- naj smo čakali pol ure, v tem času naj bi otroka oble- kli in položili v krsto. Po- tem je starejši možakar pri- nesel trugo na rokah, rekoč le, da je račun zraven v kr- sti!“

Odpravili smo se domov. Želela sem ga videti. A kr- sta je bila prazna.“

Seveda račun ni manjkal. Izstavili so temeljiti in ja- sen papir ter svoje usluge dobro izračunali. Na pri- mer dnevno uporabo hla- dnilnika, izstavitev potrdila o smrti, uporabo objekta, urejanje dokumentov, delo s pokojnikom, križ, par copatk, tapetiranje krste, vrečko PVC, 100 centime- trov dolgo tančico za otroško pedantno, a dojenčkovo trup- pelce so materi pozabili izročiti.

Šokirana je mati pokli-

Sandi Biderman je umrl 19. decembra. Materi so izročili najprej rakev, potem šele njega.

cala na Žale in povedala, da je prišla domov brez otroka. „Seveda mora biti notri,“ so ji rekli. Želela je, naj ji ga pripeljejo, še preden bi se spustila noč. „Dvainsedemdeset to- larjev na kilometer,“ se je glasil odgovor.

In spet je poklicala so- seda, ki sta se takoj odpra- vila na pot po dojenčkovo truplo, še prej sta naložila trugo. Na Žalah so dali štirimesečnega Sandija Bi- dermana v novo krsto ... da

bi naposled prispel k svoji materi. Pokopali so ga na- slednji dan ob enajstih.

Zaradi grde zmote in rav- nanja, ki prekaša marsika- tero grdobjo, se Tilki Bider- man ni nihče niti opravičil. Nihče ni čutil odgovornosti ali vsaj navadnega človeškega sočutja, ki ga ne plača in pokliče občutek službene dolžnosti, da bi dogodek po- jasnili in izdvali navaden: oprostite, žal nam je.

K. Lekić

Tilka Biderman: „Krsta je bila prazna, le račun je bil v njej.“

Pogovor z Jožetom Strgarjem, predsednikom skupščine mesta Ljubljane

Župan na prepihu

Če bi predsednika ljubljanske mestne skupščine Jožeta Strgarja povprašali, če je lažje vrtnariti ali županovati, bi se vprašani stoodstotno odločil za drugo različico. Nič čudnega, saj rože konec koncev potrebujejo samo malce prsti, vode, sonca in ljubezni, medtem ko je poslanec mestnega parlamenta potrebno namesto prsti ponuditi banketne dobrote, vodo nadomestiti s čistim vinom, za sonce, ki ga je v zimskih ljubljanskih dnevih sila malo in ljubezen, pa tako niso dojemljivi, ali pač.

Zadnja seja mestne skupščine 14. januarja je zaradi nesklepnosti zbora občin spet propadla. Od kod vnovični boj kot poslanec določenih strank? Koliko skupščin je bilo za časa vašega županovanja sploh sklepčnih?

„Na zadnji seji so manjkali poslanci narodnih demokratov, ljudske stranke, demokratov in prenoviteljev. Že leta 1990 so s temi navadami začele takratne opozicijske stranke. Ko jim nekaj ni šlo prav, so zapustile sejo. Slabe navade so se nadaljevale v naslednjih dveh letih, enkrat so manjkali eni, drugič drugi in tretji tretji. Datum za to zadnjo sejo je bil sila neprimeren, med poslanci je vladalo posebno nerazpoloženje. Doslej je bilo sklepčnih osemnajst skupščin.“

Zakaj predstavniki narodnih demokratov in ljudske stranke nočejo podpisati sporazuma o predčasni volitvah?

„Stvar je zapletena. Po tistem, ko zadnjič nismo morali začeti seje zaradi nesklepnosti, sem se po svetovanju s predsedstvom skupščine odločil poklicati predstavnike vseh desetih strank. Z njimi sem se dogovoril, da bodo predstavniki strank naredili vse za prenehanje obstrukcij, ker to nikamor ne vodi in da bomo začeli z normalnim delom. Že na prvo naslednjo sejo z dnevnim redom prejšnje naj bi prišli vsi. Strankarski predstavniki so se strinjali in dali ustne in pisne izjave. Nekaj slednjih še nisem dobil, bodo pa prispele v kratkem. Verjamem, da bo ta dogovor tudi držal.“

Spričo tega, ker je bilo toliko pomanjkljivosti in napak z različnih strani, starih stvari ne bomo pogrevali, temveč bomo potegnili črto čez dosedanje delo in začeli na novo. V času, ko smo še v tej sestavi, bi radi za Ljubljano še kaj naredili. Medtem pa smo za to, da bi bile volitve čimprej.“

V trenutni situaciji je praktično mestna vlada brez nadzora in lahko nekontrolirano zapravlja denar. Govori se o velikih številkah. SDK je baje odkrila nepravilnosti težke milijone DEM ...

„To je čisto natolcevanje. Banka pri poslovanju z mestno vlado je dala izjavo, da so bile vložene delnice na najboljši možni način. Res pa je, da me je predsednik izvršnega sveta gospod Vidmar že opozoril, naj po svoji strani naredim vse, da bi skupščina delovala. Sicer gotovih stvari ne more urejati. Rad bi videl, da bi bila skupščina z vsem seznanjena in da bi ukrepe odobrila. On je bil vedno za

to, da bi skupščina delovala. Vaše vprašanje razumem kot namigovanje, da je nefunkcioniranje skupščine želja mestne vlade, pa to ni.“

SDK ni odkrila nikakršnih nepravilnosti. To so samo insinuacije, ki so še daleč od resnice. Res pa je, da so bile nepravilnosti narejene tedaj, ko ta vlada ni imela prav nikakršnega vpliva.“

Se res želite znebiti izvršnika Marijana Vidmarja?

„Zakaj pa? Nobenega, ki z mano korektno sodeluje, se ne želim znebiti. Vidmar sodeluje korektno. Od prvega dne naprej so ga pa napadali. Da je čisto vse naredil prav, ne morem trditi. Mogoče, da je naredil kakšno napako, nobene pa tako velike, da bi se lahko imenovala škandal. Imam občutek, da je zelo skrben gospodar za mesto Ljubljana.“

Ste z Janezom Sodrznikom še vedno na bojni nogi?

„Nikoli nisva bila na bojni nogi. Če mi kdo kaj podtika in o meni reče kaj slabega, kar ni res, mu pač odgovorim. To je vse. Na zadnjem razgovoru z njim kot predstavnikom LDS sva se dogovorila, da se ne bova več prepirala.“

Trenutno stanje v ljubljanski mestni skupščini je sila nenormalno. Ni to nekaj nenavadnega za neko evropsko metropolo? Se kaj takšnega pojavlja tudi drugje po Evropi?

„Zelo zanimivo vprašanje. Tudi drugod imajo kdaj težave, na primer v sosednjem Trstu, kjer so na mesto župana morali postaviti perfekta. To je nenavadno, ni pa nekaj novega. Nenavadno je v toliko, ker imamo slabe in nedodelane pravilnike in statute, ki so v prejšnjih političnih razmerah odlično funkcionirali, danes pa razumljivo ne več. Dodatne težave si naredimo še sami.“

Do kdaj bo trajalo takšno stanje?

„Do volitev, za katere računamo, da bodo kmalu. Strankam sem povedal, da ne bom pristal na volitve, ki bi bile nedemokratske, izsiljene, ki bi bile v nasprotju s pravili in zakoni. Da bi Ljubljana ohranila lep obraz, potrebuje demokratske volitve.“

Koliko sejnine dobivajo vaši poslanci? Toliko se vendar trudijo, da pridejo po njo?

„Tristo tolarjev. To ni nič, morali jo bomo povečati. Če poslanci niso na seji, denarja ne dobijo. Dvignejo ga na začetku seje za nazaj.“

V Sloveniji se je pojavil nekakšen trend nasprotovanja med župani in izvršniki. Lep primer je Maribor. Je ozadje sporov v strankarski pripadnosti ali v prekriva-

nju funkcij?

„Pri nas bi bila kriza večja, če se ne bi mogla s predsednikom izvršnega sveta pogovoriti. Tega v Ljubljani ni, nisem z nikomer sprt. Težko bi rekel, kaj je v ozadju sporov. Tu ni samo Maribor, tu so še druge skupščine, kjer so bili ljudje že v začetku nekomunikativni. Kriza je velika tudi zaradi tega, ker se že v principu moraš prepirati. Posamezne zadolžitve niso jasno definirane. Kjer so demokratska pravila igre

izdelana, tega problema ni. Pri nas v Sloveniji pa je odvisno, kako se ti problemi prepletajo, in od ljudi na položajih. V Ljubljani takih nasprotovanj ni, zato v mestu, ki je iz dneva v dan lepše, vse funkcionira.“

V nekaterih občinah je župan glavni, izvršnik pa popolni anonimus in obratno. Na primer v Celju je „šef“ župan Rojec, v Mozirju pa izvršnik Božič ...

„Pristojnosti niso čisto razmejene. Bolj natančno: po starem pravilniku smo predsedniki skupščin – predsedniki skupščin in imamo na skrbi skupščino kot takšno. A z našim nastopom so bile ukinjene vse skupnosti in SISI, njih dejavnosti pa so prišle na občinske hiše. Več kot polovico pride na mizo predsednika skupščine, ostalo na mizo predsednika izvršnega sveta. Včasih se stvari zamešajo in noben ne ve, kaj komu pripada. Stvar je v tem, kako se sporazumeva. Z našega gledišča je to obupna mešanica in mi smo pri tem navadno žrtve. Takšnih problemov nima nobena občina od Celovca naprej na oni strani.“

Vsi mi pravijo, da sem župan, medtem ko sem oficijelno samo predsednik skupščine. Če pa imam na mizi za rešit deset problemov, ki so zgolj operativne narave, je to županstvo. Upam, da bo vse to v naslednjem mandatnem obdobju urejeno.“

Praznična osvetlitev ožjega ljubljanskega mestnega jedra je baje stala okrog 10 milijonov tolarjev. Ni to zavržen denar?

„Celotna osvetlitev Ljubljane je pač nekaj stala, vendar polovico manj kot leto poprej. Natančne številke ne vem, vem pa, da vsak praznik nekaj stane. Zakaj bi bilo to narobe, ne vem. Čisto sivo in puho življenje nikomur ne vodi. Praznično razpoloženje, ki smo ga imeli v Ljubljani, pa je privabilo veliko turistov. Na ta račun bodo prišli še drugo leto. Mnogi so dejali, da je Ljubljana najlepše

osvetljena daleč naokrog.“

Zakaj ste novoletni sejem umaknili s Čopove?

„Sejem smo imeli na Cankarjevem nabrežju vse do Šušarskega mosta. Čopovo ulico smo sprostili, ker je tam velik promet. Tam so tudi levo in desno že trgovine in je postavljanje stojnic pred njih neukusno.“

Kaj pripravljate za 850. obletnico Ljubljane v naslednjem letu?

„To obletnico bomo zaznamovali predvsem s tem,

Življenje

za dolar

Svet se hvall sam, z znanjem, razvojem, delovanjem, kar rad podkrepim z izračuni, rezultati in statistikami, ki hladne in neprizadeto izpisane ostajajo na papirjih in v prebliskih skozi človekov um. Vsak dan umre petnajst tisoč otrok, mlajših od pet let, zaradi lahko ozdravljivih boleznih (premagljivih le v razvitejših in bogatejših delih zemeljske oble), kot so oslovski kašelj, tetanus, ošpice, davica, diareja. Cepivo za te bolezni stane en dolar!

Hipotetična predpostavka za rešitev petnajst tisoč otroških življenj potrebuje petnajst tisoč dolarjev in štirlindvajset ur časa ... Zanimivo, a komu mar. Res je, učili so nas, da je človekovo življenje nekaj dragocenega, niso pa nas navadili sočutja, nesebičnosti in ljubezni. Dobro se znajdemo v politični evforiji in nakladanju v skupščinskih klopeh, domača nam je sosedova socialna stiska, brezposelnost, neoptimska materialna prihodnost, nacionalizem, tudi vojna s svojimi žrtvami ne pretrese več našega bivanja – ki pa je kje?

Je izgubljeno zastalo na pol poti, ko smo skušali zrasti v človeka ali pa je bistvo v potrjevanju slabosti, brezbrčnosti in iskanju izhodnih vrat, ki jih iščemo v napačni smeri z napačnimi dejanji na narobe mestu ... in dobimo narobe svet. Znajdi se, je načelo preživetja, močnejši si, lažje obstaneš, ravnajmo se torej po zakonih zivalskega sveta, a sledimo jim vsaj približno. Ni nam še povsem jasno, ampak znamo pobirati vse, kar je slabo, ob dobrem smo vzvišeni in posmehljivi, prepričani v pravilnost lastne zaverovanosti, čeprav jo imenujemo z različnimi imeni, eno izmed njih je utopija, blizu ji je nedosegljivost, še bliže bedarija.

Mojstri dvoumnosti in prekaljene, dobro natrenerirane opice v sprenevedanju in življenju za zaprtimi vrati. Svetovni problemi so daleč stran, kot so tudi umirajoči in podhranjeni otroci, vojna in misel o ljubezni. Izbrabljeno in zelo, zelo moteče, bi rekel cinik v črnini, pesimist bi se pogreznil še globlje v otopelost, človek na pragu optimizma pa bi srečno zavzdihnil: „Hvala bogu za sedanje stanje, lahko bi bilo slabše.“

Kot ni neskončna bolečina, ki doseže prag občutkov, ne more človek ravnati neumno v nedogled. Podrejeni smo nedoumljivim kozmičnim zakonom, naravi, ki dano že vrača, ne čutimo več, da smo del nje, ki nam omogoča življenje. Superiornost človekovega izkoriščanja je del nas, stopila nam je v glavo in zameglila početje. Vzrok ali posledica, ne najdemo se več. Stopamo po vgrajenih miselnih vzorcih, ki jim posledično manjkata moč in dober efekt. Spretni smo v tolažbi, da ravnamo prav, da drugače ne gre. Misel na vsakdanje probleme jutrišnjega dne ima močnejši naboj in, kar je nekje „normalno“, tako tudi delujemo in ravnamo. Obremenjeni smo z normalnostjo, ki jo predpisujejo norme, izdelane na tekočem traku enosmerne ulice, po kateri prihaja fenomen „tipičnega človeka“. Ljudje, ki jih je narava posadila v invalidske vozičke, bi morali vstati in shoditi, bolni morajo ozdraveti, plešasti morajo dobiti lase, brezposelni zaposliti, ženske lepoto in otroke – vsi pa eno normalno zadoščanje. Si še želim normalnosti? Razvojno motene, takšna odstopanja v obnašanju so že preveč, pa vestno zapiramo v posebne ustanove, tam jim je bolje ... In mi se brez njih dobro počutimo.

Dobro nam je brez misli o drugačnem, dobrem ali slabem, o tem, kar ne sodi v kontekst in predstavo o „mojem življenju“, živimo in vodimo ga na povodcu skupaj z drugimi, rečemo jim naši bližnji. Gremo dalje, morda nam naklonjene okoliščine podarijo še kakšen utrinek trenutne sreče. Tudi ta nekaj velja.

Ksenija Lekić

Franc Furland

Sodniki se bojijo konkurence

Somrak pravne države

Za razvoj slovenske demokratične in pravne države je nujno potrebna konkurenca tudi na področju prava. To pa omogoča le rezervna pravniška delovna sila, ki je ustrezno kvalificirana in strokovno preverjena na državnem izpitu. Ni niti enega poštenega in pravičnega razloga, da takšnih možnosti ne odpro vsem diplomiranim pravnikom.

Ne nazadnje, če se morajo vsi ostali za svoje službe potruditi v konkurenci z drugimi, bi bilo prav, da se omogoči pristop do procesa dejanskega pridobivanja praktičnega pravnega znanja pod enakimi pogoji in na podlagi tega formalno priznavanje znanja (z edino izjemo, če kandidat ne zna dovolj) vsem, ki so za to dovolj strokovno usposobljeni.

Najnovejši smeri razvoja pravnega sistema države, še posebej njegova strokovna in kadrovska vprašanja, ki posledično pomenijo višjo ali nižjo stopnjo pravne države in pravne varnosti državljanov Republike Slovenije, ne obetajo za državljanje in razvoj pravne stroke nič dobrega. Zaradi mnogih težav v preteklosti sta pri nas vzpostavitev demokratične pravne države in njen razvoj šele na začetku.

Ni pomembna samo groba delitev oblasti na izvršilno, zakonodajno in sodno. Pomembne so predvsem zakonodajne podrobnosti kadrovskega značaja, ki bodo še močno vplivale na razvoj pravne in demokratične države. Za razvoj tržne države je temeljnega pomena konkurenca gospodarskih subjektov. Za razvoj demokratične države je konkurenca političnih strank eksistenčna nuja demokracije. Za razvoj pravne države pa je zagotovitev pogojev za konkurenco kadrov, ki bodo ocenjevani po svojem znanju in izbrani na tej podlagi *conditio sine qua non* za de facto in ne samo de jure obstoj pravne in demokratične države v življenju.

Cehovski zakon

Z novo zakonodajo, ki se na tem področju pripravljala, pod krinko večje strokovnosti omejujejo možnosti konkurence kadrov v državni upravi in predvsem v sodstvu. Gre za administrativno omejevanje možnosti strokovnega izobraževanja mladih diplomiranih pravnikov, saj bo po novi zakonodaji to omogočeno samo privilegirancem.

K temu sklepu še posebej napeljuje peti člen osnutka zakona, ki govori o tem, da pristop k opravljanju izpita za pridobitev pravice do opravljanja pripravništva dovoljuje minister za pravosodje, prav tako pa tudi 21. člen določa, da minister po zaključenem pripravništvu dovoli pripravniku opravljanje državnega izpita. V obeh primerih pripravnik nima niti pravice pritožbe, kar je z zakonom predvidena kršitev ustavne pravice do pritožbe.

Zakon je zasnovan kot cehovski zakon, ki

ne jamči in ne vzpodbuja ustreznega strokovnega razvoja mladih pravnikov. Ta osnutek zakona za bodoče pravnike pripravnik predvideva možnost za opravljanje državnega izpita le v primeru, da bo pripravnik zaposlen pri Ministrstvu za pravosodje in da bo sprejet na pripravništvo po predhodnem sprejemnem izpitu.

Zato državnega izpita ne bo mogel opravljati nihče drug, ki teh tako imenovanih pogojev ne bo izpolnjeval. Ti pogoji niso nič drugega kot administrativna omejitve, zaradi katere bo v končni fazi trpela pravna država v Sloveniji, če je bo še kaj ostalo.

Povedano drugače, tam, kjer se pričnejo kastinski privilegiji stare Indije, se neha moderna država in prihaja na vrsto srednjeveška stanovska država oziroma država prosvetljenega absolutizma, toliko nevarnejša pravicam človeka in državljana, ker se skriva pod krinko demokratične pravne države.

Načelni cilj zakona je v tem, da naj bi z njim dosegli višjo kvaliteto znanja in seveda stroke. Vendar, če pogledamo, v čigavem interesu je sprejem takšnega zakona ugotovimo, da dejansko stoji za takšnim konceptom interes obstoječe strukture, ki bi z administrativnim omejevanjem možnosti za strokovno izpopolnjevanje in preprečevanjem uradne verifikacije tega znanja, svoj položaj monopolno zaščitila, v ceh pa spustila samo toliko in takšne nove kadre, ki je ne bi ogrozili. Še ne tako dolgo tega smo temu rekli negativna selekcija.

Konec pravne države

S preprečitvijo nastanka konkurence bodo nastale razmere, v katerih bodo privilegirani, po vsej verjetnosti po zvezah zaposleni pravniški pripravniki, postali toga elita, ki si bo državne službe veselo delila med sabo, saj velika večina ostalih ne bo imela možnosti za pristop k državnemu izpitu.

Tako se končno izkaže, da bi si državna pravniška birokracija na poseben način kolektivno zagotovila monopol na svoje delovno mesto in to s preprečevanjem pravnega strokovnega razvoja mladim pravnikom in tistim, ki niso del državne birokracije. In to že na področju predhodnega postopka, ki šele dejansko omogoča konstituiranje pravnikarja v praksi.

Da ne bo razumljeno napačno, to ni napačno na zaposlitev sodnikov za nedoločen

čas, ki jo prakticirajo na zahodu. Podpiramo popolno neodvisnost sodnikov, ki naj po izvolitvi opravljajo svoje delo trajno in jim mora biti to omogočeno z vsemi pravnimi in ekonomskimi garancijami. Ne moremo pa se strinjati s predvidenim kadrovskim postopkom, saj bi le-ta moral omogočiti večini pravnikov dosego državnega izpita pod pogojem, da so s svojim strokovnim znanjem za to sposobni.

S tem bi preprečili vzpostavitev nezdravih razmer, v katerih bodo privilegiranci (stari in novi) postopoma prevzeli in zadržali vsa pomembnejša mesta v državni upravi in sodstvu. Takšen zakon je formalizacija procesov, ki so v nasprotju z zasnovo demokratične in pravne države.

Brez konkurence

Po ustavi je za prvo izvolitev sodnika pristojen državni zbor, kar je pravilno, kajti tudi stare strukture je od časa do časa potrebno malo prevetrili, saj če že prisegamo na demokracijo, nedotakljivih in nezamenljivih ljudi ni. Na podlagi takšnega zakona, če bo seveda sprejet, bo na razpolago številčno zelo majhna izbira novih, neodvisnih in neobremenjenih kandidatov. Tako predstavniki ljudstva, ki sedijo v državnem zboru, ne bodo imeli možnosti resnične izbire, razen med tistimi z uradno verifikacijo (državnim izpitom), ki pa jih bo zelo malo iz zelo preprostega razloga, saj bodo morali biti zaposleni pri Ministrstvu za pravosodje, možnosti zaposlovanja večjega števila pripravnikov pa poznamo. Verjetno jih bo ravno toliko, kot bo na razpolago mest na sodišču. Po tej logiki bo vsak pripravnik imel že skoraj zagotovljeno mesto sodnika in se mu zanj ne bo potrebno truditi, kot bi se ob večji konkurenci znanja svojih kolegov moral.

Mafjski klan

Kjer ni enakih možnosti za vse, pridejo v poštev druge „vrline“, predvsem zveze, kjer pa te postanejo pravilo obnašanja, niso več pomembne poštenost, neodvisnost in strokovnost, ampak ravno nasprotna lastnosti. To pomeni, da bodo ustvarjeni vsi pogoji za v najboljšem primeru razvoj klana, v najslabšem pa mafjskih odnosov. Državni in sodni uradniki bodo postali nepogrešljivi (in potem verjetno tudi najpametnejši), vsi ostali bodo pravni invalidi! Mladi in ambiciozni se bodo prisiljeni preusmeriti predvsem v tujino, saj doma ne bo priložnosti in možnosti zanje. Obeta se nam torej odhod najbolj ambicioznih mladih ljudi. Od tod je samo še korak do delitve oblasti med pravniško in politično elito, ki bo ostala doma, kar posledično pod krinko demokracije pomeni možnost diktature oligarhije, podobno tisti, ki jo iz polprete-

kle zgodovine že poznamo, le, da se nam tokrat obeta v novi, zamaskirani, manj vidni modifikaciji, ki je ne bo lahko takoj spoznati. V primeru takšnega črnega scenarija, upajmo, da ga ne pišejo načrtno, bi lahko postala celo zakonodajna oblast predstavnikov ljudstva vprašljiva, saj ima sodna veja oblasti po ustavi velika pooblastila, ki seveda v primeru pravno urejene in demokratične države niti najmanj niso sporna.

Nepravilne administrativne omejitve

Zato je potrebno omogočiti opravljanje strokovnega izpita vsem diplomiranim pravnikom pod de facto enakimi pogoji, ki morajo biti določeni de iure, če ti to želijo. Vendar morajo ti pogoji temeljiti na strokovnosti, ne na administrativnih omejitvah, ki so se jih s takšnim uspehom posluževali v polpretekli dobi.

Samo na takšen način bomo Slovenci dobili strokovno in neodvisno ter pravično sodstvo (ter kvalitetno in strokovno državno upravo). Pod demokratičnimi in jasnimi ter nenazadnje strokovnimi pogoji postavljeni sodniki bodo pomemben steber sodne veje oblasti. Takšno sodstvo bo postalo trden steber demokracije. S takšnim postopkom bi vzpostavili demokratična pravila igre in pogoje ter kriterije, ki ne bi nikogar diskriminirali in bi nudili vsem enake možnosti. Kajti monopol je samo drugo ime za diktaturo v rokavicah, saj monopolist diktira pogoje, ki jih je državljan v politiki prisiljen brezpogojno sprejeti. Zato je nujno priznati potrebo po konkurenci in ji podati sistemsko zaščito tudi v pravosodju in državni upravi.

Nasprotna ureditev, ki jo predvideva zakonski osnutek, bi s stališča pravne države pomenila upad splošne pravne kulture in z zakonom vzpostavila kastno ureditev družbe, ki je in tudi naj ostane samo zgodovinski spomin. Če pa bi vendarle prišlo do sprejema takšne zakonodaje, je prav, da opozorimo še na eno izmed mnogih negativnih posledic. To je čedalje večje nezaupanje v pravno državo, namesto temu nasprotnega procesa uveljavitve institucij reda, pravičnosti in pravne države. Osnutek zakona je potrebno oceniti kot netrusten in celo nasproten nacionalnim interesom Slovenije, saj izhaja iz takšnih zasnov, ki bi nas, če bi bile sprejete, pripeljale do resnih ovir za razvoj v smeri pravne države. Delno upoštevanje načel, ki so predlagana v tem članku, bi pomenilo presežanje sedanjih razmer na področju kadrovskega zadeva v Sloveniji in doseganje pravnih standardov modernih držav današnjega sveta.

Janez Vodnar

Se bo letošnji razpon plač povečal za dvaintridesetkrat?

Beda in razkošje

Medtem ko v Sloveniji prejema zajamčene plače v višini 13.500 tolarjev okoli trideset tisoč delavcev, se lahko po novem zakonu državni funkcionarji, poslanci in sodniki, ki dobivajo denar iz državnega proračuna, nadejajo vse do 600 tisočakov slovenske nacionalne valute na mesec. Razmerje med najnižjo in najvišjo plačo se bo tako praktično izenačilo proti šest in pol povečalo na ena proti dvaintrideset. Glede na različne metode izračunavanja plač, bodo v prihodnosti razlike še večje.

Zakaj ne bi ministri in poslanci doživljali usodo „navadnih“ državljanov Slovenije, so se najbrž vprašali v sindikatu delavcev v državni upravi, ko so predlagali znižanje plač iz državnega proračuna. Realnost pa je

daleč od tega, posebej če vemo, da dvigovanje plač privilegirane elite zaradi rasti gospodarstva in ne zaradi inflacije, ne ublažuje velikanskih razlik med delavskimi in funkcionarskimi plačami.

Svobodni sindikati upravičeno zahtevajo od vlade, naj ustvari pogoje, v katerih se bo lahko razvijalo socialno tržno gospodarstvo. Vlada naj ne bi štela samo delodajalcev, ampak bi morala imeti enak odnos tudi do delojemalcev. Slednje bi praktično pomenilo socialno partnerstvo, v katerem bi igrali pomembno vlogo sindikati, vlada in gospodarska zbornica. Vsi pa bi se še morali naučiti popuščanja in sklepanja konsenzov. Trenutno so obremenitve delavskih plač znatno previ-

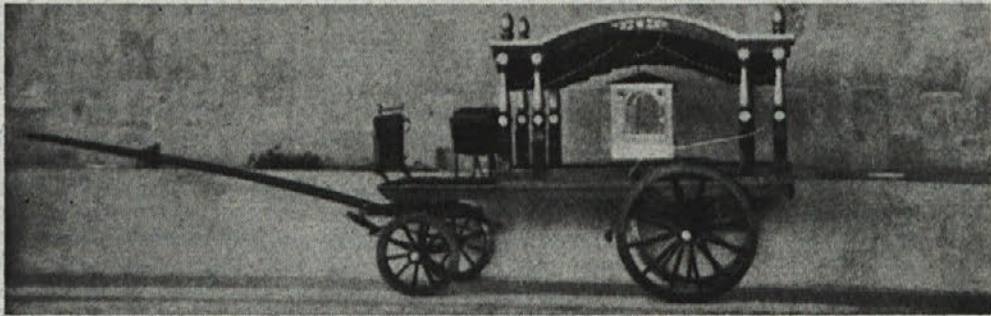
soke, medtem ko so zajamčene plače občutno nizke. Dejstvo je, da je še zmanjševanje že tako nizkih delavskih plač nesmiselno,

saj ne bo kaj bistveno prispevalo k odpravljanju težav v gospodarstvu.

Vlada planira v tem letu povečati število brezposelnih

za dodatnih 150 tisoč, ne pripravi pa se k izdelavi programa za zmanjševanje te številke. Niti se ne name-rava otresti viška svojih in ostalih delavcev v državni upravi, ki še vnaprej komotno živijo na žuljih in znoju delavcev v gospodarstvu. Tako si sama pripravljala socialno bombo, ki bo ob umirjanju nacionalnega naboja v kratkem počila z vso močjo.

A. S.

Slovenj Gradec

Direktorji mercedese, delavci pa knjižice

Slovenija se spreminja v eno samo veliko socialno bombo. Nihče, niti eno vodstvo doslej ni bilo tako omrženo, kot se dogaja zdaj, ko bi naj bili svobodni in v Evropi. Očitno je, da smo po osvoboditvi obljubljali in delili več, kot smo imeli in imamo. Z brezpravnostjo pa smo omogočili tolikšne rope družbene imovine, da ti že ogrožajo varnost mlade države.

Po celi državi vre. Navidezni mir v posameznih tovarnah in podjetjih gre za zdaj pripisati le strahu pred najhujšim. Enoletno strankarsko nategovanje v skupščini dobiva obrise sabotaže, katere posledice so vse bolj očitne. Grožnje s stavkami na eni strani in stavkajočih na drugi so si le v končnici različne. Kajti, eni grožijo s stavkami za višje plače, kot je to s policijo in učitelji, medtem ko drugi več ne morejo živeti, kot so to primeri Adrie, Slavnika, Metke ali trestitih delavcev slovenjegrškega Lesa.

Groza in upravičena mržnja sta v tem, da so krivci in povzročitelji za večino težav znani in tu. Še več, zaradi strankarske zaščite in povezanosti z vladajočimi strukturami nekaznovano spet vedrjo in oblačijo ubogo srednjo. Z odtujevanjem, ali po domače rečeno, s krajo donosnih programov, strojev in ponekod celotne opreme so se čez noč obogatili do neslutnih možnosti. Tako, kot

to uspeva v desetletju le redkih v kapitalizmu. To je nož v srce tistim, ki so vse življenje črnčili in rintali: za jih so delovne knjižice, njihove pijavke pa se vozijo v mercedesih in sončijo na balkonih vil. Ubogi raji ne preostane drugega, kot da gre na cesto, sama sebi vzklika in benti. Les v Slovenj Gradcu ni več izjema. Potrjuje pravilo.

NI NAM VSEENO!

S tem naslovom želimo opozoriti vse zaposlene v podjetjih PLASTIKA, KOVINE, KOPA ter POSLOVNI INŽENIRING.

Marsikdo se bo vprašal, kaj nas pa oni brigajo, mi smo zaposleni v tem ali onem podjetju. Zavedamo se, da se tako lahko zgodi tudi nam. Še ne dolgo tega smo bili združeni v eni tovarni - TOVARNI MERIL.

Potem pa se je začelo krhati najprej v samem vodstvu Tovarne meril, kar je imelo za posledico, da so

se podjetja KOVINE, PLASTIKA in KOPA TERMINALI odcepili od matične TOVARNE MERIL. To je najprej uspelo KOPI, zatem KOVINAM in nazadnje še

PLASTIKI. Vsa ta podjetja so delala naprej uspešno, le podjetje LES se je začelo potapljati. Delavci tega podjetja so že večkrat opozorili na vodstvo podjetja, da ne dela prav. Naleteli so na gluha ušesa. V zelo kratkem času se je vodstvo podjetja menjavalo kot za stavo. Najprej je bil direktor g. Franjo Žnidar, nato g. Mar-

jan Vergles, nekaj časa g. Oto Slemenik in z njim sanator podjetja LES g. Mitja Jurjec, nadalje Andrej Tretnjak in nazadnje g. Ivan Uršelj.

Eden za drugim so odhajali iz tovarne in si ustanavljali svoje firme in to z istim programom in tržiščem, ki so ju spoznali v Tovarni meril. Zadnja sana-

lahko kot zasebniki tako uspešni, ko vemo, kakšni so bili rezultati njihovega dela v tovarni. Vsi vemo za investicije v proizvodnjo priborov z zelo uspešnim nakupom tehnologije in strojev iz časov „Marije Terezije“ in kakšne so bile posledice te za podjetje LES. Tudi takšnih neodgovornih poslovnih odločitev se v tovarni ni dalo razčistiti zaradi načela „vrana vrani ne izkljuje oči“.

Ti gospodje pa hočejo sedaj nazaj v tovarno, da z nakupom te izkoristijo še zahtevnejšo in za njih interesantno tehnologijo, stroje in objekte, katere so delavci osvajali vsa delovna leta.

Pravimo, da smo v pravni, demokratični Sloveniji. Mar so zakoni le za ene, za druge pa ne. Zato vas delavci sindikata KOVINE podpiramo v vaših zahtevah, ki jih je lepo podal g. Stojan Prošev na tiskovni konferenci dne 25. 1. 1993. Mi, ki smo še zaposleni, se še ne zavedamo bolečin, ki jih nosijo v sebi delavci podjetja LES, ki to najbolj dobro vedo. Upamo, da se bo našla rešitev za te delavce, ki so bili včasih naši sodelavci.

torja podjetja LES g. Mitja Jurjec in g. Ivan Šertelj uspešno proizvajata merila Tovarne meril, katera prodaja firma DINKO g. Marjana Verglesa.

Sprašujemo se, kako so

K vaši stiski vam dajemo vso podporo, saj vemo, da tisti, ki ste najbolj prizadeti in nič krivi, ne morete biti osamljeni in zavrženi od naše družbe.

SINDIKAT SKEI KOVINE

Po sledeh zakona, ki so ga poslanci sprejeli zase

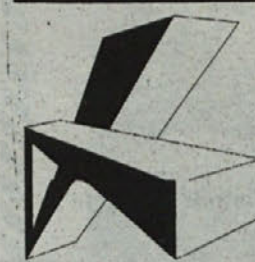
Nagrada za sedenje

Milan Balažic, Ivan Bizjak, Janez Bukovec, dr. Stanko Buser, Slavko Dragan, Ivan Drennik, Franc Feltrin, Isabell Flego, Franc Golija, Gregor Golobič, Vane Gošnik, Franc Gradišar, Jože Hobič, mag. Spomenka Hribar, Zvonko Ivanušič, Peter Jamnikar, Roman Jakič, Fedja Klavara, Ervin Kokošinek, Ivan Kuhar, Janez Lampret, Darja Lavtižar - Bebler, Sonja Lokar, Marija Lončar, Franc Lovšin, Andrej Magajna, Metka Mencin, Andrej Muren, Dejan Murko, Branko Novak, Matjaž Peskar, Emil Milan Pintar, Franc Pivec, dr. Hubert Požarnik, Peter Reberc, Bogo Rogina, mag. Dušan Semolič, Miloš Senčur, mag. Rudi Šeligo, Milenko Šetinc, France Tomšič, Marjan Vilfan, Milan Volk, Andrej Žorž, Barbara Zupanc in Janez Lukač, so bivši profesionalni poslanci, ki bi radi prejeli plače še leto dni. Za dvoletno plačo pa so zaprosili Anton Kramarič, Franček Rudolf in Anton Tomazič.

Vsi poslanci, ki so upravičeni do tovrstnih prejemkov, bodo dobivali plače v tisti višini, kakor so jih imeli. To pomeni, da ne bodo prejeli takšnih plač kot poslanci državnega zbora. Vseeno je državnega denarja škoda.

Malce pred koncem svojega mandata so poslanci prejšnjega sklica skupščine sprejeli zakon, ki jim omogoča uživanje določenih ugodnosti tudi po koncu „poslančevanja“. Ena izmed njih je prejemanje poslanske oziroma funkcionske plače še leto dni po odhodu iz stavbe na Šubičevi. Gre za devetinštirideset poslancev, ni pa še znano, koliko poslanec se bo upokojilo s četrto stoletja delovne dobe. Poleg poslancev bodo lahko njihove bonitete uživali tudi nekdanji ministri in člani bivšega slovenskega predsedstva.

Zakon o poslancih je glede nadomestil plač izredno radodaren. Bodo pa morali poslanci, ki zahtevajo funkcionsko plačo, dokazati objektivnost razlogov, da ne morejo nadaljevati prejšnjega dela ali dobiti druge ustrezne zaposlitve. To praktično pomeni, da vsi ne bodo mogli prejemati poslanske plače leto ali dve, kar so nekateri že zahtevali. Zakon o poslancih namreč jasno predpisuje, da se imajo vsi, ki so bili do izvolitve v delovnem razmerju, pravico vrniti na isto delovno mesto ali drugo, ki ustreza stopnji njihove izobrazbe.

RADIO ALFA d. o. o.

Cankarjeva 1, 62380 Slovenj Gradec,

Tel. 0602 41-630

FAX 0602 41-244

PRVA PROPAGANDNA
AGENCIJA NA KOROŠKEM
IN RADIO BREZ STALNE
FREKVENCE

Smo producenti

PROGRAMA ALFA RADIA
VELENJE

Prisluhnite nam vsak ponedeljek, sredo in petek od 20. do 24. ure na frekvencah 88,9 in 97,2 Mhz.

RES JE...

- da je škoda porušiti vsako novo stavbo, tudi zgrajeno na črno. Posebej, če pomislimo, da je Slovenijo tovrstno „delo“ lani stalo 9 milijonov tolarjev.

- da je bilo pričakovati, da bo prva službena pot novega slovenskega zunanjega ministra Lojzeta Peterleta vodila v Rim in Vatikan. Predvideti je bilo mogoče tudi, da ga papež in italijanski predsednik ne bo sta hotela sprejeti.

- belo - da sta združena lista in demokratska stranka v predvolilni kampanji porabili približno enako veliko - 650.000 DEM. Zapravljenost pa se obema ni enako splačala.

- da je v Tivolju leta dolgo stal Titov spomenik. Tam bo spet, ko ga bodo postavili nazaj.

- da v Jelincičevi stranki ni več nikakršnih razhajanj in težav. Odkar je klub zapustila polovica poslancev.

- da se potniki radi jezijo na avtobuse, ki prepozno pripeljejo na postajo. Še bolj pa so besni, če jih sploh ni od nikoder. Slavnikovih.

- da tretjega podpredsednika državnega zbora še vedno niso izvolili. Nič čudnega, saj ga niti ne rabijo.

- da je Polonca Dobraj obrnila Jelinciča. Pa ne na pravo stran, temveč narobe.

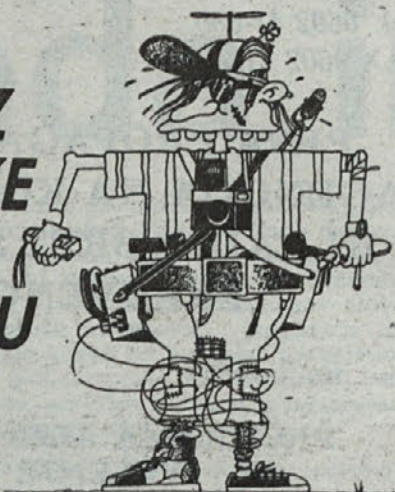
- da lahko v Avstriji vozniki „tankajo“ le še neosvinčeni bencin. Medtem pri nas mnogi šoferji niti ne vedo, kaj je to.

- da Slovenija po zaslugi zelenih nima več celulozne industrije. Bo pa imela umazano Dravo od kuhanja celuloze - iz našega lesa.

- da je Milan Kučan postal član panonskega reda Vitezov vina. To čast si je slovenski predsednik nedvomno zaslužil, saj je že vrsto let član ljubitejev vina.

BREZ
DLAKE
NA
JEZIKU

MARIBORSKI RADIO STUDENT UKV stereo 95.9MHz

Vpričo matere je družina žalskih posiljevalcev zlorabila srednješolko

Ni bila gola, imela je modrc

V žalski stavbi Društva upokojencev, sredi mesta in sredi oči, se je 14. januarja zgodilo skupinsko posilstvo, nihče ni nič slišal, nihče ni nič videl, sredi domov in sredi ljudi. Peterica, željna ženske in omame, tudi na policiji dobro zapisana, je za svoje izživljanje izbrala mladoletnico. Znanko od prej. Presenetila jih je z upiranjem, zato jo je eden izmed posiljevalcev najprej pretepel, potem pa ostale povabil k posiljevanju vpričo matere enega od storilcev.

Prišli so pijani, privlekli so jo kot kak traktor.

Šestinšestdesletna Julka Š. je neprizadeto boljčala v pretepanje in posiljevanje srednješolke. Pomagati ji ni skušala, preprečiti ni želela ničesar. Pri norem početju, ki je spolni zločin pred zakonom in breme pred lastno vestjo, je opazovala svojega petintridesetletnega sina.

Strmeča odmaknjenost matere, ki nekaj ne razume, ali dokončna otopelost, ki iz-

gublja stik z realnostjo in tem, kaj je prav in kaj ni?

„Tukaj je bilo, ležala je na tleh,“ vznemirjeno razloži Jože Š., invalidski upokojenec, ki je dogodku posiljevanja mladoletnice vtisnil svoj prispevek - naj bi bil prvi v vrsti petih moških, ki so si dekle vzeli na silo in proti njeni volji. Policija jih je čez teden dni zaslišala, bili so presenečeni, kaj neki od njih želijo, še manj so razumeli, zakaj naj bi dobilo dekle telesne poškodbe, poškodovane kolke na primer.

NI RES...

- da je naš pokojninski sistem slabši od zahodnih. V marsičem jih celo prekaša. Res pa je, da zahodnjaki začnejo biti plat zvona pri prvih „pokojninskih“ težavah, Slovenci pa, ko je že prepozno.

- da ima Tof samo šest razredov osnovne šole. Ima namreč štiri.

- da so vsi nosilci slovenskega državljanstva Slovenci. Bodo pa kmalu.

- da hodi k nadškofu dr. Šuštarju samo Peterle. Odkar so se prenovitelji spečali s klerikalci, je začel gostovati na Ciril - Metodovem trgu tudi Ciril Ribičič.

- da je bilo 28. junija 1991 med Predsedstvom Republike Slovenije in SFRJ podpisano premirje, kakor se je zapisalo v prejšnji številki „najboljšega časopisa za slabe čase“. Za premirje so se namreč dogovorili dva ni pozneje - se pravi v nedeljo, 30. junija 1991. Še dobro, da nad tiskarskimi škrtati bedi generalni sekretar Kučanovega kabineta.

- da je ime „Sinji galeb“ prve jadrnice slovenske vojske mornarice primernejše od „Titanica“. Posebej, ker je za krmilom Janša.

- da bo Slovenija postala članica Evropske skupnosti pred letom 2000. Niti po njem.

- da Jelincičeva stranka v parlamentu ne izpolnjuje predvolilnih obljub. Postavila je namreč jasno in nedvoumno zahtevo, da je treba upokojenim častnikom JLA odvzeti penzije. Inspirirali so jih seveda borci NOB, ki so pokojninsko dobo dosegli v treh, štirih ali celo enem letu parti-zanščine.

- da karikature in diplomacija nimata nič skupnega. Res pa je, da Peterle in Franco Juri nimata skupne točke. Zaradi karikat.

Prostor, kjer so enaindvajsetletni Jure V., šestindvajsetletni Damjan K., enaindvajsetletni Nikola G. in devetnajstletni Matej H. posilili srednješolko, je last dveh ljudi, prva je šestinšestdesletna Zenska, ki je dogajanje hladnokrvno spremljala, ne da bi skušala karkoli preprečiti, drugi je njen petintridesletni sin Jože, invalidski upokojenec.

Bila je sreda ... ali četrtek

Pripoved enega od moških, ki so spolno lakoto ali željo po nasilju potešili s posilstvom, je neprizadeta rekonstrukcija dogodka, ki mu niti ne pripisuje posebnega pomena. Brezbarvno govorjenje kot o vremenskih razmerah:

„V stanovanje sem prišel potem, ko jo je Jure že pretepel. Dekle sem poznal že prej, pred letom in pol sva skupaj hodila, a sva se razšla zaradi intimnih problemov. Se naprej sva ostala kolega, začela je hoditi v našo družbo.

Tisti večer, ne vem, bila je sreda ali četrtek, sem prišel v stanovanje z Juretovim bratom, ta je kmalu odšel s prijateljem igrat poker. Ozračje v stanovanju je bilo zamorjeno, Jure in dekle sta se prepirala, ker je rekla, da nas je ovadila na policijo. Zaradi 'manjših stvari'. Opazil sem, da je bila zabuhla. Pretepel jo je.

Vsi so bili pijani, tudi ona je morala nekaj vzeti, že prej je jemala tablete.

Jure ji je govoril: daj vsem. Ona pa ne in ne. Prijel jo je za roko: sleci se in daj. Z nje je potegnili hlače in prvi je šel nanjo Jože.

Ležala je na hrbtu na tleh. Bila je luč in Jožetova mati je bila v isti sobi ter vse gledala.

Drugi sem šel jaz, Juretu sem rekel za kondom, da ne bi kaj staknil. Pri meni se sploh ni upirala, z njo nisem bil grob, nisem je udaril, bilo je kot z vsako drugo žensko.

Potem je šel Jure. Nikola in Matej sta jo naenkrat, a jima ni prav pustila. Nikola jo je hotel v usta, Matej jo je spodaj.

Vsem za menoj se je upirala, tepla jih je po obrazu. Ko je bilo končano, trajalo je kakšno uro, se je oblekla in odšla. Nihče je ni zadrževal.

Mislim, da to ni posilstvo. Obsojam pa pretep in nasilniško obnašanje.“

Zadrla se je dvakrat

Posilstvo se je zgodilo v stanovanjskem bloku na Efenkovi ulici 1. Ob vstopu v stanovanje nas je presrel smrad. Prostor je ... odbijajoč, zanemarjen in po svoje grozljiv. V njem sta dva stanovalca, mati in sin. Sta neprištevna? Skrbita zase in živita skupaj z drugimi ljudmi, imata svoje sosedo, trgovino, kjer nakupujeta vsakdanje stvari. Jože pripoveduje stoji, nekoliko razburjeno, a tistega večera se dobro spominja:

„Do sedaj so bili fantje v stanovanju že dvakrat, tudi dekle ni bilo prvič. Prišli so pijani okoli sedmih, pol osmih zvečer. Ze na stadionu so začeli, tam so jo slekli do gole. Privlekli so jo kot kak traktor.“

Lepo sem jo prijel okoli vratu, a me je udarila s pestjo v obraz. Dejal sem ji: potolažiti te hočem, da ne boš napeta.

Jure jo je začel pretepati. Jedil so apaurin, Jure je pojedel dve tablici, v eni je dvajset tablet.

Najprej so rekli, naj grem jaz. Ni se mi dvignil, zato sem jo samo vzburlil. Bila je na pol gola - 'gor je imela modrc', vpade mati: 'prizadeto, njen sin pa nadaljuje.

„Zeleli so, da jim vrtim muziko, hitro rock ali disco muziko, bomo po muziki, so rekli. Sedel sem na postelji in se tresel, tablet nisem imel več. Edini sem bil trezen.“

Naslednji je šel Jure, potem Nikola in Matej, zadnji je bil Damjan. Jure jo je držal za roke, ker se je upirala. Noge je stiskala, tudi jokala je in dvakrat se je zadrla. Na koncu je samo ležala ...“

„Kaj čem pomagat,“ izpljune Jožetova mati in spet neprizadeto ...

Policija molči

Zalski policaji so zadevo, če se izrazimo v njihovem Zargonu, predali v roke višje instance, to je celjski UNZ. Vsi so zelo molčeči, ker zadevo še „raziskujejo“. Ob tem se njihovi objekti raziskovanja, najmanj štirje posiljevalci, svobodno sprehajajo po ulici.

Stara zgodba se ponavlja kot prastari vzorec, po katerem nastane, se rešuje in izbriše - posilstvo. Je bilo posilstvo ali ne, kakšno je neki ozadje, morda odkrijemo še kaj zanimivega, večjega: in dogodek sam izgublja ostrino spolnega zločina, ki ga je treba kaznovati.

Zrtev molči

Mati posiljene srednješolke nam zaloputne vrata. Dekličino ime je brez pomena, tudi njene socialne razmere, način življenja in razmišljanja, dogodek sam je dovolj zgovoren. Bilo je posilstvo.

Definicija posilstva se zdi povsem preprosta: „Če ženska noče imeti spolnega odnosa s kakim moškim in se ta moški odloči ravnati proti njeni volji, je to zločinsko dejanje posilstva.“ Pri rekonstrukciji dejanja pred sodnimi instancami pa se vse zaplete. Je torej presenetljivo, če večina žensk, ki to doživijo, raje molči, ali bi morale biti zaradi popolnejših statistik bolj odprte in zgovorne. Čuteča sodišča imajo za nje pripravljen ustaljen postopek z milijonkrat izgovorjenimi enakimi vprašanji, se hujiši so prikriti dvomi: se je upirala, se je res upirala, se mu je dovolj upirala, se ni mogla še malo bolj upirati. Ali pa pamezne ženske ugotovitev: mene ne bi mogel nihče posiliti. Kakorkoli že, sodniški mlini praviloma zamelejo v škodo Zrteve. Naprej v življenje odnese dvojce, grenkobo zvozlane zakonodaje in duševno zaznamovanost, ki ji onemogoča živeti kot drugim ženskam.

Klasična podoba posiljevalca je izris hudobnega moškega, ki plane iz teme, žensko zgrabi, udari, onezavesti in brutalno posili, on je zanjo tujec. Če so vpleteni znanci, dovolj so že znanci „na videz“, dobi dogajanje hipoma drugačen prizvok. Ga je vzpodbujala in si potem premislila? Moški, ki se ne sprizani, če je odgovor ne, ki misli, da je neoviran dostop do seksa njegova sveta pravica, fizično nasilje pa izraz njegove moškosti in premoči, je posiljevalec. Da ne bo pomote.

K. L.

Slike: Lucas

koroški
radio
slovenj gradec
UKV 97.2 IN 88.9 MHz STEREO

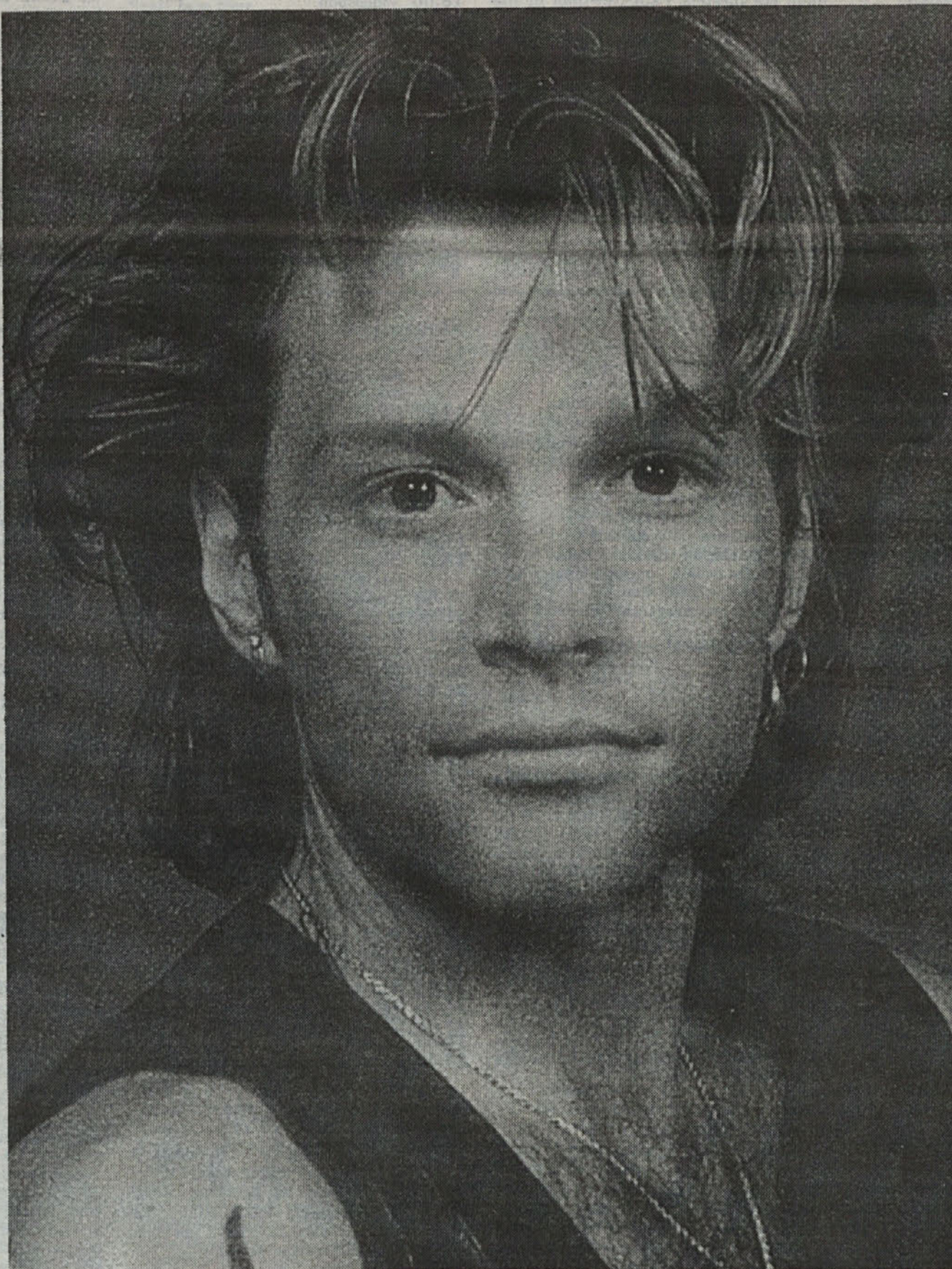
NOVA DOBA

NOVA
PESTREJŠA
PODOBA

SUPER NAPROVEDNIK

JON BON JOVI je vsesplošno znan pevec. Vsesplošno, ker poleg tega, da sijajno poje in piše več ali manj uspešne pesmi, tudi izgleda dobro. Težkometalska zvezda iz New Jerseyja je namreč vodja skupine Bon Jovi, ki se je zdaj, po razpadu, spet uvrstila na vrh top lestvic. Z novim albumom *Keep the Faith* (Obdrži upanje). Ta ista pesem se že kar lep čas drži vrha in tudi *Bed of Roses* (Postelja vrtnic) se ji bo najverjetneje kmalu pridružila. Zakaj je skupina zamrla, ni povsem jasno. Eden izmed vzrokov so bili Jonovi sveti lasje. V nekem požaru so namreč pogoreli. Po mnenju njihovih oboževalcev, to niti ni bila takšna katastrofa - najnovejša Jonova pričeska izgleda še bolje.

TV PROGRAM

GLASBA

LESTVICE

STOPITE
BLIŽE

SLOVENSKI
VOJAKI

HOROSKOP

TA TEDEN NA TV

Četrtek, 4. februarja

Slovenija 1

LJUBEZENSKA PREIZKUŠNJA, nemška nadaljevanka, režija Wilfried Dotzel, igrajo Sascha Hehn, Gila von Wiershausen, Heinz Reincke, Alex Wigand in drugi.

Sascha Hehn, priljubljeni mladi doktor iz „Schwarzwaldske klinike“, je v novi nadaljevanki zamenjal poklic; postal je avtomehanic z malo čudno preteklostjo. Imenuje se Peter Brocker, je precej osamljen, nekaj časa pa je, seveda po krivici, predsedel v zaporu. In kdo je bil glavni krivec za obsodbo? Seveda ženska. Mlada, privlačna javna tožilka dr. Sabine Donata, gospa iz ene najuglednejših hamburških družin.

Peter je spremenil svoj hobi v poklic. Z njim je v delavnici mladi turški zdomec Ismael in kar dobro se razume.

Po naključju pa se Peter in Sabine ponovno srečata. Zdaj je ona že ločenka, ki ljubi le še hitre avtomobile in motorje. Nekoč se ji sredi ceste pokvari motor in na pomoč ji pride - Peter. Začne se zanimiva zgodba dveh iz različnih socialnih krogov, z različnimi cilji in pogledi na življenje, prava „ljubezenska preizkušnja“ ...

Nadaljevanka ima sedem delov.

Slovenija 2

GOLI IN MRTVI, ameriški barvni film, 1958, režija Raoul Walsh, igrajo Aldo Ray, Cliff Robertson, Raymond Massey, William Ampbell, Richard Jaeckel, James Best in drugi.

Zajeten roman Goli in mrtvi Normana Mailerja imamo tudi v slovenščini. Ne gre za „lahko“ branje, saj si je Mailer utrdil sloves uglednega pisate-

lja prav s tem vojnim romanom. Raoul Walsh, sicer cenjen ameriški veteran, je literarno predlogo s pomočjo scenaristov skrčil na precej shematično in stereotipno vojno zgodbo o pacifiškem peklu druge svetovne vojne. Pirotehnična plat filma kar ustreza dogodkom, pozorni gledalci so bolj kritični do posameznih likov, ki so si jih ob branju romana zamisljali drugače.

Pa vendar - film je korektna vojna drama o ljudeh, ki v posebnih okoliščinah izgubijo orientacijo in najosnovnejše človeško dostojanstvo. Vojna pač rojeva zločince; trdnost vojaške discipline in avtoriteta lahko zmanjšata zlo na minimum.

Večino filma so posneli v Panami, ki dovolj prepričljivo „igra“ pacifiške otoke.

Petek, 5. februarja

Slovenija 1

BUTCH IN SUNDANCE, ameriški barvni film, 1979, režija Richard Lester, igrajo William Katt, Tome Berenger, Jeff Cory, John Schuck, Jill Eikenberry in drugi.

O legendah ameriške pionirske preteklosti običajno nastane kar več filmov in ena takšnih legend sta zagotovo Butch Cassidy in Sundance Kid. Najbolj znan film s tema junakoma je leta 1969 posnel George Roy Hill in v njem sta blestela Paul Newman in Robert Redford. Natačno deset let kasneje se je Richard Lester odločil za remake Hillovega filma. Odločitev je bila tvegana, igrali so na priljubljenost Hillovega filma in na dve novi, komaj porajajoči zvezdi, na Williama Katta in Toma Berengerja. Nova verzija filma ni ponovila uspeha, toda koncem sedemdesetih let je bil Lesterjev film med boljšimi filmi v svojem žanru in so ga gledalci radi gledali.

ČETRTEK, 4. FEBRUARJA

Slovenija 1

- 9.00 Zimski počitniški program
- 11.20 Tedenski izbor, Prestopnik, francoski film
- 13.00 Poročila
- 13.55 Filmsko popoldne, Buntz z Bevely Hillsa, ameriška nanizanka, Centrepoint, angleška nadaljevanka, Kjer duh živi, kanadski film
- 17.00 Dnevnik
- 17.15 Otroški program, živ zav
- 18.00 Regionalni studio - Maribor
- 18.50 Pari, TV igrice
- 19.30 Dnevnik
- 20.05 Žarišče
- 20.40 Ljubezenska preizkušnja, nemška nadaljevanka
- 21.30 Tednik
- 22.15 Dnevnik
- 22.55 PEP v košarki: Limoges - Juventut, posnetek
- 00.05 Video strani

TV Koper

- 13.00 Harry O, ameriška nanizanka
- 13.50 Nevarni prehod, angleška vojna drama, 1979
- 15.30 N. Y. P. D., serijski film
- 16.00 Oresedici - TV novice
- 16.05 Čarobna svetilka, otroški program
- 17.00 Bersaglio - v studiu Tatiana Juratovec
- 17.40 Arhitektovi nasveti
- 18.00 Primorski forum
- 18.50 Primorska kronika
- 19.00 Vsedanes - TV dnevnik
- 19.25 Harry O, ameriška nanizanka
- 20.15 Nočni sodnik, ameriška nanizanka
- 20.40 Meridiani - aktualna tema
- 21.20 Dolgo iskanje, angleška dokumentarna serija
- 21.45 Vsedanes - TV dnevnik
- 21.55 Joke Box, glasbena oddaja v živo

HTV 1

- 7.50 TV koledar 8.00 Dobro jutro, Hrvaška, Poročila, Zgodbe iz Monticella
- 10.00 Poročila 10.05 TV šola 11.30 Ljubezenske zgodbe, oddaja za mladino 12.00 Točno opoldne, Poročila, Svet gre naprej, serijski film 13.30 Monofon 14.00 Poročila 14.05 Slika na sliko, ponovitev 14.50 Far Pavilions, nadaljevanka 15.40 The Big Blue 16.00 Poročila 16.05 Učimo Hrvaško 16.35 Malavizija 17.30 Hrvaška dežela in ljudje 18.00 Poročila 18.05 Znanstveno ozračje 18.35 Santa Barbara 19.30 Dnevnik 20.05 Šport 20.15 Spekter 21.00 Zabavna oddaja 21.45 Ekran brez okvirja 22.45 Dnevnik 23.20 Slika na sliko 00.05 Poročila v angleščini 00.10 Poročila 00.20 Sanje brez meja

HTV 2

- 19.00 Risanke 19.30 Dnevnik 20.05 Košarka, Euroliga: Zadar - Bayer 04 21.50 Bruklinski most, humoristična serija 22.20 Far Pavilions, serijski film 23.10 Morioka, Svetovno prvenstvo v alpskem smučanju, smuk (Ž), posnetek 23.55 Horoskop

Slovenija 2

- 10.05 Tedenski izbor, Turizem, svetovano namenski program, Slovenija - Umetnostni vodnik: Sladka gora
- 10.30 Športna središča, Svetovno prvenstvo v alpskem smučanju, Marioka, smuk (Ž), posnetek
- 13.00 Poročila
- 16.25 Oči kritike, ponovitev
- 17.25 Svet poroča, ponovitev
- 18.00 Videospon
- 18.45 Že veste, svetovalno namenski program
- 19.30 Dnevnik
- 20.05 Umetniški večer, Sodobna ameriška literatura, Norman Mailer, dokumentarni film, Goli in mrtvi, ameriški film
- 23.10 Sova, Dragi John, ameriška nanizanka, Centrepoint, angleška nadaljevanka
- 00.25 Video strani

PONEDELJEK, 8. FEBRUARJA

Slovenija 1

- 11.00 Tedenski izbor, Forum, TV merik, Bajke na Slovenskem, Podarim, dobim, Domači ansambli
- 13.00 Poročila
- 13.05 Rojstvo Evrope, ponovitev angleška dokumentarne serije
- 14.15 Filmsko popoldne, Družina Addams, ameriška nanizanka, Želite, milord, angleška nanizanka, Striček Vanja, prvi del ruskega filma
- 17.00 Dnevnik
- 17.15 Otroški program, Radovedni Taček, Denver, poslednji dinozaver
- 18.00 Regionalni studio - Maribor
- 18.50 16 črk, TV igrice
- 19.30 Dnevnik
- 20.05 Sedma steza
- 20.30 Tuji show
- 21.30 Svet na zaslonu
- 22.15 Dnevnik
- 22.45 Gospodarska oddaja, 10.000 obratov
- 23.15 Brane Rončel izza odra

TV Koper

- 13.00 Mannix, ameriška nanizanka
- 13.50 Ifigenija, grški film
- 16.00 Oresedici - TV novice
- 16.05 Čarobna svetilka, otroški program
- 17.05 Cher extravaganza, glasbena oddaja
- 18.00 Studio 2, Šport
- 18.50 Primorska kronika
- 19.00 Vsedanes - TV dnevnik
- 19.25 Mannix, ameriška nanizanka
- 20.15 Nočni sodnik, ameriška nanizanka
- 20.40 Ponedeljkov športni pregled
- 21.20 N. Y. P. D., serijski film
- 21.40 Vsedanes - TV dnevnik
- 21.55 Glasba, glasbeni vrtljak Alfreda Lacosegliaza
- 22.25 Mali steklar, italijanski film, 1955
- 23.50 Nočni sodnik, ameriška nanizanka

HTV 1

- 7.50 TV koledar 8.00 Dobro jutro, Hrvaška, Poročila, Zgodbe iz Monticella
- 10.00 Poročila 10.05 TV šola 11.30 Legenda o Zmajevi jami, dokumentarna oddaja za otroke 12.00 Točno opoldne, Poročila, Svet gre naprej, nanizanka 13.30 Monofon 14.00 Poročila 14.05 Slika na sliko, ponovitev 14.50 Spet se bomo srečali, serijski film 15.40 The Big Blue 16.00 Poročila 16.05 Učimo Hrvaško 16.35 Malavizija 17.30 Hrvaška dežela in ljudje 18.00 Poročila 18.05 Krešeta se kamen in beseda, dokumentarna oddaja 18.35 Santa Barbara 19.30 Dnevnik 20.05 Hrvaška in svet 20.55 Nor na svetlolasko, ameriški film 22.15 Dopolnitev 22.35 Dnevnik 23.00 Slika na sliko 23.45 Poročila v angleščini 23.55 Poročila

HTV 2

- 16.55 TV koledar 17.05 Morioka, Svetovno prvenstvo v alpskem smučanju, kombinacijski slalom (M), posnetek 18.00 Peta prestava 18.40 Bika za nasme, dokumentarna oddaja za otroke 19.10 Glasba 19.30 Dnevnik 20.05 Korak za korakom, nadaljevanka 20.35 Hitreje, višje, močneje, oddaja o športu 21.30 Far Pavilions, serijski film 22.20 Vox 23.00 Divji zahod - tuji v raju, tuji dokumentarni film

NEDELJA, 7. FEBRUARJA

Slovenija 1

- 8.30 Otroški program, Živ, zav, ponovitev
- 9.15 Otroški program, Zlati cekin, ponovitev, Silas, nemška nadaljevanka
- 10.40 Dober tek, kuharski nasveti Paula Bocuseja
- 11.00 Naša pesem '92
- 11.30 Obzorja duha
- 12.00 Begunci, tu z nami
- 12.30 Domači ansambli: ansambel Vinka Cvetleta
- 13.00 Poročila
- 14.45 Filmsko popoldne, Znaki zodiaka, nemška nanizanka, Želite, milord, angleška nanizanka, Sophia in Constance, angleška nadaljevanka
- 17.00 Dnevnik
- 17.10 Billy Budd, ameriško angleški film (ČB)
- 19.17 Slovenski loto
- 19.30 Dnevnik
- 20.00 Prešernova proslava, prenos iz CD
- 21.00 Zrcalo tedna
- 21.25 Morske steze, angleška poljudnoznanstvena serija
- 22.00 Dnevnik
- 22.25 Športni pregled

TV Koper

- 13.00 Horoskop
- 13.10 Mannix, ameriška nanizanka
- 14.00 Zlate steze, ameriški film, 1986
- 15.30 Čarobna svetilka, otroški program, Potovanje na Ologrund, Jacobova gora, kanadski film, 1975
- 17.15 Stanje stvari, ponovitev
- 18.15 Istrska paberkovanja
- 19.00 Vsedanes - TV dnevnik
- 19.25 Mannix, ameriška nanizanka
- 20.15 Nočni sodnik, ameriška nanizanka
- 20.40 Ifigenija, grški film
- 22.50 Cher extravaganza, glasbena oddaja
- 23.40 Nočni sodnik, ameriška nanizanka

HTV 1

- 8.30 Poročila 8.35 TV koledar 8.45 Slika na sliko, ponovitev 9.30 Huckleberry Finn in njegovi prijatelji, nadaljevanka 10.00 Poročila 10.05 Hišni ljubljenci 10.35 Ulica Sezam 11.30 Na bračkem kamenju, oddaja narodne glasbe 12.00 Poročila 12.05 Plodovi zemlje 13.00 Mir in dobroti 13.30 Palček David, risana serija 13.55 Nihče me ne razume, ameriški TV film za otroke 14.35 Risanke 15.00 Opera box 15.35 Družinski zabavnik 17.20 To je vojska, ameriški film 18.50 Bubimir 19.15 TV fortuna 19.30 Dnevnik 20.05 Število 27, britanska drama 21.15 Sedma noč 22.45 Dnevnik 23.10 Slika na sliko 23.55 Poročila v angleščini 00.00 Poročila 00.10 Sanje brez meja

HTV 2

- 19.30 Dnevnik 20.05 Svet odkritij, dokumentarna serija 21.00 Spet se bomo srečali, serijski film 22.00 Ciklus filmov J. P. Belmonda: Cartouche 23.55 Šport 00.10 Jazz 00.40 Horoskop

Slovenija 2

- 8.50 Tedenski izbor, Poglej in zadeni, Šampanjski Charlie, ameriška nadaljevanka, Mostovi
- 11.10 Oliver Twist, angleški film (ČB)
- 13.00 Poročila
- 17.00 Športna nedelja
- 18.50 Podarim, dobim
- 19.30 Dnevnik
- 20.05 Verdi, Traviata
- 22.15 Sova, Družina Addams, ameriška nanizanka, Želite, milord, angleška nanizanka, Flaubert: Bouvard in Pecuchet, francoska nadaljevanka
- 00.10 Video strani

PETEK, 5. FEBRUARJA

Slovenija 1

- 8.40 Zimski počitniški program
10.05 Tedenski izbor, Videošpon, Umetniški večer, ponovitev
13.00 Poročila
14.35 Filmsko popoldne, Dragi John, ameriška nanizanka, Centrepoint, angleška nadaljevanka
17.00 Dnevnik, Slovenska kronika
17.15 Otroški program, Silas, nemška nadaljevanka, Prvi uspehi: Helena Kosem
18.00 Regionalni program - Koper
18.50 Pari, TV igrice
19.30 Dnevnik
20.05 Forum
20.25 Buch in Sundance - zgodnji časi, ameriški film
22.25 Dnevnik
22.55 Večerni gost: Vlado Habjan
00.00 Video strani

Slovenija 2

- 11.10 Tedenski izbor, Že veste, svetovno namenski program, Gospodarska oddaja, Made in Slovenia, Ljubezenska preizkušnja, nemška nadaljevanka
13.00 Poročila
16.10 Košarka, ponovitev
17.30 Mostovi
18.00 Tok, tok, kontaktna oddaja za mladostnike
19.00 Euroritem
19.30 Dnevnik
20.05 Studio City
22.10 Glasbeni utrinek
22.35 Sova, Popolna tujca, ameriška nanizanka, Centrepoint, angleška nadaljevanka, Ciklus filmov Woodyja Allena: Dnevi radia, ameriški film

TV Koper

- 13.00 Mannix, ameriška nanizanka
13.50 Juke Box, glasbena oddaja, ponovitev
16.00 Oresedici - TV novice

- 16.05 Čarobna svetilka, otroški program, Dolgo iskanje, angleška dokumentarna serija, Vohuna, ameriška nanizanka
17.20 Meridiani- aktualna tema, ponovitev
18.00 Studio 2, Pogovor z gosti
18.50 Primorska kronika
19.00 Vsedanes - TV dnevnik
19.25 Mannix, ameriška nanizanka
20.15 Nočni sodnik, ameriška nanizanka
20.40 Koncert Akademkega pevskega zbora "Tone Tomšič"
21.50 Vsedanes - TV dnevnik
22.00 Globus
22.30 Kodeks kriminalcev, ameriška drama, 1931

HTV 1

- 7.50 TV koledar 8.00 Dobro jutro, Hrvaška, Poročila, Zgodbe iz Monticella
10.00 Poročila 10.05 TV šola 11.30 Operacija Barbarossa, serija za otroke 12.00 Točno opoldne, Poročila, Svet gre naprej, serijski film 13.25 Mikser M 13.55 Volitve 14.00 Poročila 14.05 Slika na sliko, ponovitev 14.50 Far Pavilions, nadaljevanka 15.40 The Big Blue 16.00 Poročila 16.05 Tečaj nemškega jezika 16.35 Malavizija 17.30 Hrvaška dežela in ljudje 18.00 Poročila 18.05 Alpe - Donava - Jadran, slike iz srednje Evrope 18.35 Santa Barbara 19.30 Dnevnik 20.15 Film - video - film 20.55 The Miracle, angleški film 22.35 Dnevnik 23.10 Slika na sliko 23.55 Poročila v angleščini 00.00 Poročila 00.10 Sanje brez meja

HTV 2

- 19.00 Volitve 19.30 Dnevnik 20.15 Morioka, Svetovno prvenstvo v alpskem smučanju, kombinacijski smuk (Ž), posnetek 21.20 Hiša napredaj, humoristična serija 21.50 CRO-POP-ROCK 22.40 Gospodična Marple, serijski film 23.35 Nočna izmena, Haggard, humoristična serija, Magija, nadaljevanka, Une histoire inventee, kadanski film 03.05 Horoskop

SOBOTA, 6. FEBRUARJA

Slovenija 1

- 8.55 Tedenski izbor, Radovedni Taček, Zaljubljeni zmaj, Zlata ribica, Kdo je napravil Vidku srajčico
10.20 Tok, tok, ponovitev kontaktne oddaje za mladostnike
11.05 Buch in Sundance - zgodnji časi, ameriški film
13.00 Poročila
13.05 Tednik, ponovitev
14.05 Filmsko popoldne, Popolna tujca, ameriška nanizanka, Centrepoint, angleška nadaljevanka, Dnevi radia, ameriški film
17.00 Dnevnik
17.10 Potovanje po človeškem telesu, nemška poljudnoznanstvena serija
18.45 TV mernik
19.12 Žrebanje 3 krat 3
19.30 Dnevnik
20.05 Utrip
20.25 Ona in on
21.30 Šampanjski Charlie, ameriška nadaljevanka
22.25 Dnevnik
23.05 Sobotna noč, Videošpon, Leonard Cohen: Pesmi iz življenja
01.25 Video strani

Slovenija 2

- 10.55 Tedenski izbor, Jekec in čarobna lučka, Denver, poslednji dinosaver, Zgodbe iz školjke, Ana Barbara, zgodba o cekinu, ponovitev
13.00 Poročila
13.05 Operne zgodbe, Tosca, ponovitev
15.45 Športna sobota /svetovno prvenstvo v alpskem smučanju, smuk, moški, košarka Maribor Miklavž - Litostroj Slovan)
18.50 Dober tek, kuharski nasveti Paula Bocuseja
19.30 Dnevnik
20.05 Rojstvo Evrope, angleška dokumentarna serija
21.00 Slovenski magazin
21.30 Poglej in zadeni
22.35 Sova, Znaki zodiaka, nemška nanizanka, Želite, milord, angleška nanizanka, Northanger Abbey, angleški film
01.20 Video strani

- zanka, Želite, milord, angleška nanizanka, Northanger Abbey, angleški film
01.20 Video strani

TV Koper

- 13.00 Mannix, ameriška nanizanka
13.50 Kodeks kriminalcev, ameriška drama
15.25 Čarobna svetilka, otroški program, risanke, Cestni velikani, angleški mladinski film
16.50 Koncert Akademkega pevskega zbora "Tone Tomšič"
18.00 Globus
19.00 Vsedanes - TV dnevnik
19.25 Jutri je nedelja, verska oddaja
19.35 Mannix, ameriška nanizanka
20.30 Zlate steze, ameriški film, 1986
22.00 Vsedanes - TV dnevnik
22.10 Stanje stvari
23.10 Vohuna, ameriška nanizanka
00.00 Horoskop

HTV 1

- 8.05 TV koledar 8.15 Slika na sliko, ponovitev 9.00 Dobro jutro, Hrvaška 10.30 "Parlaonica" 1 11.30 Magija, nadaljevanka 12.00 Poročila 12.05 Moč in slava, nadaljevanka 12.35 Haggard, nadaljevanka 13.05 Vi in vaš video 13.55 Poročila 14.00 Pozdravi iz domovine 14.30 Beverly Hills, ameriška nanizanka 15.15 Dokumentarna oddaja 16.00 Poročila 16.15 Televizija c televiziji 16.45 Turmo-limach Show 18.00 Poročila 18.05 TV razstava: Zagrebški zbiratelji - Bogumil Car 18.20 Santa Barbara 19.05 V začetku je bila beseda 19.30 Dnevnik 20.15 Embassy, ameriški film 21.55 Dopolnitev 22.35 Dnevnik 23.10 Slika na sliko 23.55 Poročila v angleščini 00.00 Poročila 00.10 Sanje brez meja

HTV 2

- 19.30 Dnevnik 20.05 Šport 20.15 Črno-belo v barvi, V avtobusu, humoristična serija, film 00.00 HIT-DEPO 02.30 Horoskop

TOREK, 9. FEBRUARJA

Slovenija 1

- 10.00 Tedenski izbor, Alter, Slovenski magazin, Potovanja po človeškem telesu, Po sledih napredka, Znanost
13.00 Poročila
13.05 Svet na zaslonu, ponovitev
14.40 Filmsko popoldne, Korak za korakom, ameriška nanizanka, Želite, milord, angleška nanizanka, Barve spomina, nemški dokumentarni film
17.00 Dnevnik
17.15 Otroški program, Zaljubljeni zmaj, Domača naloga za profesorja A. K.
18.00 Regionalni studio - Koper
18.50 16 črk, TV igrice
19.30 Dnevnik
20.05 Žarišče
20.45 Glasba, show in cirkus, Neverjetne zgodbe
21.45 Telesni slogi: Druga koža, angleška dokumentarna serija
22.15 Dnevnik
22.55 PPZ v košarki, Smelt Olimpija - CSKA, posnetek iz Ljubljane
00.10 Video strani

Slovenija 2

- 01.25 Morioka, veleslalom (Ž), prenos
04.55 Morioka, prenos
9.45 Tedenski izbor, 4 x 4, svetovno namenski program, Sedma steza, Ana Šapkalinska: Herakleja v drugo, drama makedonske TV, Tuji show
13.00 Poročila
15.40 Sobotna noč, Videooč, Leonard Cohen: Pesmi iz življenja
18.00 Sprehodi po stari Ljubljani
18.30 Alfonz Mucha, portret
18.45 Prislunhimo tišini
19.30 Dnevnik
20.05 V. Belmont: Milena, koprodukcija nadaljevanka
21.00 Osmi dan
22.00 Svet poroča
22.35 Sova, V avtobusu, angleška nanizanka, Želite, milord, angleška nanizanka, Ciklus filmov, J. L. Godard: Do zadnjega diha, franco-

- ski film
01.20 Video strani

TV Koper

- 13.00 Mannix, ameriška nanizanka
13.50 Mali steklar, italijanski film, 1955
15.15 Ponedeljkov športni pregled, ponovitev
16.00 Oresedici - TV novice
16.05 Čarobna svetilka, otroški program
17.00 Vohuna, ameriška nanizanka
18.00 Studio 2, Magazin
18.50 Primorska kronika
19.00 Vsedanes - TV dnevnik
19.25 Mannix, ameriška nanizanka
20.15 Nočni sodnik, ameriška nanizanka
20.40 Stekleno srce, nemški film, 1976
22.10 Vsedanes - TV dnevnik
22.20 Severovzhod - TV magazin
23.20 Out, angleška nadaljevanka

HTV 1

- 7.50 TV koledar 8.00 Dobro jutro, Hrvaška, Poročila, Zgodbe iz Monticella
10.00 Poročila 10.05 TV šola 11.30 Mali svet 12.00 Točno opoldne, Poročila, Svet gre naprej, serijski film 13.30 Monofon 14.00 Poročila 14.05 Slika na sliko, ponovitev 14.50 Far Pavilions, nadaljevanka 15.40 The Big Blue 16.00 Poročila 16.05 Učimo Hrvaško 16.35 Malavizija 17.30 Hrvaška dežela in ljudje 18.00 Poročila 18.05 In tega leta ... 18.35 Santa Barbara 19.30 Dnevnik 20.05 Misionarji, britanska dokumentarna serija 21.00 V prvem planu, kontaktna oddaja 22.35 Dnevnik 23.00 Slika na sliko 23.45 Poročila v angleščini 23.50 Poročila 00.00 Sanje brez meja

HTV 2

- 16.35 TV koledar 16.45 Mala princesa, ameriški film na otroke 18.20 Morioka, Svetovno prvenstvo v alpskem smučanju, veleslalom (Ž), posnetek 19.20 Loto 19.30 Dnevnik 20.05 Dragi John, ameriška nanizanka 20.35 Vi in vaš video 21.05 Far Pavilions, serijski film 22.00 V senci vislic, serijski film 22.50 Umetniški večer 23.40 Horoskop

SREDA, 10. FEBRUARJA

Slovenija 1

- 10.20 Tedenski izbor, Sprehodi po stari Ljubljani, Alfonz Mucha, portret, Milena, koprodukcija nadaljevanka, Osmi dan
13.00 Poročila
13.15 Morske steze, ponovitev angleške poljudnoznanstvene serije
14.10 Filmsko popoldne, V avtobusu, Želite, milord, Do zadnjega diha, francoski film
17.00 Dnevnik
17.15 Klub klobuk, kontaktna oddaja za otroke
18.50 16 črk, TV igrice
19.30 Dnevnik
20.05 Žarišče
20.30 Film tedna, Eye on the Sparrow, ameriški film
22.15 Dnevnik
22.45 Akcent

Slovenija 2

- 10.00 Tedenski izbor, Iz življenja za življenje, Prislunhimo tišini, Anton Dermota, Telesni slog: Druga koža, Glasba, show in cirkus, Neverjetne zgodbe
13.00 Poročila
16.45 Košarka, posnetek
18.00 Beverly Hills 90210, ponovitev ameriške nanizanke
18.50 Turizem, svetovno namenski program
19.05 Slovenija - Umetnostni vodnik: Od Kanalske doline do Trsta, ponovitev
19.30 Dnevnik
20.05 Športna sredi (Zagreb: košarka, Cibona - Limoges, hokej ali veleslalom)
22.35 Sova, Bunt z Beverly Hillsa, ameriška nanizanka, Želite, milord, angleška nanizanka
23.55 Video strani

TV Koper

- 13.00 Mannix, ameriška nanizanka
13.50 Istrska paberkovanja

- 14.35 Out, angleška nadaljevanka
15.30 Glasba, glasbeni vrtljak Alfresa Lacosegliaza
16.00 Oresedici - TV novice
16.05 Čarobna svetilka, otroški program, Reševanje na čereh, angleški mladinski film, 1975
17.00 Severovzhod - TV magazin
18.00 Otroški program, Studio 2, Mladi
18.50 Primorska kronika
19.00 Vsedanes - TV dnevnik
19.25 Mannix, ameriška nanizanka
20.15 Nočni sodnik, ameriška nanizanka
20.40 Bersaglio - v studiu Tatiana Juratovec
21.20 Šok moderne umetnosti, ameriška dokumentarna serija
21.50 Vsedanes - TV dnevnik
22.00 Arhitektovi nasveti
22.10 Rokove pesti, italijanski film, 1972

HTV 1

- 7.50 TV koledar 8.00 Dobro jutro, Hrvaška, Poročila, Zgodbe iz Monticella
10.00 Poročila 10.05 TV šola 11.30 Marianne, risana serija 12.00 Točno opoldne, Poročila, Svet gre naprej, serijski film 13.30 Monofon 14.00 Poročila 14.05 Slika na sliko, ponovitev 14.50 Far Pavilions, serijski film 15.40 The Big Blue 16.00 Poročila 16.05 Učimo Hrvaško 16.35 Malavizija 17.30 Hrvaška dežela in ljudje 18.00 Poročila 18.05 W. Fend: Moja knjiga o džungli, nadaljevanka 18.35 Santa Barbara 19.30 Dnevnik 20.05 Separation, ameriški film 21.45 Dokumentarna oddaja 22.35 Dnevnik 23.00 Slika na sliko 23.45 Poročila v angleščini 23.50 Poročila 00.00 Sanje brez meja

HTV 2

- 18.30 Morioka, Svetovno prvenstvo v alpskem smučanju, superveleslalom (M), posnetek 19.30 Dnevnik 20.05 Pravi igralci, humoristična serija 20.40 Skušnjave življenja, dokumentarna serija 21.35 Far Pavilions, serijski film 22.25 Glasbeni večer 23.55 Horoskop

Iman Bowie se poslavlja z modnih odrov in odhaja pred kamere

Afriška kraljica

Modni strokovnjaki uvrščajo Iman Bowie med deset najlepših na svetu, sama pa se ne dviguje na prestižni prestol lepote, zameri si predolg vrat in previsoko čelo. Čeprav je med najboljše plačanimi fotomodeli na svetu, o sebi ne razmišlja kot o lepotici. Leta ji ne pridejo do živega, ostaja na višku lepote, ki je nekaj posebnega, kot tudi njen prispevek v modnem vrtiljaku, kamor je vnesla kar nekaj dediščine iz afriške tradicije.

Po sedemnajstih letih trdega dela na modnih odrih se je Iman odločila reči zbogom, preizkusila bi se rada v igrilstvu, kaže, da bi Zelela zaživeti še malo drugače, čeprav je dolga leta v modi dominirala, osvajala naslovnice revij, nekaj časa je bila Revlonov ekskluzivni model. Na filmu se je pojavljala priložnostno, bolj po naključju kot načrtno. Ni malo prepozno za začetek pred kamerami, se sprašujejo nekateri. Niti slučajno, odgovarja Iman. Leta se ji ne poznajo, še vedno je enako lepa ali pa še bolj, ob tem pa se pojavljajo nekatera namigovanja, da si pomaga z estetsko kirurgijo, odstranili naj bi ji nekaj gubic okoli oči in povečali prsi.

Za razliko od pogumne Cher, ki javno govori o popravi svojega telesa in obtožuje kirurga, da ji je pokvaril prsi, Iman o tej zadevi molči. Izdajalske fotografije pa so dovolj zgovorne, da so se pojavili dvomi v pristnost njenih oblin. Raje govori o skrivnostih svoje lepote, o fitness programu, s katerim ostaja vitka in polna energije, o posebnem režimu, izvaja ga že vrsto let, ki združuje kombinacijo afriških ritualov z moderno ameriško telovadbo.

Čeprav je že zdavnaj zapustila rodno Afriko in se skoraj popolnoma vključila v življenje moderne sveta, ni pozabila nekaterih tradicionalnih vrednot, še posebno tistih, namenjenih ohranjanju ženske lepote. Zelo je ponosna na svoje lase, ki jih z vsem dolžnim spoštovanjem do sodobne kozmetike, še vedno neguje na svoj način.

Rodila se je v somaljskem mestu Mogadiš leta 1956, že v otroštvu je veliko potovala in se pričela učiti tujih jezikov. Njen oče je bil diplomat, mati pa ginekologinja, družina Abdulmajid tako ni nikoli občutila življenja somaljske revščine, sinova Elias in Feisal ter hčerki Iman in Nadija so imeli možnosti za izobraževanje in šolanje. V času njihovega otroštva je bila Somalija še italijanska kolonija, zato je bil prvi tuj jezik, ki se ga je naučila, ravno italijanščina, v študiju in v modnem poslu ji je kasneje še zelo koristila. Naučila se je še angleško, francosko in arabsko. Ko ji je bilo sedemnajst let, so jo starši poslali v Kenijo v Nairobi na študij političnih znanosti. Iman je bila takrat prevzeta z leninizmom in marksizmom, kar je še bolj učvrstila po kratkotrajnem bivanju v Moskvi.

Odhod pred sedemnajstimi leti v Miami na Florido pa je povsem spremenil njeno življenje in politične nazore. Spoznala je fotografa Petera Bearda in niti slutila ni, da bodo njune prve fotografije, ki sta jih posnela zaradi njegovega nagovarjanja in njene radovednosti, postale velika prelomnica. Beard jo je kmalu prepričal, da je odšla z njim v New York, kjer jo je predstavil nekaterim pomembnim poslovnem iz modnega sveta. Temnopolti modeli so se v tem času šele začeli uveljavljati. Iman je zaradi svojega porekla in vzgoje predstavljala svojevrstno eksotiko, predvsem pa je fotografirala mamila z lepoto in samozavestjo pred kamerami, zato ji že od samega začetka dela ni manjkalo. Študiju v Nairobi se je odpovedala. Starši so se sprva upirali, a hči jih je z uspehi kmalu prepričala v pravilnost svojega početja.

Postala je česta gostja revij in tudi televizije, Zeleli so si jo številni moški. Ko je bila stara štirindvajset let, se je zaljubila v igralca baseballa Spencerja Haywooda, se z njim poročila in postala mati hčerkice Zulekhu, ki ji je danes trinajst let. Njena mati jo skuša obvarovati pred sijajem bleščečega življenja. Po šestih letih zakona sta se s Spencerjem razšla, spregovoril pa je šele prejšnje leto, ko se je Iman poročila z Davidom Bowiejem, in preko javnih medijev izjavila, da je njegova nekdanja soproga zasvojena s kokainom, da je v odvisnost pritegnila tudi njega, zaradi česar je moral prekiniti uspešno športno kariero. A ni mu uspelo diskreditirati, mediji so jo dvigovali v nebesa. Publiciteta ob poroki leta je bila tako velika, da ni moglo nikakršno pranje umazanega perila zasenčiti romantične ljubezenske zgodbe.

Bowiejevo imetje ocenjujejo na približno sto milijonov dolarjev, zato pri dragocenih darilih, ki jih rad pogosto poklanja svoji ženi, gotovo nima težav. Iman ima najraje Tiffanyjev nakit iz belega ali rumenega zlata. Poročila sta se lani v Forenci. Povabila sta 68 gostov, svoje najbližje in nekatere zvezde iz svetovnega jet-seta. Med gosti je manjkala hči Zulekha, mati je pojasnila, da na žalost ni mogla priti. Avtor skladbe, ki je spremljala cerkvene ceremonije, je bil Bowie sam, v znak nove pozornosti in ljubezni do Iman.

Zanimivo je, da sta pripadnika različnih religij, tudi to sta premostila. „Poroka me ni prepričala, da bi namesto islamske vere sprejela krščansko. David veruje v boga v duhovnem smislu. Prihajam iz zelo verske družine, zato je bilo zame pomembno, da mi dajo blagoslov in starša sta bila zaradi moje sreče zadovoljna in nista nasprotovala poroki,“ meni Iman.

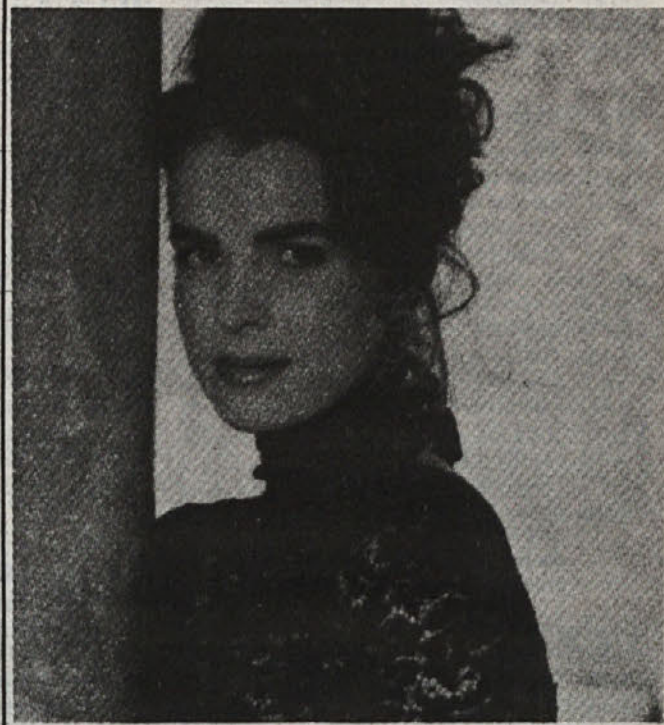
Po poroki se je počasi začela poslavljati od svojega poklica, sedaj pa se povsem posveča igri, obiskuje učne ure in upa, da jo bodo producenti in režiserji upoštevali. Zadnje vloge v Zvezdnih stazah ne bi mogli poimenovati kot njen glavni zadevek, počakati bo morala na boljše priložnosti. Več slave in pozornosti, kot ji je prinesla katerakoli filmska vloga, ji je prinesel nastop v videu Michaela Jacksona „Remember The Time“, kjer je nastopila kot kraljica Nefretete.

Iman in David Bowie živita na nekaj relacijah, med drugim v Švici, kjer imata planinski dvorec, v hiši na Karibskih otokih in v Los Angelesu, kjer sta si uredila stanovanje, kamor se zatečeta ob poslovnih postankih.

Če so informacije točne, sta Iman in David te dni na smučanju v Švici, Iman se mora zimskega športa šele naučiti, ob moževem neskončnem potrpljenju seveda, kajti „afriška kraljica“ snega v krvi očitno nima.

Vrnitev na led

Katarina Witt se bo vrnila na ledeno ploščo kot tekmovalka, namerava nastopiti tudi na olimpijskih igrah leta 1994. Nekateri so prepričani, da gre za prenačljeno odločitev po prekinitvi razmerja z igralcem Richardom Deanom Andersonom, drugi pa menijo, da ni nič nemogoče, kajti Katarina je izjemno trmasta in uporna ženska, ki zna doseči cilj, ki si ga zastavi. Pri sedemindvajsetih letih živi na relaciji Berlin - New York in ima v obeh mestih razkošni stanovanji. Občasno dela kot fotomodel, za vsoto 1,4 milijona mark reklamira Coca-Colo, piše biografijo in se pripravlja na snemanje novega filma.

Miss škandala

Manjši in ne tako majhni škandali okoli izborov za najlepše niso novost, letos je za presenečenje poskrbela pred nedavnim izbrana miss sveta visokoraskla Rusinja Julia Kurotčinka. Ko je naslov najlepše na svetu že osvojila, so novinarji in fotografi „Pravde“ iz predalov potegnili fotografije, na katerih je pred letom dni, stara sedemnajst let, pozirala gola. Na nekaterih posnetkih je ob bazenu, na naslednjih na konju in v gozdu, nedaleč od Moskve. Na mladenkino srečo fotografij v zahodnem tisku niso objavili, sicer bi morala Julia titulo prepustiti drugouvrščeni Angležinji Clarie Smith. Posredovali so starši, ki so fotografije in negative odkupili za 15 tisoč funtov.

Odstirta koprena s Churchillovega obraza

Idoli umirajo

Angleške akademske kroge je vznemirila biografija o Churchill, ki razkriva novi obraz enega njihovih največjih herojev. Avtor knjige dr. John Charmley je vzvaloval burne polemike o modrosti in sposobnostih moža, ki je sodil v politični medvojni vrh, ki je kreiral pot, po kateri je stopil svet.

Charmley v biografiji sugerira na Churchillovo obsedenost z zmago nad Hitlerjem, zaradi te obsesije naj ne bi uspel izkoristiti ugodnih možnosti za prekinitve vojne z Nemčijo, Anglijo naj bi bistveno osiromašil in postavil v odvisnost od ZDA, vzhodno Evropo pa predal v Stalinove roke.

Churchill se je boril za britansko cesarstvo, za neodvisnost in za antisocialistično vizijo, prvo je najprej postavil pod vprašaj, uresničitev drugega so pogojevale Združene države, tretje pa je izpuhtelo z zmago Laburistične stranke...seveda je to pomenilo konec njegove slave, piše Charmley.

Kritiziranje Churchilla pri Angležih najpogosteje vzbuja nelagodje, saj predstavlja simbol vojnega dogajanja in pomembnih razpletov. Njegovi pristaši kot tudi kritiki so na Charmleyeve analize burno reagirali, avtorja so preklinjali zaradi senzacionalističnega revizionizma

ali pa hvalili zaradi razkrivanja legende, ki je bila proizvod vojne propagande.

Churchillov vnuk in dedov soimenjak, ki je stopil po njegovih stopinjah in postal politik, je stopil v bran svojemu predniku z razmišljanjem, da bi nekateri od takomenovanih zgodovinarjev, če bi preživeli realnost okupacije nacizma, morda drugače razumeli potek dogodkov.

Nekdanji obrambni minister konzervativec Alan Clark je biografijo pričakal z zadovoljstvom, jo poimenoval kot pomemben povojni prispevek in argumentiral, da je imel Churchill leta 1941 dobro priložnost v pogajanju za mir, zadržal je, da bi razumnejšemu voditelju v enakih pogojih uspelo doseči drugačen izid. Strinja se z mnenjem, da je angleško državo prikrajšal za položaj velesile.

Kot eden izmed pripadnikov povojne generacije sedemindesetletni Charmley

trdi, da sodi med redke zgodovinarje, ki so zmožni Churchillovo osebnost trezno presoditi: „Smo prva generacija, ki ji je dano nanj gledati izključno kot na zgodovinski lik. Zaželel sem z njegovih portretov odstraniti sijaj, da bi bolje videl v človeške dimenzije.“ Najde pa tudi pohvalnejše besede: „Ne moremo zanikati njegove veličine, a napake so bile prav tako velike.“

John Charmley je redni profesor na vseučilišču East Anglia in predstojnik katedre, posvečene Churchill, na vseučilišču Fulton, kjer je imel slavni državnik znani govor o „željeni neodvisnosti“, ko je med drugim leta 1945 opozarjal na nevarnosti, ki jih prinaša komunizem.

Ne glede na navedena mnenja bodo Angleži morda prenesli obtoževanje in kritiziranje karizmatične osebnosti, kar Churchill nedvomno je. Ob dejstvu, da je vzhodno Evropo hladnokrvno predal Sovjetom, za mnoge ostaja zgodovinski heroj velikega formata, ko je leta 1965 umrl, ga je Times posedel na prestol „največjega Angleža vseh časov“.

Zdravniki na izpitu

V ZDA bodo družinski zdravniki morali vsakih šest let ponovno dokazovati, da obvladajo svoje delo in da so seznanjeni z vsem, kar je bilo medtem odkrito novega na področju splošne medicine.

Več kot 1400 ameriških zdravnikov splošne medicine (družinskih zdravnikov) bo kmalu vstopilo v zgodovino medicine: polagali bodo svoj obvezni izpit - preverjanje znanja in šele, ko ga bodo položili, bodo lahko dalje opravljali svojo prakso. Zakaj so izbrani ravno družinski zdravniki? Zato, ker družinski zdravnik zdravi okoli 90 odstotkov vseh zdravstvenih tegob in ker je odgovornejši od drugih za vzdrževanje zdravja nacije. Ko je bila v ZDA že 1970. leta vzpostavljena specializacija splošne medicine, je bilo dogovorjeno, da bodo od vsakega zdravnika zahtevali, naj vsakih šest let obnovi svojo diplomu. Česa podobnega ne zahtevajo nikjer na svetu.

Da bi jim potrdili diplomu in odobrili prakso, morajo zdravniki v toku šestih let poslušati najmanj 300 ur predpisanega programa kontinuiranega izobraževanja, položiti poldnevni pismeni izpit in odgovoriti na vprašalnik sestavljen na osnovi podatkov iz zgodovine bolezni dvajsetih pacientov, ki jih zdravijo.

Izpit bodo lahko zdravniki opravljali, če jim v prvo ne bo uspelo, kolikokrat bodo želeli, vendar pa vse dokler ga ne bodo opravili, ne bodo dobili ponovno potrjene diplome. V tem primeru bo zdravnik izgubil tudi status registriranega člana zdravniškega združenja, to pa pomeni, da ne bo mogel več opravljati svoje prakse.

Do danes je specializacija splošne medicine edina medicinska specialnost, za katero zahtevajo redno obnavljanje diplome, vendar pa bo sistem preverjanja znanja kmalu obveljal tudi v drugih specialnostih.

Na področju prsne in splošne kirurgije so zahteve drugačne - samo novi specialisti bodo morali preverjati svoje znanje in to enkrat na vsakih deset let. Na področju radiologije, imunologije, interne medicine in ginekologije šele pripravljajo novo obvezno proceduro potrjevanja diplome.

Vsekakor je to zelo zanimiv poizkus za precejšen dvig kvalitete zdravstvenih uslug.

Nenavadno prijateljstvo, ki traja enajst let

Idila med

gostilničarjem in želvo

Giuseppe Gorgoglione je predsednik podvodnega kluba Olimpija v italijanskem mestecu Spotorno pri Savoni in velik prijatelj živali. Ob njem živi nenavadna prijateljica - želva Catarina - v majhnem bazenu, ki so jo zanj zgradili člani omenjenega kluba oziroma gostilničarjevi prijatelji.

Čeprav jo je Gorgoglione skušal večkrat vrniti v morje, se je želva vselej vrnila k njemu. Tako njuna idila traja že enajst let.

„Ona je moj psiček. Sledi mi kot kakšen pes,“ zadovoljno pravi 50-letni Giuseppe in pripoveduje: „Želvo sem dobil junija leta 1981. Pobrall jo je namerel nek turist in jo hotel ubiti. Vendar mu je skupina otrok to preprečila in dali so jo meni. Bila je ranjena pod levo nosnico in težka vsega poltretji kilogram. Veterinar jo je pozdravil in nabrala si je kar 25 kilogramov. V začetku sem jo namestil v začasni bazen z morskovo vodo, vendar hrane ni hotela zaužiti. Spomnil sem se na morske rake in počasi mi je začela jesti iz roke. Tako je Catarina osvojila moje srce.“

Gorgoglione, znan kot velik ljubitelj živali, je nameraval želvo po dveh tednih vrniti v morje. No, zgodilo pa se mu je nekaj nenavadnega. Ko se je z barko vrnil v Spotorno, je opazil, da

želva plava za njim. In tudi drugi poskusi niso uspeli.

„Ko sem dojel, da me želva ne želi zapustiti, smo s prijatelji iz kluba Olimpija zanj zgradili bazen, kjer kraljuje že enajst let. Izbrala je sama: raje varno življenje pri prijateljih kot nevarnost na odprtem morju.“

Medtem je neka skupina anonimnih „prijateljev narave“ želvinega gospodarja prijavila oblastem in se sklicevala na zakon o živalih v zvezi z izumrtjem vrst.

„Plačevati moram številne kazni. Pa to ni pomembno, dovolj bo, če mi bodo dali dovoljenja in bom želvo lahko obdržal. Nisem vedel, da potrebujem toliko dokumentov. Po tolikih letih Catarina ne bi znala več skrbeti zase. Že dvakrat sem jo moral osvoboditi iz mreže. Ne more brez mene in jaz ne brez nje. Upam, da bo oblast razumela, kako rad imam to želvo, ki vem, da sem ji rešil življenje in mi to vrača z ljubeznijo,“ pravi Giuseppe.

Vukica Vlajič

PETROL

z vami na poti

MUZIKA JE BIZNIS

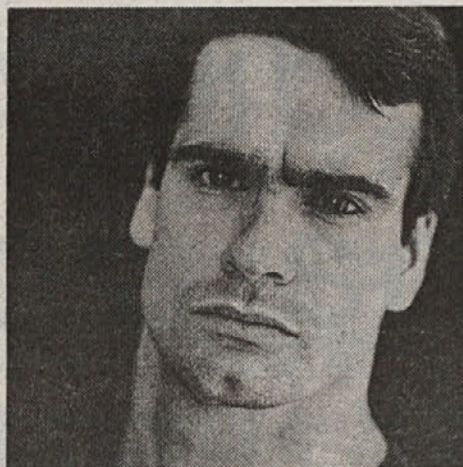
Od vseh tistih dolgočasnih ur in dnevov, ki jih vsak teden tjavendan preždi-mo gledajoč MTV, nam največkrat ostane bore malo. Kar pogledate: se morda spomnite česa drugega kot reklam? Jaz ne. Ah, razen tistega gobčnega tipa, ki naklada z nadzvočno hitrostjo. Denis Leary, tako je namreč možaku ime, je resnično eden izmed redkih obrazov, ki jih lahko na tem kanalu vidite dvakrat dnevno, ne da bi se vam ob tem dvignil želodec. Leary je komik, ki rad posluša glasbo. Nič čudnega torej, če je izdal ploščo, na kateri je nekaj pesmi in več govorjenja. Kar je pravzaprav dobro, saj bi bilo precej bedasto, če bi se Leary udinjal v stroki, iz katere se ves čas norčuje. Tako pa lahko na plošči „No Cure For Cancer“ najdemo precej jedkih na račun pop biznisa in vseh obrobnih socio-pojavov. Nekaj naslovov z albuma: „Drugs“, „More Drugs“, „Smoke“, „Death“, „Meat“... presenetljivo? Pravzaprav ne. MTV je velik biznis. In nobena velika mašinerija ne deluje brez vkalkuliranega samocinizma. Kar Denis Leary dejansko je. Ali kot je zapisal novinar NME-ja James Brown (ne Godfather J.B.): „Leary je Lenny Bruce MTV-ja.“ Kar ga poleg Raya Cokesa na drugi strani dela edino resnično zvezdo tega satelitskega programa. In kar ob vsej mizerni konkurenci niti ni tako težko. In kar zopet ne zmanjšuje njune genijalnosti. Gobcač namreč ostane gobcač, ne glede na pobavljene osladneže naokrog.

NOVICE

Tee Vee Toones Records, skrajšano TVT, bivša založba notoričnih Nine Inch Nails je odkupila Wax Trax, založbo, za katero snemajo Front 242, Revolting Cocks, 1000 Homo D.J.s in ki je bila epicenter potresa, imenovanega Industrial Dance Music. V ta koš sodijo tudi Ministry, ki so davnega 1980-ega leta izdali prvi dvanajstinčar prav pri Wax Trax. Slednji so se že ne-

Ata Iggy bo izdal novo ploščo

Rollins govori na CD plošči

kaj časa otepali s finančnimi težavami in se v novembru 1992 nevarno približali bankrotu. TVT je z ugodno pogodbo rešila založbo propada, večina delnic pa je še vedno v rokah prvotnih lastnikov Wax Trax.

Iggy Pop snema nov album, ki bi naj izšel nekje v maju. Na njem se bo kot gost pojavil Henry Rollins. Le-ta pa je pravkar izdal dvojni CD, „The Boxed Life“, na katerem so posneti „spoken word“ nastopi, ki jih je imel v Dublinu, Sydneyu, Los Angelesu in San Franciscu.

LOKALISTI

BEGNAGRAD, Tastare, CD, Bess - Pro Market

Material, ki je izšel na pričujočem CD-ju ima na grbi častitljivih petnajst (15!) let in nam predstavlja kult, imenovan Begnograd skozi razumljivo optiko časovne oddaljenosti. Toda, v nasprotju s posnetki drugih, sorodnih skupin tistega časa, delujejo Begnagradove Tastare povsem sodobno. Njihov prvi, do zdaj neizdani album, ki so ga posneli v davnem letu 1977 je torej več kot dokument in pomeni nad vse dobrodošel založniški podvig. Če smo Begnagradu pred leti zaradi ne-

navadne zasedbe (bobni, bas, klarinet, harmonika) in glasbe, ki so jo Bibič, Pečnikar, Špindler in Mušević ustvarjali, rekli „totalna odštekancija“, se danes temu reče Etno music. Ali tudi World music. Da, da, z veliko začetnico. Iz česar lahko zaključimo samo dve, ne povsem medsebojno izključujoči se dejstvi: 1. Takratna Jugo scena je bila daleč prekratka, da bi lahko prežvečila Begnograd (karkoli naj že to pomeni) in 2. Begnograd so bili daleč pred časom. Ta CD ponuja možnost preverjanja obeh opcij. In mnogo več od tega. Še ne-

lijanskega fiddlersega žura in in folk pesmicami Istranove.

V nedeljo, sedmega februarja bodo v MKC-JU v Kopru nastopili Veliki Bijeli Slon, Gori Ussi Winnetou alias Franci Blaškovič, Vegetable Soup, Šumski, Antiotpad, Kmečka Godba, Stuff, Blood Suckers, Primož Schmidt in Close Distance. Na ogled bo tudi razstava puljskega likovnega umetnika Nadana Rojničiča.

Istega dne bodo na mariborskem ŠTU-K-u nastopili Overflow, Baby Zdravo, Psihopati, Lube in V okovih.

Begnograd: po petnajstih letih še vedno odlični.

kaj za tiste, ki so takrat poslušali ljubljanski Radio Študent: na CD-ju je tudi „Kranjskagorablues nazaj“. Še pomnite, tovariši?

PATARENI/BUKA, CD, Falšanja kol'ko's records

Kdo je najhitrejši? Patareni! Kdo ima najbolj odbite naslove pesmi? Patareni! Kdo ima največ komadov na cedehi? Patareni! Natanko 76 jih je. Ne Patarenov, temveč pesmi. Kompilacija posnetkov, ki so nastali med leti 1984 in 1991. Menim, da gre za prav vse posnetke, ki so jih Patareni/Buka/Debilana Sešn posneli v vseh teh letih. Hadžo se ne da kar tako. V vseh zasedbah se je izmenjala majhna armada razbijačev. Kompilacija je pravzaprav zgodovinski vodnik skozi underground mesta Zagreba. Vse kar niste hoteli slišati, pa vam je danes žal zaradi tega. Ultimativni noise. S hitoma „Fuck You All“ in „Dead Life“. Preverite.

KONCERTI

V torek, 2. 2. bo v klubu K4 v Ljubljani nastopil „The Euro Bluesman“ Hans Theessink.

Dan kasneje, 3. 2. bodo v mali dvorani Hale Tivoli nastopili nemški metalci Kreator.

V četrtek, 11. 2. bod v klubu K4 koncert folk rock skupine Furclap, ki igrajo mešanico rezijanskih plesov, ita-

VIDENO

OVERFLOW, 30. 1., Stiskarna, Velenje

Velenjska siskarna je eden izmed tistih prijetnih lukenj, kjer koncerti skorajda ne morejo propasti. Intimna in sproščena atmosfera, že skoraj pregovorna za underground klube, je več kakor vzpodbuden dejavnik tako za nastopajoče kot tudi za občinstvo. Koprivniški mulci v supergah so sobotni koncert odšponali s tolikšno energijo kot že dolgo ne. Overflow namreč niso več skupina, ki veliko obeta, temveč bend, ki uspe navdušiti tudi najhujše skeptike. Tudi glasbeno ne moremo več govoriti o „nekih mulcih, ki igrajo tako kot Ramones“, ampak o Overflow, bendu s svojim originalnim izrazom, razpoznavnimi vokali in čvrsto glasbeno zgradbo. Overflow sodijo trenutno v sam vrh underground produkcije na teh prostorih, kar nenazadnje potrjuje tudi njihov novi album „Dorothy“. V primeru, da ste torej zamudili Stiskarno, si jih obvezno pogledajte na ŠTUK-u. Če vas ne bodo navdušili, potem ne marate punk rocka ali pa ste že nekaj tednov mrtvi.

TREND

Zaposlitni moški seks simbol kot natakarka.

LESTVE

Velika Britanija (MM) - neodvisni albumi

1. SUGAR - Copper Blue
2. PAVEMENT - Slanted & Enchanted
3. THE SHAMEN - Boss Drum
4. THE APHEX TWINS - Selected Ambient Works 85-92
5. THE LEVELLERS - Levelling The Land
6. DENIM - Back In Denim
7. ERASURE - Pop!
8. MERCURY REV - Yerself Is Steam
9. V/A - Pure Devotion
10. IRRESISTIBLE FORCE - Flying High

Velika Britanija (MM) - neodvisni singli

1. HUGGY BEAR - Kiss Curl For The Kids Lib
2. SUEDE - The Drowners
3. THE SHAMEN - Phorever People
4. SUEDE - Metal Mickey
5. SHEEP ON DRUGS - Track X
6. PAVEMENT - Watery Domestic
7. HARDFLOOR - Hardtrance Acperience
8. THE AUTEURS - Showgirl
9. AFGHAN WHIGS - uptown Avondale
10. POWER OF DREAMS - Second Son

Velika Britanija (MM) - albumi

1. V/A - Soundtrack „The Bodyguard“
2. CHER - Greatest Hits
3. ERASURE - Pop!
4. GLORIA ESTEFAN - Greatest Hits
5. TAKE THAT - Take That & Party
6. SIMPLE MINDS - Glittering Prize
7. THE SHAMEN - Boss Drum
8. GENESIS - Live
9. REM - Automatic For The People
10. MICHAEL BOLTON - Timeless

ZDA (Billboard) - albumi

1. V/A - Soundtrack „Bodyguard“
2. GARTH BROOKS - The Chase
3. MICHAEL BOLTON - Timeless
4. ERIC CLAPTON - Unplugged
5. BILLY RAY CYRUS - Some Gave All
6. KENNY G - Breathless
7. PEARL JAM - Ten
8. SHAI - If I Ever Fall In Love
9. REBA McENTIRE - It's Your Call
10. WRECK-N-EFFECT - Hard Or Smooth

PISMA

KAKŠEN GREH?

Res se nisem nameravala več oglašati, vendar gre za stvari, ki človeka spravijo na rob potrpljenja. Izidi zadnjih volitev (6. decembra 1992) so nam pokazali vso resnico razpoložerja in opredelitev volivcev do strank in posameznih funkcionarjev. In zdaj koalicija. Kar precej živcev je do sledj in verjetno še bo pobiralo to neverjetno mešetarjenje, predvsem med LDS in SKD. To bi še nekako razumela. Vznenmirja pa me vprašanje, od kod to strašno sovraštvo (naj mi kdo zagotovi, da ne gre zanj) SKD do prenoviteljev, torej do ZL.

Občutek imam, da so predvsem prenovitelji za SKD nekakšne garjave ovce, s katerimi ne smejo imeti stikov, sicer se bodo okužili. Kakšen nesmisel! Predvsem od Peterleta in njegovih KD se mi zdi to sramotno. Kdo jih je učil lepote krščanskega nauka? Ali se sploh zavedajo, kakšno nepopravljivo škodo povzročajo kristjanom, ki ne mislijo enako kot oni sami?

Kaj imajo zanje na vesti denimo dr. Ribičič, Potrč, Bekeš in drugi prenovitelji? Kaj slabega so storili za KD (krščanske demokrate)? Na mizo naj dajo argumente, ne pa da vseuprek samo zavračajo sodelovanje z njimi. Kako vse to zdrži dr. Drnovšek? Občutek imam, da je vse skupaj že mejilo na pravo izsiljevanje, in to zgolj za kak odstotek glasov več, s katerimi so KD na volitvah prehiteli ZL. Poleg tega to kaže meje inteligence. Razumljiveje bi se mi zdelo, če bi ZL - prenovitelji, ki so v glavnem ateisti, zavrnilo SKD, ne pa da je obratno. Če pa SKD vidijo prenovitelje še kot bivše komuniste in okrutneže iz prejšnjega režima, pa močno dvomim, da se lahko številni vodilni krščanski demokrati tolčejo po prsih in zagotavljajo, da imajo neomadeževano preteklost. Če se bo tako nadaljevalo, če ne bo prevladal razum, se nam ne obeta nič kaj rožnata demokracija.

FRANČKA VREČA, Gornja Radgona

GLAVNA JE MARKA

Najprej je večina ljudi v Sloveniji govorila v milijardah. Imeli smo že tolarke bone, pa vseeno se je tisočaku raje rekla milijarda, ker se je vedno računalo v tistih prastarih dinarjih, ki so bili denominirani že pred tridesetimi leti. Celo takratni ministrski predsednik je ob neki priliki odgovoril na televiziji na zastavljeno vprašanje, koliko mesečno zasluži, da ima toliko in toliko milijard. Tudi takrat smo že imeli tolarke bone. Neko koprsko podjetje, ki pobira najemnino za del stanovanj in poslovnih prostorov, je ravno pred nekaj dnevi poslalo uporabnikom v podpis pogodbe v DINARJIH.

Vendar to ni tisto „ta glavno“. Glavna je MARKA in use se vrtili okoli nje. Vendar je znano, da je usaj zadnje pol leta tečaj tolarja še kar stabilen (precenjen, pravijo izvozniki - ha, ha! - to namreč pravijo za nacionalno valuto, odkar sem stopil v delovno razmerje nekje v 50-tih letih!). Ena nemška marka se torej giblje nekje okoli 60 - 62 tolarjev, par stotin gor ali dol, pač odvisno od tega, koliko v tistem hipu neka banka ali menjalnica meni, da lahko iztrži. Pa ne po principu tržnega gospodarstva - da se razumemo. Kljub vsemu temu le malokdo uporablja v ponudbah ali normalnem razgovoru naš domači TOLAR. Še skoraj ves naš tisk kar podpira marko pri svojem pisanju in poročanju. Govorimo o poslanskih in ministrskih plačah v markah, da domačem trgu termalna zdravilišča prodajajo svoje storitve v markah, turistična agencija Kompas ponuja smučarske in druge pakete V SLOVENIJI SLOVENCEM v markah, neka kmetija je po radiu pred nekaj dnevi slovenskim šolarjem ponujala „zimski kmečki turizem“ v markah, portoroški in drugi hoteli so Slovencem ponujali novoletne pakete v markah, danes zjutraj (24. 1. 93) je šefica mestne snage v Ljubljani rekla, da stane neki smetnjak 500 mark (verjetno ga pa proizvaja EMO Celje), da o cenah avtomobilov, tudi rabljenih, raje ne govorim. Le redkokdo se v svoji ponudbi spomni in doda „seveda v tolarški protivrednosti“. In še in še in še!

Mislím, da tu ne gre več za t. i. zlato klavuzlo, pač pa za tipično slovensko hlapčevsko miselnost, katere se ne moremo in ne moremo znebiti. Pozivam bodočo vlado in državni zbor, da čim prej zakonsko zaščitita slovenski tolar, tako da navadni državljani

ne bo prisiljen preračunavati v tolarje vsakokrat, ko mu kdo po radiu ali televiziji ponudi svoj proizvod ali storitev.

Ker govorimo tudi in stalno, koliko znašajo povprečne plače Slovencev (najraje rečemo kar 600 mark mesečno), bom od sedaj vsakega zadnjega v mesecu pričakoval pokojnino v markah (v tolarški protivrednosti seveda) ali pa bodo banke kmalu zahtevale izpisovanje čekov v markah za izplačilo, „seveda v tolarški protivrednosti“. Vsemu temu se enostavno reče, da smo še globoko pod vplivom t. i. „realsocialističnega sindroma“. Edino, kar odobravam, da se vedno govori v markah, je znesek, porabljen za predvolilno kampanjo (30 milijonov mark), ker preračunano v tolarje povprečni Slovenec številke sploh ne bi znal prečitati, kaj šele doumeti!

IGOR J. POGAČAR, Koper

UČITELJI BODO STAVKALI

Stavkali bomo zaradi dvojnih meril, ki jih uporablja Vlada pri vrednotenju dela, kar se izraža pri višji osnovi za izračun plač državnim uslužbencem (26.526 SIT bruto) od osnove za delavce v šolstvu (23.215 SIT bruto). Tako naše najnižje vrednotene delavke tudi zaslužijo komaj zajamčeni OD kot mnoge delavke v tovarnah; učitelj začetnik (z višjo izobrazbo) pa 2,65-krat več od njih. Tako lahko vsi naši ostri kritiki primerjajo svoje plače z našimi, seveda skupaj s svojo izobrazbo, potem šele naj upijejo, da so naše zahteve neupravičene in da bi skromno zvišanje naših plač takoj povzročilo inflacijske težave.

Ogorčeni smo tudi zaradi dvojnih meril, ki jih uporabljajo nekateri novinarji. Nam očitajo stavko in nerazsodnost ob naših zahtevah, čeprav se ni tako dolgo, ko so sami stavkali (RTV Slovenija). S svojimi komentarji obračajo slovensko javnost proti nam učiteljem in učiteljem ter vzgojiteljicam. Tako je naše delo izpostavljeno najostrejšim kritikam javnosti in se najmanjši (redki) spodsrljaj posameznika izrablja kot merilo zanesljivosti za vse.

Naši sindikati so izbrabili vse možnosti za pogajanja z Vlado, ki pa so ostala neuspešna. Tako nam preostane le še zadnje sredstvo - stavka, da si priborimo usaj enako vrednotenje dela z ostalimi koristniki državnega proračuna.

Vlada nas sicer (skupaj z nekaterimi novinarji) prepričuje, da slovenski gospodarstveni in družbeni sistem ni več sposoben zagotavljati poleg vsega drugega tudi ne normalnega vzgojno-intelektualnega razvoja slovenskih otrok. Če je to res, potem si drznemo opozoriti na zgrešenost gospodarskega in družbenega razvoja oziroma sistema Slovenije: naše gospodarstvo je podobno kmetu, ki opušta svoje njive in travnike in zato podi svoje ljudi s kmetije, ker jim ne more več zagotoviti kruha. Naš sistem gospodarjenja pa dovoljuje zapiranje tovarniških obratov ali celih tovarn z izgovorom, da to zahteva tržno gospodarjenje. Tako se naivno sprašujemo, koliko Slovencev je preveč za učinkovit tržni sistem naše države? Vsi ti viški naj bi našli kruh v malem gospodarstvu, obrti in uslužnostnih dejavnostih. Toda njihovi odjemalci so večinoma lahko le brezposelni s podporami in delavci s plačami, ki zadostujejo le za skromno preživetje. Zaradi prenizke kupne moči večine Slovencev propada tudi ta del našega gospodarstva.

Naša stavka učiteljc in učiteljev ter vzgojiteljic ni uperjena proti delavcem, kakršen pečat bi ji nekateri radi dali, temveč je le del boja slovenskih „delojemalcev“ za osnovne pravice iz dela, za sprejemljive delovne pogoje in norme ter za objektivno vrednotenje dela, hkrati pa tudi opozorilo na zgrešenost našega gospodarskega in družbenega razvoja, ki si ne prizadeva, da bi delavcem vse to zagotovil.

Za sindikat (SSS) OŠ Gustav Šilih in Območni odbor sindikata (SVIZ) osnovnih šol občine Velenje

zapisala MARIJA ŠAVOR

ZAKAJ ZELENİ CELJA NIS(M)O PODPISALI VELIKE KOALICIJSKE POGODBE

Nedvomno je trenutna gospodarska, socialna, ekološka, politična in moralna kriza v Sloveniji - še posebej v Celju - dosegla svoje kritične razmere. Te se žal še poslabšujejo, konca pa v okviru (do)sedanjega pristopa, načina vodenja in medstrankarskega prestiža ni videti. K sreči Zeleni Celja za to nimamo zaslug, saj po volitvah leta

1990 kljub 15 odstotkom glasov nismo sodelovali pri odločanju in „vodenju“ občinske oblasti, ker smo bili s strani podpisnikov sedanje medstrankarske koalicije pri razdeljevanju resorjev izločeni.

Rešitev pred dokončnim propadom je vzpostavitev pravne države, dejanska demokratizacija družbe, opora na lastne strokovne potencialne in z naravnimi danostmi osoglašene dejavnosti ter vsestransko odpiranje v svet, o čemer pa trenutno vsaj v Celju ne bi mogli govoriti niti po najnovejših medstrankarskih pogovorih, ki so rezultirali v podpisu velike koalicijske pogodbe.

Zeleni Celja k podpisu te pogodbe ne pristopamo iz naslednjih razlogov:

- iz načina pristopa, vsebine in rezultatov razgovorov je jasno razvidno, da za resnično strokovno reševanje kriz(e) ter tistega, kar zanima in je v resnično dobro volilcev, razen v nekaj deklarativnih izjavah redkih posameznikov še ni posluha;

- v resnici gre le za formalno, nevsebno, dogovorjeno premostitev trenutne krize v času do novih občinskih volitev, ki naj bi bile šele približno čez eno leto ali več, ne pa za odločitev, ki pogojuje strokovnopolitične kvalitete. Torej gre za spremembo za vsako ceno;

- pogodba o mandatarnju je v bistvu posledica že predhodnih dogovorov posameznih strank, ne pa začetek pogovorov, ki so bili 12. in 18. januarja 1993. Zaradi tega sam podpis in vstop v koalicijsko Zelenim Celja ne daje nobene garancije, da bomo imeli v bodoči občinski garnituri možnost svojega strokovnega doprinosa k reševanju krizne situacije;

- nenazadnje si ne dovolimo, da kdorkoli in brez našega sodelovanja in možnosti doprinosa v našem imenu odloča o ali celo mimo interesa volilcev, ki jih nihče nič ne upraša;

- trenutno zanima stranke podpisnice koalicijskega dogovora le menjava občinskih stolčkov za vsako ceno, na podlagi strankarske dominantnosti, ki ne izhaja iz evidentnih potreb krizne situacije, interesov volilne baze, subjektivne sposobnosti in programske usmeritve. Zeleni Celja smo prepričani, da gre za nadaljevanje v Celju že vrsto let utečenih igrice, tokrat še na očitno nižji ravni kot do sedaj.

To so glavni razlogi, zaradi katerih Zeleni Celja nismo in ne pristopamo k podpisu velikega koalicijskega dogovora, saj za to, kar se dogaja, ni nobene verifikacije volilne baze. Rešitev so samo nove (občinske) volitve, kar se je izkazalo tudi na republiškem nivoju.

IO Zelenih Celja, Celje

SPOŠTOVANI GOSPOD,

Danes dopoldne me je na Fakulteti pričakalo ljubeznivo povabilo Krajevne skupnosti Razkrižje, naj pridem v petek, 29. januarja, na prireditve v Razkrižje. Bila sem počaščena in za trenutek me je zamikalo, da bi šla na pot, posebej še, ker je zdaj prvi teden univerzitetnih semestralnih počitnic. Pa sem se na žalost takoj spomnila, da do petka ne bom opravila vsega tistega, kar sem odložila za ta čas in kar moram storiti, ker sem zavezana z obvezujočimi roki. Zato Vas lepo prosim, da me opravčite in obenem v mojem imenu pozdravite vse, ki si prizadevajo, da bi v Razkrižju tudi v cerkvi uveljavili tiste pravice, ki ljudem pripadajo po vseh sodobnih zapisanih načelih, pa - če hočete - tudi po tistih, ki jim pravijo „božji zakoni“. Človek skoraj ne more verjeti, da je mogoče tako zelo omalovaževati voljo prebivalstva, še danes s prekrščevanjem prebivalcev v tujem jeziku potvarjati narodnostno podobo in ostati pri tem od pristojnih nekažnovan. Zato podpiram Razkrižane v boju za polno slovensko življenje v Razkrižju. Prepričana sem, da bodo z vztrajanjem pri pravičnih zahtevah svoje dosegli in da je blizu rešitev.

Naj še pojasnim, čemu sem se začela globlje zanimati za Vaš problem. Najprej poklicno: v seminarju mi je o tem že leta 1977 še kot študent pripovedoval mag. Bernard Rajh, danes ravnatelj mariborske Univerzitetne knjižnice, vendar takrat nisem imela priložnosti, stvar raziskati, in sem se zadovoljila le z objavo v Znamenju jan. 1978. V seminarju smo se pri sociolingvističnem študiju slovenskega jezika intenzivno ukvarjali z vprašanji tako imenovanih pritiskov na jezik in na identiteto: cilj teh pritiskov je bil zmeraj spodkopavanje identitete z oduzemanjem jezika, kakor so to poskušali Italijani z Beneškimi Slovenci od leta 1866 in na koncu asimilacija. Tudi Italijani so začeli s spreminjanjem osebnih imen. - Potem sem se v zadnjih letih na poti v Lendavo nekajkrat peljala skozi Razkrižje in si ustvarila prvo pro-

storsko predstavo o razporedu vasi vzhodno od Ljutomera, od Stročje vasi, od koder je doma moj kolega akademik prof. dr. F. Zadravec, naprej. - Lani pa me je ujezilo „pravičništvo“ Milene Tubolj, ki je v prvih člankih nasedala nasprotni strani in ni razumela, da v tem primeru ni govora o „dveh straneh“, ker pač druga v svojih izhodiščih ni poštena in predstavlja narodno zatiranje. Tuboljeva je moje opozorilo sprejela, toda v člankih S. Partljiča v Delu sem potem spet zasledila to farizejstvo, lastno Slovincem, ki dolgo zatirani na vseh koncih še zdaj ne razumejo svojega zgodovinskega in današnjega položaja, če pa ga razumejo, se le težko postavijo z logiko in argumenti.

Upam tudi, da reševanja ne bo več dolgo ovirala obotavljiva „diplomatskost“, saj gre za preprosto zadevo in za žive ljudi. Manipuliranje, da meje na tem koncu med prebivalstvom pravzaprav ni, je prazno: mejo med Slovenci in Hrvati so poznali od nekdaj, presenetljivo natančno je zapisana pri Trubarju - možno pa je, da bi moralo še kaj pripasti Slovincem, a se je že posrečilo raznaroditi...

Naj bo konec razglabljanja. Lepo Vas pozdravljam in Vam v prilogi pošiljam tri izvede 3. številke letošnjega letnika Jezika in slovtva (na Vas, z gospo Vido Žabot in po Vaši presoji morda še za koga). Razkriška „zgodba“ je prikazana za slaviste, ne z usemi, ampak le s po naši presoji poglavitnimi podatki. Sestavljena je bila za septembrsko zborovanje v Murski Soboti, potem nisem utegnila bistveno še ustno dopolnjevati. Zato sem Vas danes v telefonskem pogovoru prosila, da me dopolnite, na primer glede referenduma prebivalstva po drugi vojni, kar ste mi omenjali, in še česa in s po možnosti podpišite vir: v kateri naslednjih številkih bomo nepopolno zgodbo dopolnili zlasti z novejšimi, pa tudi starejšimi dogodki. Prav bi bilo, da bi ta borej ostal v našem zgodovinskem spominu.

PROF. DR. BREDA POGORELEC, Ljubljana

Spoštovani!

V interesu objektivnega obveščanja javnosti o relevantnih dejstvih v zvezi z osamosvajanjem Republike Slovenije moramo demantirati naslednjo trditve, ki jo je objavila vaša revija dne 27. januarja 1993 v članku Franca Furlanda „Preživeli“: „28. junija 1991 je bilo med Predsedstvom Republike Slovenije in SFRJ podpisano premirje“. Omenjenega dne Predsedstvo Republike Slovenije ni podpisalo nikakršnega premirja s Predsedstvom SFRJ, niti s kakšnim drugim organom ali predstavnikom zveznih oblasti takratne SFRJ.

Prosimo vas, da objavite to opozorilo o netočnem podatku, ki se je zapisal vašemu sodelavcu in tako objektivno informirate vaše bralce.

MARTIN CERKVENIK, v. d. generalnega sekretarja

SVOBODNA
MISL

ELLA COMPUTER SHOP

ZIDANŠKOVA 7 CELJE
TEL&FAX: 441-640 int.4

Prodaja PC konfiguracij, delov in pribora po ugodnih cenah.

Tiskalniki EPSON, HP

Trakovi za tiskalnike

Diskete 5.25" HD 130 SIT

KOMISIJSKA PRODAJA

Fotokopirni papir, telefax papir

Garancija in servis zagotovljena.

HVALA ZA OBISK!

Zeleni Celje - koalicijski - slovenski
Vol. shranilo - Zeleni Celje 324

STOPITE BLIŽE, SLOVENSKI VOJAKI

Špijonka KGB postala striptizeta

Da tudi življenje piše romane, pokaže zgodba prelepe Rusinje Svetlane Melinkove, ki se je v nekdanji Sovjetski zvezi ukvarjala z vohunjenjem in se ob opravljanju naloge v Londonu zaljubila v svojo „Zrtev“, Paula Coka, jedrskega inženirja. Zaradi ljubezni je zapustila špijonsko službo in se preselila v London, kjer je začela novo življenje. Da se ne bi dolgočasila, se je po poroki lotila striptiza.

Svetlana Melinkova ima triindvajset let. Je plavalica in zelo senzibilna ženska. Pet let je „delala“ kot vohunka 007 v sovjetski protioobveščevalni. Vendar je bila njena zadnja naloga zares „usodna“. Kot v kakšnem filmu Jamesa Bonda se je hladnokrvna tujka napotila na zahod. Pod bledim angleškim soncem je spoznala sijajnega nuklearnega fizika z očarljivim telesom in zapeljivimi očmi.

Pred dvema letoma je Svetlana od KGB dobila nalogo, da naj pozorno zasleduje Paula Coka, ki je delal v britanski vojaški industriji in poznal skrivnosti najnovejšega strateškega orožja. Že ob prvem srečanju z njim, je Svetlana vedela, da je tokrat drugače. Lepo vohunko niso več zanimale skrivnosti, želela si je samo, da bi bila z očarljivim inženirjem. Kot v najboljših vohunskih filmih se je razpletla zgodba - zapeljiva ruska vohunka se je znašla v postelji z moškimi, za katerim bi morala vohuniti.

A njuna zgodba ni le banalno seksualno srečanje. Zaradi svoje ljubezni je Svetlana pustila kariero, KGB in svojo domovino, se preselila v Veliko Britanijo in se poročila z ljubljnim moškim.

Čeprav je bila srečna, se je v novem domu dolgočasila. Pogrešala je vzne-

mirjanja svojega prejšnjega dela. Vendar ji znanja in veščine, kot so streljanje, samoobramba, znanje dveh jezikov (ruskega in nemškega), niso služili kot priporočila. Le kdo bi zaposlil bivšo vohunko KGB!?

Nekega večera, ko sta z možem gledala striptiz, se je domislila.

„Kaj misliš, lepo telo imam, lahko bi tudi jaz poskusila,“ je dejala Paulu, ko sta prišla domov. Paul se je strinjal, a ni verjel, da bo uspela. Svetlana se je napotila v neko agencijo in takoj dobila delo.

Sedaj ni več Svetlana 007 s strojnico in pištolo, temveč Samantha, striptizeta, ki zažiga odre z edinim orožjem - svojim eksplozivnim telesom in svoje delo opravlja brez skrivnosti. Lotila se je namreč „podzemeljskega“ življenja na odru spektaklov.

In kaj pravi o tem inženir?

„Moj mož je bil najprej presenečen, potem je zamisel sprejel in se zabava. Vedno sedi v prvih vrstah. Predstavljam se v obleki nune, bolničarke, neveste in se začnem slačiti. Nenavadno pa je, da doslej nihče ni predlagal, naj se pojavim v preobleki vohunke,“ pravi Svetlana.

Katy Mavrič

➔ Striptizeta Samantha z ruskim po-
tnim listom

HOROSKOP

Oven 21. 3.–20. 4.

➔ Zaupajte v prihodnost in ne dovolite, da bi vas nekdanje čustvene vezi ali napake obremenjevale in po nepotrebnem vezale. Pred vami je tažavno obdobje privajanja na novonastali položaj, stopajte vanj z optimizmom. Prijatelji vam bodo stali ob strani in radi pomagali. Srečne številke: 4, 6, 9, 16, 22.

Bik 21. 4.–20. 5.

➔ V naslednjih dneh bodo napeti predvsem poslovni odnosi, priložnosti za potrditev in uresničitev tovrstnih načrtov pa bo vendarle dovolj, uporabljajte razsodnost. Zaradi vaših pa tudi partnerjevih obveznosti bosta zapostavljala vajino življenje in rezultat ne bo vzpodbuden. Srečne številke: 2, 4, 8, 13, 23.

Dvojčka 21. 5.–21. 6.

➔ Uspešni boste več ali manj na vseh področjih, morda se vam obeta še zanimivo potovanje, ki bi lahko odprlo nekatere nove perspektive in poglede na prihodnost. Sicer pa bodo v tem obdobju za vas po-

membni odnosi z družinskimi člani, ne obračajte jim hrbta. Pazite na zdravje. Srečne številke: 3, 5, 8, 14, 27.

Rak 22. 6.–22. 7.

➔ Verjetne so spremembe na poslovnem področju, možno je, da se boste lotili večjih investicij, nakupov ali celo kredita. V ljubezni se vam obeta zadovoljivo obdobje brez večjih sprememb. Ne obremenjujte se po nepotrebnem, gibajte se, pazite na telo in ne zanemarjajte zdravja. Srečne številke: 4, 5, 9, 10, 21.

Lev 23. 7.–23. 8.

➔ Težavno obdobje bo to, a znali boste obvladati težave in jih reševati na pravi način, lahko da se boste kam preselili. Posvetili se boste analizam ljubezenskega življenja in morda vam bo uspelo vezi učvrstiti, seveda le, če imate stalnega partnerja. Pojdite v naravo. Srečne številke: 2, 5, 9, 16, 25.

Devica 24. 8.–23. 9.

➔ Delo zahteva od vas zelo veliko, vi pa ga ne marate zanemarjati, čeprav vam občasno tudi

to ne bi škodilo, lahko bi se posvetili bolj pametnim zadevam, družini na primer. Privoščite si normalen življenjski ritem. V ljubezni lahko pričakujete tihe spremembe. Srečne številke: 3, 4, 8, 18, 24.

Tehtnica 24. 9.–23. 10.

➔ Ljubežen bo v središču vaše pozornosti in to je lepo, kajti spet boste v elementu. Romantična srečanja in nepozabna doživetja vam bodo olepšala dni in tudi prihodnost. Vaša šibka točka pa je v delu, ki se ga boste skušali lotiti previhravo, nenačrtno in brez perspektive. Srečne številke: 5, 6, 8, 14, 23.

Škorpion 24. 10.–22. 11.

➔ Najbolj vas bo okupiralo družinsko življenje in prineslo v vas nemir ter zaskrbljenost. Tudi na delovnem mestu vam ne bodo prizanesli, neurejeni odnosi bodo napetost še stopnjevali. Ne skušajte doseči nič revolucionarnega, počasne spremembe bodo nastopile same. Srečne številke: 4, 7, 9, 17, 26.

Strelec 23. 11.–21. 12.

➔ Nekoliko več boste razmišljali o dobrih poslovnih potezah, ki bi vam utegnile prinesiti lep kupček denarja, možnosti za uresničitev načrtov imate dobre. V zasebnem življenju se vam večje spremembe ne obetajo,

srečni boste, a za vas še premalo. Več pozornosti namenite zdravju. Srečne številke: 2, 6, 7, 15, 21.

Kozorog 22. 12.–20. 1.

➔ Poslovni odnosi bodo stekli v drugačnem predznaku, in sicer negativnem, obetajo se vam konflikti s sodelavci in stagnacija, napredovali boste le, če se vzamete v roke in najprej postanete malo bolj zadovoljni sami s seboj. V ljubezni ne skušajte trmoglaviti. Srečne številke: 3, 5, 9, 16, 29.

Vodnar 21. 1.–19. 2.

➔ V prihajajočem obdobju boste reševali nekatera vprašanja, ki so pomembna za vaše nadaljnje življenje. Če želite, da bi se obrnilo v vaše dobro, dobro premislite in pri tem ne zanemarite nasvetov dobrega prijatelja, ki bi vam rad pomagal. In ne obremenjujte se preveč. Srečne številke: 2, 3, 8, 12, 28.

Ribi 20. 2.–20. 3.

➔ Občutljivi boste, hitro užaljeni in dogajalo se vam bo, da se boste jezili za prazen nič. Pokažite malo več pripravljenosti za kompromis in kmalu boste živeli v drugačnem vzdušju, počutili bi se bolje. Skušajte se sprostiti, ne obremenjujte se in previdno z denarjem. Srečne številke: 4, 7, 9, 15, 25.

Osrednja proslava

V nedeljo, 7. februarja, ob 20. uri, bo Galusovi dvorani Cankarjevega doma v Ljubljani osrednja proslava slovenskega kulturnega praznika s slavnostno podelitvijo Prešernovih nagrad. Slavnostni govornik bo predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti dr. France Bernik.

Nastopili bodo Slovenski komorni zbor, zbor Consortium musicum pod taktirkama Milivoja Šurbeka in dr. Mirka Cudermana, z recitalom Nataša Barbara Gračner, Soldaško bo predstavil Boris Ostan, recitacijo V spomin Valentina Vodnika Pavle Ravnohrib, Polde Bibič pa odlomek iz Sonetnega venca.

Razstava A. Burrija

Jutri, v četrtek, 4. februarja, ob 18. uri, bodo v ljubljanski Moderni galeriji, odprli razstavo Alberta Burrija. Pripravili so jo v sodelovanju z Obalnimi galerijami iz Pirana.

Gradovi na Slovenskem

V četrtek ob 17. uri bodo v knjižnici na Muzejskem trgu v Celju odprli razstavo z naslovom Gradovi na Slovenskem, ki jo je lani poleti postavila skupina strokovnjakov mariborske Univerzitetne knjižnice. Pokazali bodo sto maket slovenskih grajskih stavb, ki si jih bo moč na enem mestu ogledati v trodimenzionalni obliki. Po razstavi bo vodil najpomembnejši slovenski kastelolog dr. Ivan Stopar, po ogledu pa bo v Levstikovih sobi razgovor z dr. Stoparjem o njegovi tretji knjigi iz ciklusa Grajske stavbe v vzhodni Sloveniji.

Sodelavci Univerzitetne knjižnice iz Maribora so s tem prikazom hoteli opozoriti slovensko javnost na bogato grajsko arhitekturo in literaturo o njej. Pokazali bodo tudi okrog osemdeset publikacij o gradovih na Slovenskem in fotografije gradov iz Vischerjeve Topographia Stiriae.

V vitrinah bodo razstavili makete z opisi in publikacijami po posameznih slovenskih pokrajinah.

Šopek zimskih rož za Svetlano

Koliko časa odvije Zemlja s svojega klopčiča dan na dan, na leta in na svetlobna leta! Koliko in kakšnega današnjega dne! Med nešteti smrtimi in rojstnimi dnevi ljudi in ne ljudi!

Svetlana Slapšak, profesorica na Oddelku za slovenske jezike in književnosti na ljubljanski Filozofski fakulteti je bila rojena na dan 18. januarja 1948 v Beogradu. In na ta dan leta 1993 prejme 128. številko Nove revije, ki je vse kaj drugega kot pa darilo za njen rojstni dan. Naj zato k šopku zimskih rož dodamo tudi šopek prijaznih besed, da ne bi bili vsi ljudje enaki in da ne bi bilo vse povedano že samo s tem, kdo da je katere narodnosti.

Nova revija je v svoji zadnji številki objavila zelo neprimeren članek pod naslovom Histerija ali/in aroganca, ki je take vrste članek, da po moji presoji nikakor ne sodi v prvo slovensko literarno revijo našega časa, pa tudi nobeni drugi slovenski reviji ali časopisu ne bi privoščil, da se maže s takšnim pisanjem.

Na mestu, kamor bi sodilo opravičilo uredništva revije Svetlani Slapšak zaradi morda slabo premišljene objave Deklaracije Gibanja za civilni odpor skupaj s sramotilnim komentarjem, si je revija raje privoščila novo sramotenje. Iz tega žal sledi, da uredniki revije povsem soglašajo z nadaljevanjem tovrstne polemike. To soglašanje najbrž potrjuje koncept revije z njeno novo rubriko Ampak. Kar bi lahko razumeli tudi takole: Nova revija že, ampak ...

Kaj ampak in kako ampak? Ali ne gre pri tej rubriki revije za vrsto prispevkov, ki po svoji intelektualni ravni ne zaostajajo za prispevki drugih rubrik revije? Zakaj naenkrat takšen Ampak?

Pisec članka Histerija ali/in aroganca se sklicuje na predhodno objavo Deklaracije opremljeno z njegovim pavšalnim komentarjem, ki zaradi takšne mnenj-

ske opredeljenosti deluje kot ponaredek, po katerem svojih bralcev ne usmerja k njihovi lastni presoji besedila, ampak jih usmerja k nestrpnosti do ljudi, ki naj bi bili po njegovem drugačni, ki naj bi bili drugače misleči, ki si zaslužijo tako njegovega kot splošnega preganjanja, so kot taki vse bolj manjvredni ter zaničevanja in vsega obsojanja vredni.

Pisec članka ne gre za analizo Deklaracije, bodisi v celoti ali samo nekaterih njenih posameznih določil, s katerimi se on mogoče ne bi strinjal. Zapisal ni enega samega stavka, ki bi se neposredno navezoval na besedilo Deklaracije. Le neki napitek bralcu bi bil lahko temu blizu, ko pravi, da si Deklaracijo „lahko vsak, ki ga pričujoča polemika zanima, še enkrat natančno ogleda in lahko ugotovi, kaj so podpisniki famozne Deklaracije hoteli eksplicitno in implicitno povedati.“

To, „kaj so hoteli povedati“, pomeni seveda zamenjavo tistega, kar so podpisniki Deklaracije v resnici povedali, s tistim, kar naj bi se eksplicite in implicite skrivalo za njihovimi podpisanimi besedami. Zaradi tega je lahko razumljivo, da besedilo Deklaracije pri tem sploh ni važno. Deklaracija bi lahko vsebovala karšibodi, važno je le, da so omogočeni takšni namigi na neke besede in dejanja, ki pa niso ne besede in ne dejanja iz Deklaracije.

Zato pravim, da je takšna objava Deklaracije Gibanja za civilni odpor ponaredek. Objava ne služi informiranju, ampak zavajanju. To se naredi tako, da se že za angleško revijo, ki je Deklaracijo objavila, reče, da je „izrazito prosrbska“. Iz tega seveda ne more slediti, da pa je slovenska revija, ki gre objaviti isto Deklaracijo, mogoče „izrazito antisrbska“.

Označitev nek revije kot „izrazito prosrbske“ ne potrjuje tudi besedilo Deklaracije, ki dejansko z nobeno besedo ne omenja Srbije, ne zagovarja srbstva, da bi bilo mogoče sklepati,

da je tudi sama Deklaracija „izrazito prosrbska“. Besedilo Deklaracije se decidirano zavzema: „za pravice posameznikov, ki pripadajo narodnostno mešanim družinam - za pravice posameznikov, ki se opredeljujejo za Jugoslovane - za pravice posameznikov, ki pripadajo različnim jugoslovanskim narodom in živijo zunaj držav, v katerih je njihov narod večina - za pravice posameznikov, ki odklanjajo, da bi se opredelili za katerokoli narodnost - za pravice posameznikov, ki ne enačijo svoje narodnosti z raison d'etat“.

To je samo en del Deklaracije, ki naj tukaj služi kot ponazoritev njenega avtentičnega besedišča v primerjavi z besediščem zlonamernega sklepanja, kakršnega vsebuje komentar k njeni objavi. Ta komentar resnično govori o „neumnosti“ tistih, ki ne sprevidijo, „da bygone is bygone“, kar da je pisec komentarja docela jasno.

Takšna neizpregledanost „neumnih“ je zgrešila novo usmerjenost, novo v tem, da sploh ni važno, kaj kdo v resnici reče, pač pa naj so v tistem, kar se navzven imenuje demokracija, odprte tudi vse možnosti za vsa mogoča podtikanja, za sovražnost do - čeprav samo domnevnih tujcev in navsezadnje tudi do tistih Slovencev, ki si niso na hitro in kar čez noč preoblekli svoje partijske srajce. Nas to ne opomni na možnost novega Golega otoka?

Ne zanima me toliko, zakaj takšen odnos do drugače mislečih. Saj če sem za to, da kdo drugače misli kakor jaz, potem se moram sprijazniti tudi s tem, da bo kdo gojil negativen odnos tudi do mene. Druga stvar je, če je pa mera tega negativnega odnosa pretirana in preveč neobrzdana. Druga stvar je, če si napadalec pri tem lahko pomaga kar z nevropsihiatričnimi diagnozami, da bi inkriminiral svojega nasprotnika, čeprav ni pristojen za dajanje takšnih diagnoz. To se imenuje šarlatanstvo in je lahko kaznivo dejanje.

Ni res, da bi kdo v Sloveniji ne smel napisati članka v srščini in še manj, da bi bilo to v dokaz, da se tisti ni naučil slovenščine. Tovrstna dokazila izdajajo drugje. Se pa tovrstni napadalci vsevprek zmišljujejo samo zato, da bi žrtvi nalepili oznake, ki včasih same po sebi sploh niso negativne, a se jih prikazuje kot take in v tem smislu. Nastane cela komedija zmešnjav, ko je nekdo lahko obtožen, da je Slovenec, a je v resnici Srb. Nekdo je obtožen, da je Srb, a je v resnici Hrvat. Eni so v naši politični demokraciji negativci zaradi svojega političnega prepričanja. Demokracija ima tako tudi svoje tragične plati. Ljudstvo zaradi nesposobnosti demokratičnih sil pridno glasuje za nacistične stranke. Si bo tudi Nova revija tako nabirala naročnike na račun ksenofobije? Kaj se pa ve, če si tam gospodje lahko vse dovolijo in če nobeden med njimi „ne misli drugače“!

Pa da ne bi kdo pomislil, da tudi jaz nekaj podtikam, bom povedal, da sem bil ravno jaz tisti in edini, ki je v Novi reviji objavil pesmi iz ksenofobije. Glavni urednik revije je menil, da naslov, ki sem ga k svojim pesmim jaz določil, ni bil dovolj pesniški. Pesmi so bile napisane iz ljubezni do Ksenije, odtod tudi naslov pesmi Iz ksenofilije. In ker je glavnemu uredniku revije veliko bolj pri duši ksenofobija, saj je ta po njegovem bolj pesniška, sem tako po njegovem samovoljnem spremenjanju mojega naslova prav jaz po besedi in s svojim podpisom avtor ksenofobije v Novi reviji. To pa je tudi dokaz o tem, kako se kdo, oziroma kako se koga postavlja na glavo. To je tehnika, ki jo Mišo Jezernik v Novi reviji pripisuje drugim, oziroma po njegovem naj bi se ljudje kar sami postavljali na glavo in sam Bog naj jim odpusti, kot je zapisal - tisto, česar ni treba odpušiti njemu, ker on je že veskoti glavohodec! Milmogrede, ali ni Mišo sbrsko ime?

Franci Zagoričnik

Literarni večer

Društvo slovenskih pisateljev bo slovenski kulturni praznik počastilo z literarnim večerom svojih članov Nevine Birse, Ervina Fritza, Alojza Ihana, Matjaža Kobeka, Marka Kravosa, Andreja Medveda, Vide Mokrin-Pauer, Borisa A. Novaka, Iztoka Osojnika, Denisa Ponizha, Ade Škerl, Milana Vincetiča in Iva Volariča.

Večer bo v četrtek, 4. fe-

bruarja, ob 19. uri v Štihovi (okrogli) dvorani Cankarjevega doma v Ljubljani.

Moto večera je stavek iz Prešernovega pisma staršem: „...jest Vam odkritoserčno povem, de sim trdno sklenil velike težave raj prestati, in vsako reč pred skusiti, koker ta stan, v katera sim se podal zapustiti, in kateri mi je bil gvišno namen.“

POPRAVILO IN IZDELAVA VSEH VRST USNJNIH IZDELKOV

EVA CESTNIK

Zidanškova 2
tel. 063/27 884
63000 CELJE

Božo Berk
FOTO ATELJE

63000 Celje, Na Okopih 2c, ☎ 063/25-889

Polemika

Cerkev in država

Po tem naslovom smo bralci Nove dobe v tretji številki 20. januarja morali podoživljati spomine na pisanje režimskega tiska v slovenski polpretekli dobi.

Le kje je uspelo novinarju gospodu Francu Furlandu zbrati toliko žolča, insinucij in sovraštva v samo enem članku. Dovolite, gospod Furland, da na nekatere Vaše navede primaknem svoj komentar.

V prvem odstavku navajate oblike simbioze cerkve v posameznih sistemih. V Sloveniji nikakor Cerkev ne zahteva, da bi bila državna vera, pač pa si želi svobodnega oznanjevanja svojega nauka, kateremu nihče ne more oporekati, razen seveda v nepomembnih malenkostih. In kaj je sploh Cerkev po Vaših izhodiščih? Cerkev, to so verniki, verniki, to je država. Slovenska Cerkev je ločena od države, Vi pa ji dovolite svobodno oznanjevanje njenega nauka. Nikomur ga ne vsiljuje, tudi Vam, gospod Furland, ga ne vsiljuje.

Ko je slovenska Cerkev pred pol stoletja preroško opozarjala Slovence pred ruskim boljševizmom in svetovnim komunizmom, si je med vojno med Vam enako mislečimi nakopala naziv izdajalca, sovražnika naroda. Ni mi potrebno navajati represalij proti vernikom in duhovnikom in množico montiranih procesov in pobojev.

Ko je pred dvema letoma slovenski narod složno priboril samostojnost, je Cerkev odigrala patriotsko vlogo. Važne diplomatske poteze so bile storjene po njeni zašlugi. Sprašujem Vas, gospod Furland, ka-

tera velesila je sprožila plaz priznanj naše mlade države. Ne slišite dobro, kot tudi ne dosedanja zunanji minister ne. Nekateri bi hoteli to gesto čimprej pozabiti, vsekakor pa jo načrtno ignorirajo. In ko že omenjate najvišjega cerkvenega dostojanstvenika, bi pripomnil, da mu zaradi vašega napada nihi slučajno ne bo upadel visok ugled, ki ga ima širom po Evropi.

Omenjate izjavo dr. Janeza Grila, „ki opozarja duhovnike, da imajo pravico svetovati ljudem na določena merila...“ Naj Vas spomnim, da smo do prvih „demokratičnih“ volitev pred dvema letoma morali vsi voliti diriganega kandidata, ki pa je bil brezpogojno komunist. Ali ni v teh dveh primerih le neka bistvena razlika, katero pa nekateri le ne morejo doumeti.

Naravnost nesprijemljivo je, da v svojem članku omenjate Antona Martina Slomška in to malo posmehljivo. Da vi, gospod Furland, danes lahko pišete v Celju v slovenskem jeziku, ima ta od komunistov opljuvani Slomšek edini zasluge. General Maister ne bi imel kaj braniti, če ne bi bilo Slomška, njegove nedeljske šole in Mohorjeve družbe.

Pravite, da se država pajdaši s Cerkvijo. Pojem pajdašen je se uporablja za klateže, kriminalce, prostitutke. Sicer pa, kaj je narobe, če je Teološka fakulteta del Univerze. Saj sodelujeta na delu svoje dejavnosti.

Cerkev nad nikomur ne izvaja nasilja, daje samo nauke, nasvete, vsak pa ima svobodno vojno. Spomnite se samo, kakšne so

bile posledice, če je povabljeni v članstvo partije, povabilo odklonil. Glede vzgoje otrok in dragih denarcev pa naj Vas potolažim, da so danes v demokraciji cerkve bolj prazne, kot pa so bile v svinčenih časih pred nekako petintridesetimi leti. Kdo vas sili, da svojega otroka pošiljate v versko šolo, recimo, v Želimlje ali v Vipavo in kaj Vam gre v nos odprtje Klasične gimnazije v Šentvidu.

Napredni ljubljanski škof Bonaventura Jeglič je v času avstrijske monarhije z veliko muko in ob močnem nasprotovanju slovenskih liberalcev z denarno pomočjo vernega slovenskega naroda zgradil šolo, v kateri se je izšolalo veliko slovenskih intelektualcev. Ti niso bili povprečneži, kot so produkti današnjega usmerjenega izobraževanja. Bili so cvet slovenske inteligence. Res škoda, gospod Furland, da Vas o tem niso ničesar naučili v Vaši novinarski šoli. To ni bila samo šola za bodoče kaplane. Iz nje so izšli mnogi še živeči slovenski strokovnjaki, ki se v hvaležen spomin na velikega Slovenca škofa Jegliča vsako leto zbirajo in obujajo spomine. Mnogi od teh so se celo priključili narodnoosvobodilnemu boju in precej jih je tudi padlo. Tudi tisti, ki so po vojni zasedli visoke politične položaje, so se vedno s spoštovanjem spominjali na leta, ki so jih preživeli v Šentvidu. Škofa Slomška smo lani že potegnili iz po-zabe, Jeglič pa na to še čaka.

Zakaj Vas tako motijo obnovljeni pra-

zniki, katere praznuje ves kulturni svet. Vprašajva se, kakšno osnovo so imeli prazniki, ki smo jih morali praznovati 45 let.

Bodiva pravična in poštena, gospod Furland. Vsak bedast ansambel, usak pasji pogreb ima zagotovljeno mesto na radiu in TV, verskim oddajam pa odrekate to pravico. S kakšno pravico si dovoljujete take pripombe. Po vsem svetu se je komunizem odtajal, samo v provincialnem mestu ob Šavinji je še kdo, ki se ne more soočiti z dejstvi.

Ko je bolnik v stiski, marsikdo potrebuje tudi versko tolažbo. Kaj Vas tako moti, gospod Furland, da se spotikate ob maševanju v Kliničnem centru, kaj vas moti kapelica na Kredarici, ki so jo planinci postavili s prostovoljnimi delom. Čudno, da istočasno niste zaploskali tistim tovarišem, ki so jo po vojni minirali. Posamezne prenapete evforije pa so logična posledica dolgoletnega zatiranja s strani tistih, ki jih Vi med vrsticami obožujete in podpirate.

Zadnji odstavek, ko govorite o vatikanski državi na sončni strani Alp, pa je tako parterski, da je komentar nepotreben, saj spada v nivo straniščne literature.

Tako partersko pisanje, kot ste ga objavili Vi, gospod Furland, je bilo včasih težko zaznati med novinarji v tako imenovanem svinčenem sistemu, ki pa je po moji trezni presoji imel tudi marsikaj dobrega.

JOŽE ŠIMENC, Črnuče

Ne gre le za Babji ložič (6)

Prekmurci in Madžari

Splošno znano je, da so Prekmurci do konca prve svetovne vojne tisoč let živeli v okviru in pod oblastjo madžarske kraljevine velikega avstrijskega cesarstva. To pa tudi pomeni, da so se v šolah učili izključno v madžarščini, ki je bila tudi edini uradni jezik. Kljub temu so ohranili svojo prekmurščino in se - razen redkih izjem! - niso potujčili!

Če izvzamemo splošno nastrojenost Prekmurcev - podobno kot na Koroškem - zoper „Srbe“ med vojno in takoj po njej, jim je delalo težave nerazumevanje jezika prišlekov: uradnikov, Zandarjev, carinikov, učiteljev ipd., ki jih je nova SHS oblast največkrat kazensko premeščala v Prekmurje in ga tako postopoma spreminjala v „Sibirijo“. To, vključno z dodeljevanjem zemlje ob agrarni reformi le - tem in celo kolonistom, med prebivalstvom te v Sloveniji (celo Jugoslaviji!) najgosteje naseljene pokrajine gotovo ni moglo biti sprejeto s simpatijami. Tem manj, ker je takratna oblast v Prekmurju videla „slovensko žitnico“, rezervat poceni delovne sile in tržišče za obrtno - manufakturno blago iz razvitejših področij. Do skrajnosti razvito „sezonsvo“ od Slavonije prek Vojvodine do Francije in Nemčije, borba za popolno gimnazijo in naraščanje brezposelnosti tudi med izobraženci, po pičlih dvajsetih letih „slovenstva in jugoslovanstva“, v katerem so ping - pong igrali zdaj klerikalci pa spet liberalci, gotovo niso ugodno vplivali na razpoloženje in borbenost, potrebnih za okupacijski čas! Tem manj, ker so Madžari v Prekmurje prišli kot „osvoboditelji“, v nasprotju z Nemci, ki so pač takoj začeli z izseljevanjem Slovencev in farjev pa ravnost nečistih!

Madžari so Prekmurje okupirali, potem pa ga decembra 1941 tudi formalno - pravno (čeprav v nasprotju z mednarodnim pravom) priključili kot 1922. leta izgubljenega otroka k materi domovini. Že z madžarskimi vojaki, ki so okupirali Prekmurje, ga 16. aprila prevzeli od Nemcev, so prišli tudi vo-

dilni uradniki, učitelji, profesorji ipd., po večini Prekmurci (VENDI), ki so Prekmurje ali bolje Vendsko (Slovensko) krajino zapustili 1922 pred Srbi. Ob teh so bili njihovi pomadžarjeni otroci ali pravi Madžari, po večini z Erdeljskega. Spričo dejstva, da dve tretjini Prekmurcev v dvajsetih letih vendarle nista povsem pozabili madžarščine, Madžarom ni bilo težko ponovno uvesti madžarščine v šole (celo z „referendumom staršev šoloobveznih otrok“) in kot uradni jezik.

Še važnejše je bilo, da so Madžari priključitev vzeli zelo resno in jo korektno izvajali: Prekmurci kot državljani so bili povsem enakopravni v pravicah in obveznostih kot madžarski državljani. Na primer pri obveznih oddajah pridelkov, nakupu živil, pri oskrbi z reprodukcijskim materialom in industrijskim blagom ipd. In bogme, enakopravnost in metode so spoštovali tudi v preganjanju komunistov in upornikov. Okupatorski oblastniki so hoteli imeti mir doma v Prekmurju, oni tam znotraj Madžarske pa tam!

Kljub vsemu temu pa se je upor v Prekmurju tudi kmalu začel. Začetek pada v čas, ko so se upori začeli v Šavinjski dolini, na Gorenjskem, Notranjskem in Beli Krajini. Kljub precej manj primernim pogojem! Nato pa s hitrim koncem v dveh mesecih in sorazmerno velikimi žrtvami. Prva uporniška organizacija Štefana Kovača je bila uničena, njeni ostanki dotolčeni in lep čas osamljeni in prepuščeni lastni iznajdljivosti - zaradi odrezanosti od ostale Slovenije.

(Dalje prihodnjic)

Štefan Kuhar

Ali bodo dali začasno bivališče mlademu dezertjerju iz bivše JLA

Slovenija, odpri srce

V Ankaranu smo po naključju srečali mladega Milana Žarića, po rodu iz Botajnice pri Modriči (Bosna in Hercegovina). Dvajsetletni fant, ki nima staršev, je pred letom in pol zbežal iz nekdanje JLA in sedaj živi pri svojih sorodnikih na Obali. Medtem se je položaj v Sloveniji spremenil in fantu, kot so nam povedali, v občini Koper ne morejo dati dovoljenja za začasno bivanje, četudi ima zagotovljeno stanovanje in zaposlitev. Izgon bi bila zanj pot v peklo, kajti pri njem doma še vedno divja vojna.

„Decembra 1990. leta sem odšel k vojakom v Karlovac. Naslednje leto avgusta sem sklenil zbežati iz armije. Kot vojak sem delal v telefonski centrali in nek večer sem slišal pogovor, ko je komandant ukazal svojim podrejenim, naj naslednji dan razdelijo orožje, ker gredo na bojišče. Takoj sem v Ankaranu poklical strica, ga prosil, naj pride in me odpelje v Slovenijo. Ponoči sem se splazil iz kasarne in stric me je z avtomobilom odpeljal na Obalo,“ pripoveduje Milan.

Je bilo težko zbežati?

„O tem nisem razmišljal. Zavedal sem se, da ne morem streljati na ljudi ne glede na njihovo narodnost. Še z enim prijateljem sva si preko civilne obleke naredela uniformi, ki sva ju odvrгла takoj po izhodu iz vojašnice.“

Zakaj se niste vrnili domov?

„Če bi se vrnil v vas, kjer sem živel pri stari mami, o-

Milan Žarić

njej sedaj ne vem ničesar, bi me verjetno iskali in našli. Odpeljali bi me nazaj v umazano vojno in kdo ve, ali bi preživel. Pametneje se mi je zdelo, da odidem k sorodnikom v Slovenijo, kamor sem hodil na obisk vsako leto že od malih nog.“

Z dovoljenjem za bivanje tedaj ni bilo težav?

„Potni list sem moral ob odhodu v JLA predati. Po prihodu v Ankarano sem se takoj prijavil in dobil do-

voljenje za začasno bivanje v občini Koper. Med tem časom so se razmere v Sloveniji spremenile. Nisem se hotel prijaviti kot begunec, ker imam zagotovljeno stanovanje, zaposlitev in vse, kar potrebujem. Zakaj bi bil v breme družbe?

Sedaj sem vnovič zaprosil za začasno bivanje in pričakujem odločbo, vendar sem zelo zaskrbljen, ker dovoljenja verjetno ne bom dobil. Če bo odgovor negativen, ne vem, kaj bo... Ne morem zapustiti strica in tete, ki skrbita zame kot za svojega lastnega otroka. Želim tudi slovensko državljanstvo, služiti vojaški rok v Sloveniji. Rad bi ostal pri edinih sorodnikih, ker se nimam kam vrniti,“ pravi obupani mladenič.

Radojka in Ivan Kljajić, Milanova teta in stric, imata v Ankaranu zasebno pralnico in lastno hišo. Rada imata nečaka, vendar sta zaskrbljena za njegovo bodočnost.

„Ko je imel 18 mesecev, je Milan ostal brez staršev. Nima doma. Skrbiva zanj in pripravljena sva podpisati vse potrebne papirje. Upava, da bodo pristojni organi pomagali, da rešimo ta problem.“

Vukica Vlajić

Zločin v "Slovenecu"

V kolektivu časopisa Slovenec so ob ustanovitvi v svoj kodeks zapisali, da bodo sodelovali po načelih krščanskega etosa. Prazne marnje! Ne mine dan, da ne bi uspičili kakšnega ekscesa in ne dan, ko novinarji kolegi ne bi pomagali eden drugemu, vsem skupaj (no, čisto vsem ne), pa vodstvo in skrivnostni upravni odbor z dr. Duhovnikom na čelu. In tako ni čudno, da so v enem letu zamenjali štiri glavne urednike, ter da novinarji in uredniki odhajajo eden za drugim. Prvi jih je dal na čevlji urednik fotografije ... Le tisti, ki bi že zdavnaj sami morali pobrati šila in kopita, se z zobmi držijo majavih stolčkov in časniku delajo nepo-

30. novembra lanskega leta, ko sta jo v svojo sobo poklicala direktor družbe Janez Obreza in direktor časopisa Pavle Bratina. Nič hudega sluteč se je Jasna odpravila k svojim predpostavljanim, kjer jo je čakalo boleče presenečenje. Bila je obdolžena kraje „predmetov večje vrednosti“, ki naj bi jih izročila tretji osebi izven družbe Slovenec. „Obreza in Bratina sta me zasliševala kakšne četrt ure in me na vsak način hotela prepričati, da sem zagrešila najmanj izdajo firme,“ vsa v solzah in s tresočim glasom pripoveduje svojo žalostno zgodbo. „Danes sem v sedmem mesecu nosečnosti, takrat ko sta me maltretirala Obreza in Bratina, sem bila v petem. Slabost me je obhajala in od tedaj naprej je moje zdravstveno stanje klavrno.“

hove napake. Bil je moj šef in z njim sva, ko je še bil pri Slovencu, zelo dobro in korektno sodelovala. Tudi njega so preganjali in šikanirali na vsakem koraku, kasneje, ko je zapustil firmo, je postal pri Slovencu persona non grata. In ta nekdanji urednik me je naprosil, naj mu iz njegove nekdanje sobe prinesem njegov tranzistorski sprejemnik in nekaj fotografij, ki jih je moral vrniti avtorjem in za katere je bil osebno zadolžen. To so bili torej inkriminirani predmeti 'večje vrednosti'. Če se vrnem na zasliševanje v šefovski pisarni, se mi obrne želodec. Bratina me je začel v očetovskem tonu in z maziljenim glasom obžalovati, kako škoda je, da bova morala zaradi tretje osebe nasrkati jaz in moj otrok. Nato so me napotili v tajništvo, kjer so mi izročili pismen suspenz in takoj sem morala zapustiti svoje delovno mesto.“

Je že tako, da tam, kjer ni tožnika, tudi ni sodnika.

V našem shizofrenem primeru se je tožnik našel in to, takšen, za katerega bi človek mislil, da ne bo lagal. Pa je! „Domnevam, da me je zašpecal urednik centralne redakcije Danilo Hinič, saj nikogar drugega, razen njega, takrat ni bilo v bližini, ker je bila sobota“, nadaljuje Jasna. „Moj tožnik se je vrh vsega še zlagal, da sem nosila predmete večje vrednosti v dveh škatlah. Pa so mu v vrhovih Slovenca kar verjeli, brez kakršnega koli materialnega dokaza. Če bi Hinič domneval, da sem karkoli odtujila, odnesla ali ukradla, bi bila njegova dolžnost, da me ustavi na kraju samem, ter me povpraša, kaj nesem. A tega si ni upal, ker za to tudi ni pooblaščen in je raje podal zahrbtno in lažno ovadbo. Kolikokrat prej sem že prinašala in odnašala različne predmete, pa me nihče ni tožaril, da to počnem nepooblaščen. Tokrat je bilo drugače. Ker je Hinič zunaj pred vrati videl nekdanjega urednika fotografije, s katerim imata bojda še neporavnane račune, sem gor plačala jaz. V Slovencu namreč velja, da vsakdo, ki se druži z njim, malodane velja za izdajalca.“

95. člen Zakona o delovnih razmerjih, ter na podlagi lažnih ovadb sestavi obtožnico, ki človeka za nekaj časa postavi na cestro. V našem primeru se je sindikat Pergam zavzel za svojo članico ter ji nudil pravno pomoč ob istočasni osupli zgroženosti nad pošastnim konstruktom obtožnice, vredne nekdanjih svinčenih časov.

Že res, da pred sodiščem takšni suspenzi ne držijo in padejo, nakar mora firma povrniti delavcu vso škodo, skupaj z obrestmi in z ostalim osebnim dohodkom vred, in še jih delavec lahko toži za povzročitev duševnih in telesnih bolečin. Povsem nekaj drugega je psihično trpinčenje in izživiljanje nad nosečnico, kar utegne imeti hude travmatične posledice na otroku. Kakšen je bil slogan Slovenca ob izidu? „Jutri nas bo 80.000 več!“ Ker verjetno niso merili na svojo nizko naklado, so bržkone mislili na slovenski demografski prirastek, a so si z obema nogama skočili na jezik. Primer Jasne M. Jurjavčič s še nerojenim otrokom to najbolje potrjuje!

Mariborski Kaj je pokleknil

Pričujoči tekst je bil 1. februarja objavljen v mariborski reviji Kaj, vendar

brez kraja, imen in priimkov glavnih akterjev zločina in brez polnega podpisa avtorja članka. Zraven sta bili pritaknjeni še dve erotični fotografiji in je izgledalo, kot da se Kaj iz žrtve norčuje, kljub temu, da 11. člen Kodeksa novinarjev Republike Slovenije točno določa, da brez soglasja avtorja nihče ne more vsebinsko spreminjati, predelati ali bistveno krajšati novinarskega izdelka. So se pač „usrali“, s prozaičnim izgovorom, da se ne bodo kregali s slovenskimi časopisi, dasiravno so nekaj mesecev poprej s polnimi priimki in imeni objavili vse grehe taistega proslulega dnevnika Slovenec.

Nekaj podobnega se je zgodilo tudi pri Slovenskih novicah, ki so besedilo v nekotikaj omiljeni obliki sicer hotele objaviti, a so si z velikim obžalovanjem premislile, češ, s Slovincem smo sosedje in ne bi bilo zdravo, ko bi se grdo gledali vsak dan. V njihovem primeru je izostanek objave upravičen, saj se vsak dan v Kalvanu vidvajo s konkurenčnimi kolegi in znano je, da direktor časopisa Slovenec Pavle Bratina rad s pestmi deli pravico na javnem mestu, o čemer bi lahko kaj več povedal Peter Reberc, član SKD, ki mu je Pavle Bratina njega dni pred Kalvanom prešteval rebra.

Tadej Bratovc

Jasna Martinjak: »V petem mesecu nosečnosti so me vrgli na cesto ...«

pravljivo škodo. V svoji ali po nekakšni klinični in vsevedni novinarski oblasti, hoteč se priljubiti vodstvu, zahrbtno šikanirajo in ovajajo kolege, včasih s povsem praznimi izmišljotinami.

Brca v petem mesecu nosečnosti

Jasna Martinjak - Jurjavčič je pri časopisu Slovenec dokumentalistka v slikovnem gradivu. Natančneje. Bila je, vse so usodnega dne

In kaj takšnega je zagrešila Jasna Martinjak - Jurjavčič, da so ji v visoki nosečnosti pokazali nogo?

Nič, in prav v tem je poanta nehumanega zločina vodilnih v Slovencu. „Domnevam, da so se preko moje glave hoteli žogati z nekdanjim urednikom fotografije, ki jim je bil že od nekdanj trn v peti, saj jim je kot izkušen in dolgoleten profesionalc na vsakem koraku kazal ogledalo in jih večkrat, tudi javno, zelo neprijazno opominjal na nji-

Shizofreni šarm zahrbtnih ovadb

Danes je februar in pri Slovencu se proti delavki Jasni Martinjak še ni začel zakonsko določeni disciplinski postopek. Institucija suspenza se je pokazala v vsej svoji pokvarjeni in zlorabljeni obliki. Jasna prejema polovico svojega že tako skromnega osebnega dohodka - 9.700 tolarjev, od katerega naj bi živela ona in njen še nerojeni otrok. Tudi pismena obrazložitev suspenza, ki so ga spesnili pri Slovencu, je pravno in jezikovno skropucalo. Citiramo del obrazložitve: „Delavka Jasna Martinjak - Jurjavčič je dne 21. 11. 1992. ... prišla nepooblaščen v prostore podjetja Slovenec in v dveh zavojih (škatlah) iz prostorov material večje vednosti, ki ji je sicer poverjen v hrambo in delo pri rednem delu, ter ga izročila tretji osebi ...“ Pod pričujoči umotvor pa je bilo pritaknjeno še: Direktor družbe Slovenec, Janez Obreza, ing. iur!

Če še enkrat preberete „obrazložitev“, boste videli, da manjka glagol (odnesla, odtujila ali kaj podobnega), za skrivnostno titulo ing. iur. pa niti Interpol ne ve, kaj naj bi pomenila.

Drugače si njihovih postopkov ne znam razložiti. Tako sem, kjer sem. Prejemam miloščino, ki ni ne za življenje ne za smrt, zdravstveno stanje v visoki nosečnosti je rizično, disciplinski postopek na Slovencu pa se ne premakne z mrtve točke. Bliža se dan poroda nekje v marcu in ne vem, kako bo z menoj.“

Igranje s človeškimi usodami

V Slovencu, tako čivkajo že vrabci na strehi, se pripravljajo na množične odpuste novinarjev in uslužbencev. Ena od taktik predhodnega zastraševanja je tudi primer Jasne M. Jurjavčič. Če povzamemo našo zgodbo, pridemo do srhljivega zaključka, da lahko prav vsak vodilni povzpetic zlorabi

POL KILOGRAMA ZLATA

Začetek nove velike nagradne igre za bralce in naročnike NOVE DOBE!

NOVA DOBA osvešča, obvešča in nagraduje!

MALI OGLAS ZASTONJ KUPON

MOJ NASLOV: _____

Kupon in čitljivo besedilo malega oglasa pošljite na naslov Nova doba, Aškerčeva 15, Celje, s pripisom »Za male oglase« in svojim polnim naslovom. Oglasov pod šifro in oglasov za podjetja in obrtnike ne objavljamo brezplačno.

NOVA DOBA

NAROČILNICA

Ime priimek

naslov

naročam časopis-tednik Novo dobo na naslov

Na gornji naslov mi pošljite izvodov. (število)

Obvezujem se, da bom redno plačeval naročnino.

podpis naročnika _____

Kako se živi v poševni hiši v Slatinah pri Šmartnem ob Paki

Slovenska Pisa

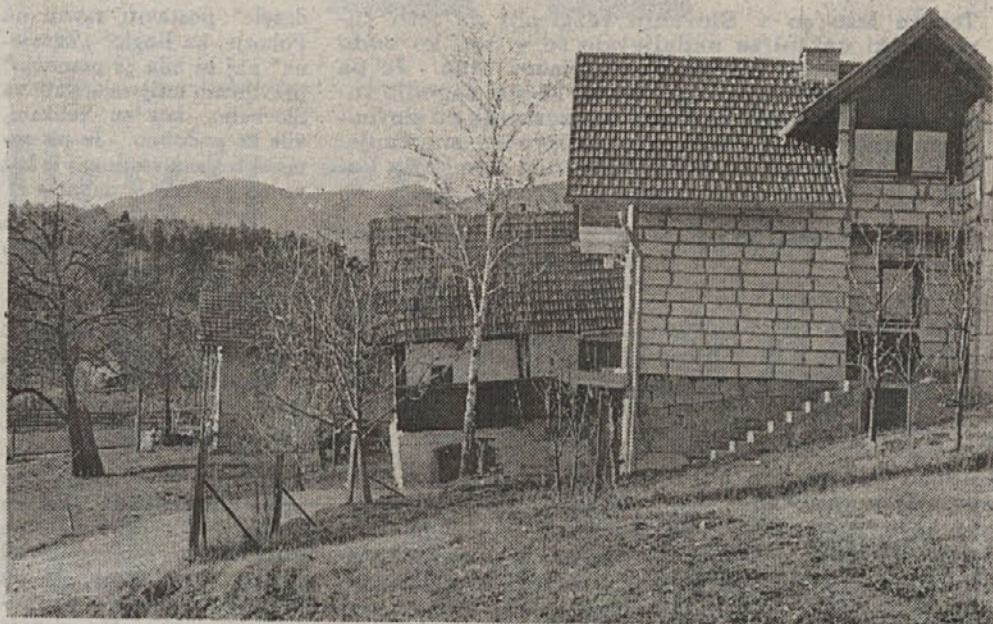
Dvomljivo je, če je Slovenija že v Evropi. Za Italijo, ki se tja sto odstotno prišteva, pa vrli Kranjci zagotovo ne zaostajamo. Še več, imamo nekaj znamenitosti, ki lahko našim zahodnim sosedom delajo resno konkurenco. Ena izmed njih je poševna hiša, na kateri visi tablica z napisom Slatine 30. Nagnjeni stolp v Pisi prekaša v tem, da je naseljena.

V začetku je ob oštirski informaciji, da stoji kakšen kilometer iz Letuša poševna hiška, v kateri prebivata ostarela žena in njen bolni sin, v glavi kar precej dvoma. Tovrstni pomisleki pa se brž razblinijo, ko se že od daleč iz avtomobila opazi nenavadno poslopje. Hiša je resnično nagnjena in to precej. Na srečo je njena lastnica Antonija Šprahman doma. Vabi v hišo, kjer leži bolni sin Pepi. Pogovor vendarle steče kar na prostem, čeprav se zaradi novinarjeve teže hiška zagotovo ne bi še bolj nagnila.

Antonija se je rodila pred 73 leti v Spodnjih Krašah. Med vojno je spoznala fanta v partizanski uniformi in se z njim poročila. V hiški v Slatinah, ki baje takrat še ni bila nagnjena, so se jima rodili štiri otroci. Trije so si lepo uredili življenje in živijo v lepih stanovanjih, najstarejši pa je s steklenico v roki ostal kar pri materi.

„Hiša je nagnjena že kakšni dve leti. Ko pada dež, se še bolj nagne, v suhem vremenu pa se spet malce zravna. Mene bo že 'zgvirala', saj ne bom dolgo. V njej ni ne elektrike ne tekoče vode, imam pa pečko, ki jo ob mrazu zakurim. Trije sinovi zame zelo lepo skrbijo, včasih naju s sinom obišče tudi socialna delavka. Karitas nama je letos priskrbel krompir,“ je vsa zadovoljna Antonija. Skromnost.

Domačini vedo o znameniti hiši povedati, da ni nagnjena samo dve leti, temveč kar pomnijo. Iz človeške nesreče se tudi ponorčujejo. Zanima jih, kako imata nje prebivalca postavljene postelji, da lahko ležita. Če sta orientirani vzporedno z nagnjenostjo, morata biti nedvomno na spodnjem koncu „podpolcni“. To je najbrž zanimalo tudi nekega zdravnika, ki je pred časom obiskal bol-

nega Pepija, pa si skoraj ni upal vstopiti.

Kakorkoli že, je jasno, da se hiša sama od sebe ne bo nikoli več zravnila. Spodnji temelji se pač konstan-

tno pogrezajo. Ko bo hiša začela ogrožati promet na spodnji cesti, bodo socialni delavci razmislili tudi o preselitvi Šprahmanov v kakšno pokončno stanovanje.

MALI OGLASI

TUJI ZASTOPNIK s sedežem pri nas išče pomoč pri delu. Starost ni ovira. Šifra: VZTRAJNOST ZA USPEH

POMOČNIKA ZA MONTAŽNO DELO iščem. Na vašem domu. Pošljite opis izobrazbe in izkušenj na naslov: Aleš Medved, Mladinska 10, 62367 Vuzenica

DELO DOMA, delovne izkušnje niso potrebne. Pošljite kratek življenjepis, kuverto z vašim naslovom in znamko. Branko Prezelj, Podvinci 51/a, 62250 Ptuj

POSESTVO s 6 ha zemlje vseh kultur, ob glavni cesti Ptuj - Voličina - Lenart, prodam. Srečko Bezjak, Drstelja 45, 62253 Desternik

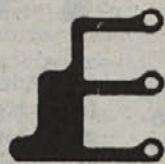
NOVO HIŠO IN GO-SPODARSKO POSLO-PJE, takoj vseljivo, 10 m do postaje in trgovine, asfalt do hiše, okolica Šentjurja pri Celju, prodam. Ana Zvonar, Tratna 4, Grobelno

VINOGRAD, velik 21 a, zidanico z opremljenimi bivalnimi prostori in ostalim inventarjem, prodam. Tel.: 063/ 29-821

HIŠO V LOKAVICI prodamo. Hiša je velika, ima centralo, ogled vsak dan. Jovo Vidakovič, Lokavica 41, 63325 Šoštanj

RESNO DEKLE ALI MAMICO išče 35-letni zdomec s hišo in avtom. Rudi Panič, Linhartova 3, 63000 Celje

VINOGRAD - KLET s hišno številko prodam. Tel.: 063/ 821-755

ELEKTROTEHNA
ELEX international trade
Ljubljana

UVOZNIK IN GENERALNI DISTRIBUTER

Z
ZEROWATT

PRALNI STROJI IN MIKROVALOVNE PEČICE

Pralni stroj MILE	76.330 SIT
Pralni stroj 258	72.780 SIT
Mikrovalovne pečice	
MW 75	52.584 SIT
MW 65	37.174 SIT
MW 60	35.720 SIT

(v ceno je vštete prometni davek)

DAEWOO

TELEVIZORJI

TV 2044 (51 cm)	43.980 SIT
TV 2141 (55 cm)	48.980 SIT

(v ceno je vštete prometni davek)

PRODAJA V TRGOVINAH
ELEKTROTEHNA SET

Na Rogli s slovensko pravljčarko Lidijo Artelj

Pravljčarna deželca

Tekoče leto so v Sloveniji razglasili za leto turizma, ki naj bi se nadaljevalo še v čas, ko bodo na stenah viseli koledarji z napisom 1994. Je pa vreme, ki zimi ne privošči dovolj snega, zagodlo turističnim delavcem, ki si obetajo zaslužek od slovenskega množičnega rekreacijskega športa – smučanja. RTC Unior Rogla ne boste našli med njimi. Na Pohorju je namreč dovolj snega in turistov.

Otroci – turisti, ki prihajajo

Rogla je lepa tudi v dežju. Vdihavati čisti pohorski zrak pa je seveda še lepše v sončnem zimskem popoldnevu. Posebej, če imaš s sabo simpatično slovensko pravljčarko Lidijo Artelj, ki ima v zvezi s pohorskim biserjem obilico načrtov. Slednji so več ali manj povezani z otroškim turizmom – v tujini vsakdanjo dejavnostjo, v deželici na sončni strani Alp pa še skoraj popolno neznanko.

„S turističnimi agencijami se dogovarjam, da bi organizirali nekaj turističnih otroških izletov, ki bi pomagali odkrivati lepote Slovenije. Takšna potovanja bi vodila po poteh, kjer je največ znamenitosti, tako naravnih kakor tudi kulturnih.

Prizadevam si tudi za

standardizacijo zdrave hrane za otroke po hotelih, pri čemer pa sem naletela na slab odziv. Lepo bi bilo, če bi pripravili otroški jedilnik s pravljčnimi imeni za posamezne dobrote,“ pripoveduje Lidija, ki ima v mislih še druge velike načrte. Največji je nedvomno „ustanovitev“ prve „Pravljčne dežele“, „Pravljčne vasi“, „Pravljčne poti“ ali kakorkoli se bo že ta projekt za otroke v Sloveniji imenoval. Zamisel ni tako daleč od realizacije, če vemo, da je slovensko pravljčarko doslej podprlo nekdanje ministrstvo za informiranje. Priporočila so ji dala tudi ministrstva za Slovence po svetu, za kulturo in za šolstvo in šport. „Slovenski Disneyland“ je podprl tudi „Mlaj“, inštitut za promocijo kulturne dediščine Slovenije.

Lidija si želi „Pravljčno

deželo“ postaviti ravno na Pohorje, na Roglo. „Zgrajena“ naj bi bila „s pomočjo“ pravljčnih bitij, značilnih za Slovenijo, kot so velikani, vile in podobno. Je pa zamisel težko izvesti, saj je kot vedno problem v denarju.

Na Rogli dovolj snega, premalo denarja

Direktor RTC Unior Zreče Edvard Fenk ima na srečo za otroški turizem dovolj zanimanja: „S tem, ko sprejemamo otroke, naredimo strukturo gostov heterogeno. V okviru animacije turistov na Rogli smo poskušali poskrbeti tudi za otroke. Organizirali smo otroški vrtec, katerega pa od približno sto otrok, ki jih je trenutno pri nas, obiskujeta samo dva. Mnogi raje gledajo video filme v posebni sobi, ki smo jo pripravili izključno za otroke. Zamisel o pravljčni deželi je več kot dobrodošla, posebej, ker na Rogli izvajajo tudi različne šole v naravi. Problem je samo finančne narave.“

Letošnja zima pa RTC Unior Zreče ni preveč zagođla, lahko bi rekli, da jim je

šla na roko, saj je praktično v Sloveniji edino na Pohorju dovolj snega za smučanje. Kritična mesta na smučiščih pokrivajo z lani dokončanim sistemom snežnih topov. Na

Roglo so se povrnili angleški, nemški, italijanski in avstrijski gostje. Na novo so prišli dopustniki iz Madžarske in Hrvaške. Zanje turistični delavci oblikujejo ustrezne pro-

grame. Ker je dan dolg 24 ur, smuča pa se lahko od 9 do 16 ure, je potrebno goste animirati, pri čemer sodelujejo tudi s Termami Zreče.

V vsakem primeru pa so otroci v Sloveniji še vedno tretjerazredni gostje. Vsaj za natakariče, ki jih pustijo čakati za šankom, kjer bi radi popili čaj. Pijanci imajo pač prednost.

Anci Solan

VULKANIZACIJA
in
AVTOPRALNICA

Rosando
PREVOLNIK

nudi storitve z najbolj
sodobnimi stroji

Teharje,
tel.: (063) 32-900

Kathmandu

Mesto na robu sanj

Zadnje dni novembra sva s prijateljem Tomijem Kadilnikom odšla v Nepal, natančneje v Kathmandu. Razlogov, ali bolje izgovorov za to potovanje je bilo več. Toda, so sploh važni? Človek pravzaprav potuje, odkar ve zase, izmišljujoč si takšne ali drugačne razloge in izgovore. Tudi midva sva jih imela kar nekaj na zalogi, počasi sva jim začenjala celo verjeti, vendar je njihova prosojnost naraščala premo sorazmerno z milijami, ki so ostajale za nama ...

Eden od razlogov oziroma pretvez za ponoven obisk Nepala je bila tudi priprava nove alpinistične odprave za leto 1993, zato se lotim dela. Iz hotelske sobe naročim pogovor z gospodom Depak Lamo, ki je lastnik agencije Wilderness Experience in ki vseskozi plodno in tvorno sodeluje s slovenskimi alpinisti. Dogovoriva se za sestanek na agenciji, hkrati pa ga prosim, da dogovori srečanje z mojim prijateljem Angom Soldinom Sherpom, ki je bil sirdar (vodja šerp in nosačev) na naši odpravi JANNU '92, ki pa se je, kot je znano in o čemer sem že pisal, žalostno končala s smrtjo prijatelja in alpinista Damjana Vidmarja. Kako me bo kaj sprejel Ang Soldim? Kot prijatelja ali vpludno in profesionalno kot poklicni gornik?

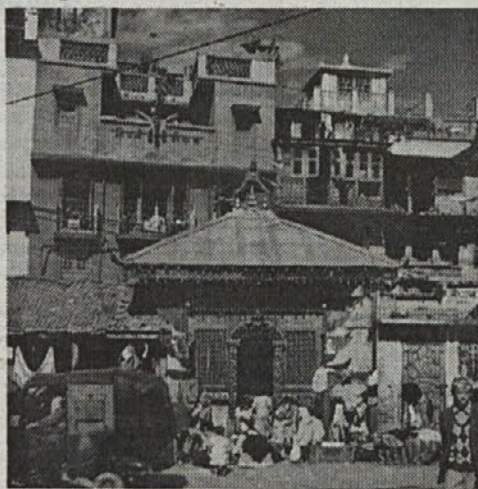
Zvečer prvega dne s Tomijem blodiva po Thamelu, kupujeva, žurirava z domačini, cenkava se za razne drobnarije z uličnimi prodajalci, nazadnje pa pristaneva v Maya Pubu med totalno zadetimi Evropejci, Američani in ostalimi zahodnjaki, ki jim je pravzaprav skupna le želja po nenehni omami. Vzdušje je temu primerno, večina jih bulji v prazno, tisti na lažjih drogah pa se režijo, poplesavajo, skratka, žurirajo na svoj način. Najbrž sem edini priseben cepec v celi bandi, pa me to niti najmanj ne moti, niti ne ovira, da se ne bi počutil odlično. Tudi tako gre, muzika je prva: Morrison, Led Zepellin, Jefferson Airplane ... Tomi po suhem grlu preudarno požene nekaj San Miguel pirov, poslušava, se reživa, debatirava ... To je to, pristno in neiz-

umetnično, prava atmosfera, z „žuri“ pri nas sploh ni prave primerjave. V Thorong Peak približna tik preden zapro restavracijo, vendar nama vseeno uspe nategniti strežno osebje, da nama na hitro scvrne nekaj jajc in se greje toast. Kljub vsemu so nasmejani in vpludni, čeprav se mi močno zdi, da bi naju najraje poslali tja, kamor se v podobnih primerih koga pošlje, saj je njihovega delovnega dne konec. Tudi midva imava vsega dovolj in zapiva kot ubita.

Jutro novega dne je zame spet pravljčno. Odidem na čaj in čakam svojega „uslužbenca“ Bishnuja, s katerim sem se že prejšnji dan dogovoril, da mi bo po normalnih, ne turističnih, cenah prodal nekaj kukrijev. Pride tako točno, da bi po njegovem prihodu lahko naravnal precizno švicarsko uro, prinese naročeno robo, ob vsem tem pa se drži tako pomembno, kot bi kupčeval s čistim morfijem ali pa z uranovo rudo. Res je zabaven. Ko spiše čaj, ga odslovim, s Tomijem pa odideva najet kolesi, saj sva se že na ne vem več katerem letalu odločila, da bova po Kathmanduju kolesarila.

S kolesa namreč vidiš več kot iz takšja ali rikše, za pešačenje pa je Kathmandu prevelik. Najameva dve dobro vzmeteni in robustni kolesi, po trideset rupij dnevno za vsakega. Po kolesu odkolesariva skozi totalno nor prometni vrvež v Thangal, predmestje Kathmanduja, kjer sem na agenciji dogovorjen z Depak Lamo. Možakar naju svoji kasti primerno sprejme pre-

cej zadržano, vendar vpludno in korektno. Kmalu pa se razgovori, postane domač in simpatičen in naju sprašuje vse mogoče o politiki pri nas v Sloveniji, o položaju v Bosni in podobno. Je precej na tekočem, ima pa tudi dokaj konstruktivno mnenje o morebitnih rešitvah glede vsega sranja na tleh bivše Jugoslavije.

Nato se lotimo posla, povem mu, da bi rad organiziral odpravo na Nuptse ali Ama Dablam, razloži mi vse potrebno o številu nosačev, dolžini pristopa do baze pod goro in podobno. Obljubi, da bo v naslednjih dneh izdelal grob predračun oziroma spisek vseh stroškov. Stvari pozna do vseh podrobnosti, profesionalce pač. S takimi je veselje kaj spravljati skupaj, zadeve že vnaprej dišijo po uspehu.

Lamo vprašam seveda tudi o podrobnostih glede pokojnega prijatelja Damča, saj smo mesec dni po končni odpravi iz časopisov izvedeli, da so v akumulacijskem jezeru skoraj na indijski meji našli njegovo truplo. Prebiram policijska poročila, zapisnik mrliškega oglednika in ob vsem skupaj mi je tesno pri duši. Spominjam se, kako smo na dvorišču te iste agencije, kjer sedaj de-

batiram z Depak Lamo, pred dobrimi tremi meseci polni entuziazma pripravljali opremo, pregledovali sode, čakali na kamion, da nas popelje usodi naproti ... In kako se je Damjan veselil, ker nam je šlo vse tako dobro od rok! Sedaj pa je vse, kar je ostalo od tega človeka, če ne štejem podobe v naših srcih, mapa z zapiski v sefu Wilderness Experience ...

A iz brskanja po lepih in hkrati bolečih spominih me zdrami nasmejan obraz Anga Soldima, ki ne verjame lastnim očem, ko me zagleda v Depakovi pisarni. Dobesedno popizdi od veselja, saj ni verjel, da se bova v tem življenju še kdaj srečala. Skupaj s Tomijem, s katerim je Ang Soldim kmalu na isti valovni dolžini, odidem na dvorišče čvekat, obujat spomine in se dogovarjat, kam bi ga šli zvečer skupaj srat.

Mimo jo primaha tudi Kami Sherpa, ki je bil kuhar in sirdar na Česnovi odpravi Lhotse, kasneje pa je obiskal tudi Slovenijo. Pravi tip, malce višji, kot so šerpe običajno, z zvitiimi, vsevedno mežikajočimi očmi.

Po krajši debati zajahava s Tomijem vsak svoje kolo, Soldim najame rikšo in že se skozi pobežljane prometne razmere, povsem skregano s kakršnokoli logiko in razumom, spretno prebijamo v Thorong La restavracijo. Tam se moja prijatelja pridno zacuzata v pivo, jaz pa v čaj. Beseda da besedo in kmalu zablesti pred nami povsem odštekan, vendar izvedljiv načrt o tem, kako bo Ang Soldim prišel za nekaj časa v Slovenijo, kjer naj bi plezal, kuhal in žuriral. Dogovorimo se tudi, da se zvečer dobimo v hotelu, Soldim pa bo pripegljal tudi Anga Karsanga, ki je bil njegov pomočnik na naši odpravi JANNU '92. Obeta se nor večer.

(Se nadaljuje)

Danijel Bedrač

GOSPODARSKA ZBORNICA
SLOVENIJE

GOSPODARSKA ZBORNICA
SLOVENIJE

Stališča in predlogi za ekonomsko politiko Slovenije

Predlogi Gospodarske zbornice Slovenije za ekonomsko politiko izhajajo iz kontinuitete stališč in zahtev gospodarstva v zadnjem letu, iz aktualnih gospodarskih razmer, ki so kljub določenim posamičnim signalom izboljšanja še naprej skrajno kritične ter iz konkretnih usmeritev Odborov, Združenj, Območnih zbornic in Upravnega odbora GZS na seji 22. 1992.

Zbornica, kot najširša nestranska asociacija podjetij v Sloveniji ne glede na njihovo velikost ali lastnino, s temi predlogi zagovarja predvsem potrebe in interes svojih članic oziroma gospodarstva. Osredotoča se na vprašanja, pomembna s stališča podjetništva in delodajalcev. Pričakuje ustrezen odziv Parlamenta, strank, Vlade, sindikatov, Banke Slovenije ter strokovne in širše javnosti. S stališča podjetništva in delodajalcev je namreč ključno zmanjšanje negotovosti poslovanja, vzvodi za gospodarsko rast in pripravljenost za reševanje njihovih problemov. Nesprejemljiva je sedanja praksa, da v družbi namesto argumentov učinkujejo pritiski. Tako kot je GZS že večkrat poudarjala v letu 1992, je zato tudi tokrat ponovno prepričana, da je v sedanjih razmerah v Sloveniji potreben socialni sporazum, ki bo dovolj upošteval tudi aktualne gospodarske možnosti in potrebe.

I. SPLOŠNE USMERITVE

Osrednji cilj gospodarske politike 1993 naj bo gospodarska rast. Za to so potrebne predvsem:

1. tržne aktivnosti 2. ustrezna makroekonomska politika 3. hitre sistemske spremembe

GZS je prepričana, da lahko Slovenija danes išče nove trge in utrjuje svoje tržne niše v globalni delitvi dela samo z nižjimi stroški, kakovostjo po evropskih standardih, dobro logistiko ter internacionalizacijo poslovanja.

Le ob čim hitrejšem prehodu v konjunkturi vzpon bodo lahko podjetja v slovenskem gospodarstvu vzdržala pritisk sedanjih fiksnih stroškov, ekonomske in socialne pritisk ter bremena, ne da bi prihajalo do prevelikega obsega zlomov. Zato je nujno, da so politiki konjunktturnega vzpona in uspeha na obstoječih in predvsem tudi novih trgih, podrejene vsebinske iztočnice vseh posameznih ekonomskih politik. Temeljni pogoj je splošno izboljšanje konkurenčnosti. To terjajo - poleg drugih ukrepov - absolutno podrejenost tako ukrepov ekonomske politike, kot delovanja vseh segmentov v družbi, postulat zniževanja relativnih stroškov na enoto proizvoda, vključno s stroški, na katera imajo sama podjetja v sedanjih okoliščinah malo vpliva; torej vključno s stroški za financiranje (stroški kapitala), stroški za delovanje države oz. za javno porabo in stroški dela.

Odločilno je predvsem:

1. Spodbujati izvoz predvsem z realno višjim tečajem, pa tudi z drugimi instrumenti (kreditna politika, obrestna politika, z delom SID, izvozne spodbude itd.). Izvoz mora brezpogojno podpirati celoten gospodarsko politični instrumentarij, intervencionizem, politika dohodka in cen, javnofinancijska politika in politika Banke Slovenije.

2. Bistveno znižati prispevke in davke, še posebej ste, ki obremenjujejo ceno dela, kar je mogoče doseči: - z realnim znižanjem javne porabe ob racionalizaciji mreže in zaposlenih ter redefiniranjem pravic - z zmanjšanjem deleža davkov in prispevkov gospodarskih subjektov v strukturi prihodkov javne sektorja - z deficitarnim financiranjem proračuna.

3. Na letni realni ravni 1992 zadržati plače v gospodarstvu, plače v negospodarstvu pa na realni ravni 1991, da bi zagotovili konkurenčnost tudi prek stroškov dela; to je mogoče doseči s socialnim paktom in kolektivnimi pogodbami.

4. Znižati realne obresti, kar je možno doseči z začetkom sanacije bank, ki jo je nujno povezati s sanacijo realnega sektorja, z zmanjšanjem cene dela bank in s spremenjeno politiko obvezne rezerve Banke Slovenije, pa tudi z že začeto prakso deviznega kreditiranja, garancij države, pogodbenimi plasmani proračuna in javnega sektorja sploh ter intervencijami Banke Slovenije na medbančnem trgu.

5. Monetarno politiko uskladiti s ciljem gospodarske politike, pri čemer bodo svojo stabilizacijsko vlogo odigrale politika javne porabe, politika plač in politika obvladovanja cen v monopolnih sektorjih.

6. Cene na področju javnega in monopolnih sektorjev je potrebno obvladovati tudi poslej in sicer z racionalizacijo stroškov teh sektorjev, z ekonomskimi in po potrebi tudi administrativnimi ukrepi.

7. Maksimalno spodbujati odpiranje novih delovnih mest predvsem z začasno oprostitvijo plačevanja prispevkov oz. z zniževanjem prispevkov in drugih dajatev, ki vplivajo na stroške dela nasploh. Tako bi se lahko približali cilju, da se ohrani sedanje število delovnih mest.

8. Pospešiti privatizacijo majhnih in srednjih podjetij, ki jo lahko izvedemo v letu 1993. Opraviti prvo fazo institucionalnega lastništva vseh podjetij. Začeti proces postopnega koncesioniranja za to primernih gospodarskih javnih služb. Maksimalno spodbujati produktivne naložbe z začasno oprostitvijo plačevanja davkov, oprostivami pri reinvestiranju in drugimi spodbudami. Na ta način bi lahko hitreje angažirali tisti denar, ki ga imajo državljani doma in v tujih bankah ter tuj kapital, slednji predvsem na nekreditni osnovi. Pomembno vlogo mora odigrati tudi kapital Sklada Republike Slovenije za razvoj.

AKTIVNOSTI IN STORITVE GOSPODARSKE ZBORNICE SLOVENIJE NJENIM ČLANICAM

Gospodarsko zbornico Slovenije razvijamo po vzoru večine zahodnoevropskih držav v zbornico tržnega gospodarstva kot avtonomno, strokovno-poslovno organizacijo vseh podjetij ne glede na njihovo velikost in obliko lastnine. Poslanstvo takšne zbornice je zastopanje interesov celotnega gospodarstva v odnosu do države in sindikatov pri oblikovanju tržnega naravnega gospodarskega sistema in gospodarske politike ter nudenje strokovno-poslovnih storitev članom za učinkovitejšo in racionalnejšo opravljanje poslovnih funkcij in s tem za učinkovitejšo gospodarjenje.

Za neposredno pomoč članom so zla-

sti pomembne naloge v zvezi z operativno podporo izvozu, poslovno informacijski sistem, ekonomsko, pravno in drugo svetovanje, kakovost in inovacije, izobraževanje, stalna arbitraža itd. Poseben poudarek damo spodbujanju razvoja in nudenju storitev malim podjetjem, čemur smo prilagodili tudi notranjo zbornično organizacijo.

V nadaljevanju bomo prikazali aktivnosti in ponudbo storitev GZS njenim članom. Storitve so navedene po zborničnih strokovnih službah, centrih, združenjih in območnih zbornicah. Navedeni so tudi vodje služb, kontaktne osebe, naslovi, telefoni in telefaksi.

I. SLUŽBA ZA KONJUKTURO IN EKONOMSKO POLITIKO

Vodja službe: Nina Prešern Namestnik: Marjan Širaj

Naslov: Slovenska c. 41, 61000 LJUBLJANA Telefon: h. c. 061/150-122 Telefaks: 061/219-536

A. KONJUKTURA

1. ANALIZE IN OCENE

1. 1. Ocenjujemo domače konjunkturalne trende in učinke ekonomske politike in sodelujemo s strokovnimi institucijami doma in v tujini na tem področju

1. 2. Posredujemo informacije o splošnih ekonomskih in domačih tržnih trendih in perspektivah ter dejavnih konkurenčnosti

1. 3. Redno pripravljamo kratke informacije o gibanjih v proizvodnji, zaposlovanju, cenah, plačah, tečajih, obrestih, zunanji trgovini, investicijah, javni porabi, itd.

1. 4. Tedensko objavljamo v Gospodarskem vestniku izbrane informacije o tekočih gospodarskih gibanjih

2. PODATKI - SODELOVANJE

2. 1. Razpolagamo s kazalniki poslovanja na ravni gospodarstva, dejavnosti območij in občin po polletnih in zaključnih računih, obdelanimi po lastni metodologiji, ki omogočajo najrazličnejše primerjave

2. 2. Strokovno sodelujemo z inštitucijami, ki so zadolžene za zbiranje in objavljanje podatkov

3. TESTI

3. 1. Analiziramo konkurenčnost slovenskega gospodarstva v primerjavi s skupinami najpomembnejših konkurentov - z lastnimi metodami in podatki, ob sodelovanju reprezentančnih podjetij

3. 2. Razvijamo projekt testiranja podjetij glede tržnih perspektiv ter učinkov ekonomske politike - po metodah razvitih tržnih ekonomij in v sodelovanju s tujimi strokovnjaki

Kontaktne osebe: Vida Bukatarevič, Irena Vodopivec Dokumentacija: Danica Nežič

B. EKONOMSKA POLITIKA

1. ANALIZE IN STROKOVNE PODLAGE

1. 1. Pripravljamo analize in strokovne podlage za:

- stališča GZS do predlogov rešitev v

aktualni ekonomski politiki in na njenih ključnih področjih

- stališča GZS kot splošnega predstavnika delodajalcev v socialnem partnerstvu

- stališča GZS kot predstavnika delodajalcev v soodločanju pri oblikovanju politike plač v Sloveniji, prek pogajanj za tarifni del splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo

2. STROKOVNA POMOČ, INFORMACIJE, SVETOVANJE

2. 1. STROKOVNA POMOČ IN INFORMACIJE GLEDE KOLEKTIVNIH POGOB IN POLITIKE PLAČ

- Svetujemo glede izvajanja določil tarifnega dela splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo v praksi

- Posredujemo podatke o stroških dela in sistemu prispevkov in davkov za delodajalce in delojemalce

- Razpolagamo s pregledom in primerjavami vseh panožnih kolektivnih pogodb v slovenskem gospodarstvu s splošno (tarifni del)

- Izračunavamo in javno objavljamo izhodiščne plače ter druga povračila stroškov v skladu s sklenjeno splošno kolektivno pogodbo za gospodarstvo

- Pripravljamo analize in druge podlage za spremljanje uresničevanja splošne in panožnih kolektivnih pogodb s področja gospodarstva, kjer je podpisnik v imenu delodajalcev GZS

Kontaktne osebe: Irena Zakotnik, Irena Vodopivec

2. 2. STROKOVNA POMOČ, INFORMACIJE IN SVETOVANJE S PODROČJA FISKALNE POLITIKE, DAVKOV IN OBRČUNSKEGA SISTEMA

- Informiramo o aktualnostih na področju fiskalne politike in proračuna ter njihovih možnih vplivih

- Svetujemo o prispevkih in davkih glede davčnih osnov, virov in stopenj ter oprostitev in olajšav

- Informiramo o rešitvah v obračunskem sistemu

- Pripravljamo strokovne osnove za stališča GZS o proračunski porabi in politiki ter rešitvah na področju javnih financ

Kontaktne osebe: Marjan Širaj

2. 3. INFORMACIJE IN SVETOVANJE O DENARNI POLITIKI IN BANČNIŠTVU

- Posredujemo informacije o ukrepih na področju denarne politike in bančništva

- Svetujemo podjetjem pri izvajanju finančnih funkcij z vidika sprejetih ukrepov denarne politike in splošnih razmer na finančnem trgu

- Pripravljamo strokovne osnove za stališča GZS o teh vprašanjih

Kontaktne osebe: Krista Dekleva

2. 4. INFORMACIJE IN STROKOVNA POMOČ PRI POLITIKI CEN

- Informiramo podjetja o sprejetih ukrepih na področju trga in cen

- Analiziramo cenovne trende v povezavi z ostalimi elementi tekoče ekonomske politike ter sodelujemo s predlogi pri oblikovanju sistema cen

- Sooblikujemo predloge za politiko cen na sektorjih, ki so pod kontrolo

Kontaktne osebe: Krista Dekleva

Rogaška 93

Obarili so direktorja

Pred očmi večtisočglave množice se je v petek, 29. januarja popoldne, v mrzlem zimskem pišu potopil v kad s 65 stopinjami vročo vodo Darko Bizjak, predsednik holdinga rogaškega zdravilišča. Zgodilo se je na travniku pred farno cerkvijo, na mestu, kjer je iz nove vratine Rogaška po nekaj sto letih dobila novi vrelec, ki bi mu naj po zdravilnosti bil enak le oni v Karlovih Varjih.

Šlo je sicer za izpolnitev direktorjeve simbolične obljube, vendar z določeno vsebino. Čeprav so organizatorji demonstracije med preizkusi v kadi merili temperaturo vreleca, ki s 25 listi na sekundo vre 1750 me-

trov globoko iz nedrij zemlje, je bilo točno videti, da gospodu direktorju ni bilo še nikoli v življenju tako vroče kot takrat, ko je Božo Kolar, direktor slatinskega podjetja Vrelci, do konca odvil zasun.

Rogaška je od vojske sem skoraj opustela, zadnji mesec pa ji daje več kot upanje; potem, ko so se delavci za sto dni odpovedali polovici zaslužka, ko so celotno organiziranost obrnili naokrog, bi naj stopili na strmo pot, ki vodi med deset najslavnejših termalnih letovišč. V treh letih bi naj že prišli do cilja in v Evropo z milijoni mark dobička in novo podobo Rogaške.

